

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

ANALÝZA ZPRACOVÁNÍ ÚČETNÍCH INFORMACÍ PROSTŘEDNICTVÍM PODNIKOVÝCH INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ

Diplomová práce

Studijní program: N6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: 6208T085 – Podniková ekonomika

Autor práce: **Bc. Nikola Loňková**

Vedoucí práce: Ing. Josef Horák, Ph.D.

ANALYSIS OF PROCESSING ACCOUNTING INFORMATION BY USING ENTERPRISE RESOURCE PLANNING SYSTEMS

Diploma thesis

Study programme: N6208 – Economics and Management

Study branch: 6208T085 – Business Administration

Author: **Bc. Nikola Loňková**

Supervisor: Ing. Josef Horák, Ph.D.

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Nikola Loňková**
Osobní číslo: **E12000502**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**
Název tématu: **Analýza zpracování účetních informací prostřednictvím podnikových informačních systémů**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Provedení deskripce vzniku a vývoje podnikového informačního systému SAP
2. Charakteristika daného informačního systému z pohledu vybraných oddělení podniku
3. Analýza vybraných modulů podnikového informačního systému SAP se zaměřením na slabá místa z pohledu finančního účetnictví
4. Návrh řešení vedoucí ke zvýšení efektivity zaznamenání hospodářských operací

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **65 normostran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

GELINAS, Jr. Ulrich J., Richard B. DULL and Patrick R. WHEELER. Accounting Information Systems. 1st ed. Mason: South-Western Cengage Learning, 2010. ISBN 978-05-3846-931-9.

PATEL, M. Discover SAP ERP Financials. 2nd ed. Boston: Galileo Press, Incorporated, 2012. ISBN 978-15-9229-429-9.

POSPÍŠILOVÁ, M., L. MEJZÍK a L. VELECHOVSKÁ. Počítačem integrované řízení podniku. 1. vyd. Praha: Bova Polygon, 2008. ISBN 978-80-7273-153-4.

MAASSEN, A. Sap R/3 kompletní průvodce. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-2511-750-7.

MEJZLÍK, L. Účetní informační systémy: využití informačních a komunikačních technologií v účetnictví. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2006.

ISBN 978-80-2451-136-8.

HORÁK, J. a O. MALÍKOVÁ. Technika provádění účetních záznamů včera a dnes. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011.

ISBN 978-80-7372-799-4.

Elektronická databáze ProQuest (knihovna.tul.cz).

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Josef Horák, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Konzultant diplomové práce:

Ing. David Štětina

Fehrer Bohemia s. r. o., nezávislý konzultant v oblasti implementace a integrace SAP systémů

Datum zadání diplomové práce: **30. září 2014**

Termín odevzdání diplomové práce: **7. května 2015**

doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

doc. Dr. Ing. Olga Hasprová
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2014

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 6.5.2015

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu diplomové práce Ing. Josef Horák, Ph.D. za pomoc při vedení diplomové práce, za poskytnuté odborné rady, věcné připomínky a vstřícný a laskavý přístup při konzultacích. Mé poděkování taktéž patří Ing. Jiřímu Mrňákovi a paní Haně Koškové za jejich poskytnuté rady, konzultace a především za poskytnutí potřebných informací a podkladů pro mou práci.

Anotace

Obsahem diplomové práce je analýza zpracování účetních informací prostřednictvím podnikových informačních systémů. Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat zpracování účetních informací pomocí podnikových informačních systémů. V případě zjištění nedostatku navrhnout opatření vedoucí ke zlepšení práce s podnikovými informačními systémy. Pro provedení analýzy byl zvolen systém SAP R/3, který je jedním z nejrozšířenějších integrovaných informačních systémů.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretickou část představují první dvě kapitoly, které charakterizují a vysvětlují pojmy týkající se informačních systémů a vybraných modulů systému SAP. V praktické části jsou představeny společnosti, na kterých byla analýza provedena. V neposlední řadě je zpracována analýza zpracování účetních informací prostřednictvím informačních podnikových systémů u vybraných společností a následné navržení možností, které by vedly ke zvýšení efektivnosti zpracování účetních informací v systému SAP.

Klíčová slova

Analýza, účetní informace, informační systém, SAP R/3, moduly systému SAP

Annotation

The thesis contains an analysis of processing accounting information by using enterprise resource planning systems. The main objective of this thesis is to analyze the processing accounting information by using enterprise resource planning systems. In case of shortcomings to propose measures to improve the work with enterprise resource planning systems. The chosen system for analysis is SAP R/3, one of the most integrated information systems.

The work is divided into theoretical and practical part. The theoretical part consists of the first two chapters, which characterize and explain concepts related to information systems and selected modules of the SAP system. The practical part introduces companies on which the analysis was performed. Finally, there is an analysis of processing accounting information by using enterprise resource planning systems at selected companies processed and options that would increase the effectiveness of processing accounting information in the SAP system proposed.

Keywords

Analysis, accounting information, information system, SAP R/3, SAP system modules

OBSAH

Seznam obrázků.....	11
Seznam tabulek.....	14
Seznam zkratk.....	15
Úvod.....	16
1 Charakteristika informačního systému SAP.....	19
1.1 Podnikové informační systémy.....	19
1.1.1 Obecná charakteristika informačního systému.....	20
1.1.2 Výběr a zavedení informačního systému.....	23
1.2 Enterprise resource planning (ERP).....	25
1.2.1 Charakteristika.....	25
1.2.2 Historie.....	27
1.2.3 Přínosy ERP.....	28
1.2.4 Nejrozšířenější ERP systémy v České republice.....	29
1.3 Integrovaný informační systém SAP.....	30
1.3.1 Vznik a vývoj společnosti SAP.....	30
1.3.2 Společnost SAP celosvětově.....	33
1.3.3 Společnost SAP v České republice.....	35
1.4 Produkt SAP Business Suite.....	35
1.4.1 Schopnost přizpůsobení systému.....	36
1.4.2 Vývojové prostředí systému SAP.....	37
1.4.3 Vlastnosti systému SAP.....	39
1.4.4 Architektura systému.....	39
2 Charakteristika vybraných modulů systému SAP.....	42
2.1 Obecné zásady použití.....	42
2.2 Materiálové hospodářství.....	43
2.3 Plánování a řízení výroby.....	47
2.4 Odbyt.....	49
2.5 Finance a controlling.....	50
3 Analýza zpracování účetních informací v systému SAP.....	56
3.1 Charakteristika firem.....	56

3.2	Metoda průzkumu	57
3.2.1	Vyhodnocení dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o... ..	58
3.2.2	Vyhodnocení dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.	71
3.3	Dotazníkový průzkum.....	89
3.4	Často používané transakce ve Fehrer Bohemia s.r.o.	94
3.4.1	Využívané transakce.....	101
3.5	Návrh opatření	101
4	Závěr.....	104
	Seznam použité literatury	106
	Seznam příloh	110

Seznam obrázků

Obr. 1: Integrace dat v systému ERP	22
Obr. 2: Časová osa typového zavedení informačního systému	24
Obr. 3: Vývoj podnikových aplikací společnosti SAP	33
Obr. 4: Ekonomické ukazatele společnosti SAP	34
Obr. 5: Organizace vývojového prostředí SAP	38
Obr. 6: Třívrstvá architektura klient - server	40
Obr. 7: Přehled pohledů kmenových dat materiálu	45
Obr. 8: Organizační úrovně v systému SAP	46
Obr. 9: Kmenová data dodavatelů v systému SAP	47
Obr. 10: Příklad sekvencí pracovního postupu	48
Obr. 11: Řešení ve finančním řízení v systému SAP	51
Obr. 12: Operativní controlling	54
Obr. 13: Uved'te Vaše pohlaví	58
Obr. 14: Vyberte, do jaké věkové skupiny patříte	59
Obr. 15: Na kterém oddělení se systémem SAP pracujete?	59
Obr. 16: Jak dlouho se systémem SAP pracujete?	60
Obr. 17: Využíval/a jste systém SAP v předešlých zaměstnáních?	61
Obr. 18: Používal/a jste v minulosti jiný podnikový informační systém?	61
Obr. 19: S jakým informačním systémem jste byl/a nejvíce spokojen/a	62
Obr. 20: Bylo úvodní školení pro Vaši pozici dostatečné?	63
Obr. 21: Uvítal/a byste další školení?	63
Obr. 22: Jak dlouho Vám trvalo osvojení znalostí systému, potřebných pro Vaši práci? ...	64
Obr. 23: Ohodno'te funkčnost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností	64
Obr. 24: Ohodno'te přehlednost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností	65

Obr. 25: Rozumíte pojmu integrovaný informační systém?.....	66
Obr. 26: Býváte kvůli systému SAP oslovován kolegy z jiných oddělení?	66
Obr. 27: S kterým oddělením (modulem SAP) nejčastěji komunikují?	67
Obr. 28: Ohodnoťte výstupy systému SAP dle svých dosavadních zkušeností	68
Obr. 29: Užíval/a-li jste předtím jiný systém, porovnejte	69
Obr. 30: Máte návrhy, jak práci se systémem SAP vylepšit?	69
Obr. 31: Doporučil/a byste SAP jiným společnostem?	70
Obr. 32: Uveďte Vaše pohlaví.....	71
Obr. 33: Vyberte, do jaké věkové skupiny patříte	72
Obr. 34: Na kterém oddělení se systémem SAP pracujete?	73
Obr. 35: Jak dlouho se systémem SAP pracujete?	74
Obr. 36: Využíval/a jste systém SAP v předešlých zaměstnáních?	75
Obr. 37: Používal/a jste v minulosti jiný podnikový informační systém?.....	76
Obr. 38: S jakým informačním systémem jste byl/a nejvíce spokojen/a.....	77
Obr. 39: Bylo úvodní školení pro Vaši pozici dostatečné?	78
Obr. 40: Uvítal/a byste další školení?.....	79
Obr. 41: Jak dlouho Vám trvalo osvojení znalostí systému, potřebných pro Vaši práci?...	80
Obr. 42: Ohodnoťte funkčnost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností	81
Obr. 43: Ohodnoťte přehlednost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností	82
Obr. 44: Rozumíte pojmu integrovaný informační systém?.....	83
Obr. 45: Býváte kvůli systému SAP oslovován kolegy z jiných oddělení.....	84
Obr. 46: S kterým oddělením (modulem SAP) nejčastěji komunikují?	85
Obr. 47: Ohodnoťte výstupy systému SAP dle svých dosavadních zkušeností	86
Obr. 48: Užíval/a-li jste předtím jiný systém, porovnejte	87
Obr. 49: Máte návrhy, jak práci se systémem SAP vylepšit?	88

Obr. 50: Doporučil/a byste SAP jiným společnostem?	89
Obr. 51: Souhrn: Bylo úvodní školení pro Vaši pozici dostatečné?.....	90
Obr. 52: Souhrn: Uvítal/a byste další školení?	91
Obr. 53: Souhrn: Jak dlouho Vám trvalo osvojení znalostí systému?.....	91
Obr. 54: Souhrn: S kterým oddělením (modulem SAP) nejčastěji komunikují?	92
Obr. 55: Souhrn: Ohodnoťte přehlednost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností	93
Obr. 56: Souhrn: Ohodnoťte výstupy systému SAP dle svých dosavadních zkušeností	93
Obr. 57: Souhrn: Máte návrhy, jak práci se systémem SAP vylepšit?	94
Obr. 58: Nabídka programů pro správu investic v systému SAP	97

Seznam tabulek

Tab. 1 : Pohlaví.....	71
Tab. 2: Věk	72
Tab. 3: Oddělení/modul.....	73
Tab. 4: Doba práce se systémem	74
Tab. 5: Využití SAP v předešlých zaměstnáních	75
Tab. 6: Využití jiných systémů.....	75
Tab. 7: Porovnání spokojenosti s IS	76
Tab. 8: Dostatečnost úvodního školení	77
Tab. 9: Další školení.....	78
Tab. 10: Doba osvojení potřebných znalostí systému	79
Tab. 11: Hodnocení funkčnosti systému SAP	80
Tab. 12: Hodnocení přehlednosti systému SAP	81
Tab. 13: Porozumění pojmu integrovaný informační systém.....	82
Tab. 14: Spolupráce s jinými moduly.....	83
Tab. 15: Spolupráce s jinými moduly.....	84
Tab. 16: Kvalita výstupů systému SAP	85
Tab. 17: Porovnání SAP s jinými systémy	86
Tab. 18: Návrh na vylepšení systému.....	87
Tab. 19: Doporučení SAP jiným společností.....	88

Seznam zkratek

TUL	Technická univerzita v Liberci
BW	Bussines warehouse
CO	Controlling
ČR	Česká republika
DYNPRO	Dynamický programový kód
ERP	Enterprise resource planning
FI	Financial Accounting
GTS	Global Trade Services
HR	Human Capital Management
IMG	Implementační příručka
IT	Information Technology
MM	Material Management
MRP	Material Requirements Planning
MRP II	Manufacturing Resource Planning
PP	Production Planning
PPM	Portfolio and Project Management
QA	Quality Management
REM	Real Estate Management
SD	Sales and Distribution
SQL	Structured Query Language (Strukturovaný dotazovací jazyk)
TCP/IP	Primární přenosový protokol/protokol síťové vrstvy
TM	Treasury and Risk Management
TUL	Technická univerzita v Liberci

Úvod

V současné době je nutno především umět pracovat s informacemi, což je vynuceno technickým, ekonomickým, kulturním a sociálním rozvojem. Dnešní společnost lze charakterizovat pojmem „informační společnost“. Informační systémy tak mají přímý vliv na kvalitu práce manažera, jelikož nároky na potřebné informační systémy se neustále vyvíjí. Informační systémy mají za prioritní úkol poskytnout oprávněnému uživateli včas a na správném místě dostatečně přesná data. Manažeři s lepším přístupem k informacím získávají jednoznačně konkurenční výhodu, mají totiž lepší předpoklady pracovat efektivněji a kvalitněji. Dostávají totiž kvalitnější, dosažitelnější a využitelnější data.

Informační zajištění manažerské práce může ale mít i nevýhody. Disponování nepřiměřeným rozsahem informací může velmi často vést k informačnímu zahlcení. Problém mohou způsobit i nedostatečné schopnosti zhodnotit úsilí a náklady spojené se získáváním a zpracováním dat.

Dokázat potřebné informace využít včas a na potřebném místě se tak stává jednou z klíčových podmínek úspěchu dnešní manažerské práce. Skutečný a výkonný manažer má schopnost osvojit si příslušné postupy práce s daty včas a kvalitně, ale nenechat se přitom zahltit. Práce s informacemi však vyžaduje i vhodné nástroje, které poskytuje současný pokrok vědy a techniky v oblasti informatiky. Informatika tak účinně pomáhá manažerovi identifikovat, zobrazit a pochopit vnější i vnitřní podmínky v prostředí neustálých změn tím, že poskytuje řadu nástrojů a metod ke zpracování dat, a to zejména neustálým zkvalitňováním informačních systémů.

Existuje řada definicí pojmu **Informační systém**. Pro účely této práce je pojem informační systém definován jako účelové uspořádání vztahů mezi lidmi, datovými zdroji a procedurami jejich zpracování, které zajišťuje sběr, uchování a poskytování dat pro jejich využití nejen v manažerské praxi. Tato práce je zaměřena obecně na počítačem podporované informační systémy, konkrétně integrovaný informační systém SAP.

Obvyklým požadavkem na počítačem podporované informační systémy je, aby hospodárně, včas a na správných místech fungování organizace poskytovaly potřebné datové zdroje. Ve správně nastavených systémech se výsledek všech procesů promítne v účetnictví a controllingu „automaticky“, bez manuálního zásahu účtárny.

Jedním z nejrozšířenějších integrovaných informačních systémů je systém SAP. Proto byl pro splnění cíle této práce vybrán právě tento systém. Cílem diplomové práce je „Analýza zpracování účetních informací prostřednictvím podnikových informačních systémů“, to znamená provedení analýzy systému SAP R/3, využívaného ve společnostech Spectrum Brands Czech spol. s.r.o. a Fehrer Bohemia s.r.o. Na základě této analýzy byla navržena opatření vedoucí ke zlepšení práce se systémem.

Práce je členěna do čtyř částí. První část obsahuje deskripci informačního systému jako takového a následně se zaměřením na integrovaný informační systém SAP R/3, včetně stručného popisu jeho vzniku a vývoje, ve druhé části je charakterizován daný informační systém z pohledu vybraných oddělení podniku, v další části je provedena analýza, zpracování účetních informací v systému SAP se zaměřením na slabá místa z pohledu finančního účetnictví, na dvou vybraných společnostech, kde je také provedena jejich vzájemná komparace. Na závěr jsou navrženy možnosti řešení vedoucí ke zvýšení efektivnosti zaznamenání hospodářských operací, které jsou zpracovány na základě syntézy dílčích poznatků. Jako metoda analýzy informačního systému v uvedených společnostech bylo použito dotazování formou dotazníku.

V první kapitole je provedena charakteristika informačního systému obecně, obecná pravidla pro výběr a zavedení informačních systémů. V neposlední řadě jsou zde rovněž vyjmenovány nejpoužívanější informační systémy pro různou strukturu podnikové sféry. Hlavní důraz je však v této kapitole kladen na integrovaný informační systém SAP. Je v ní popsána historie společnosti SAP AG, základní vlastnosti systému SAP, předpoklady jeho využití a v neposlední řadě i jeho přínosy pro společnost, v nichž je implementován.

Ve druhé kapitole jsou charakterizovány jednotlivé moduly integrovaného informačního systému SAP R/3. Byly vybrány moduly podporující rozhodující procesy výrobního (Fehrer Bohemia s.r.o.) a obchodního (Spectrum Brands Czech spol. s.r.o.) podniku. Těmito procesy jsou nákup a materiálové hospodářství, plánování a řízení výroby, odbyt a podpora expedice a v neposlední řadě finanční a nákladové účetnictví. Protože každá firma musí neustále vyhodnocovat svou výkonnost, jsou výstupy účetnictví pro ni nesmírně důležité.

Ve třetí kapitole je nejprve provedena charakteristika společností Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s.r.o., v nichž bylo metodou dotazníkového průzkumu mezi uživateli analyzováno zpracování informací v systému SAP. Data, shromážděná v průzkumu, byla nejprve po jednotlivých otázkách shrnuta v tabulkách, poté analyzována v grafech, rovněž byla provedena komparace dat obou zkoumaných společností. Na závěr byly s uživateli systému SAP R/3 ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. diskutovány nejpoužívanější procesy ve vybraných modulech. Tyto procesy jsou v práci charakterizovány příslušnými transakcemi v systému SAP. Poslední oddíl této kapitoly je věnován syntéze dílčích poznatků, získaných dotazníkovým průzkumem a jsou v něm popsány návrhy vedoucí ke zvýšení efektivity zaznamenání hospodářských operací.

Závěrečná kapitola diplomové práce je věnována shrnutí získaných poznatků do jasných a stručných formulací. Vzhledem k rozsáhlosti zkoumané problematiky byla analýza provedena pouze na vybraných částech integrovaného informačního systému SAP. Jako metoda průzkumu byl zvolen dotazníkový průzkum, přičemž byl dotazníkem osloven vzorek 100 uživatelů systému SAP ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. a 10 uživatelů společnosti Spectrum Brands Czech spol. s.r.o. Diplomová práce si klade za cíl zhodnocení pozitivních i negativních stránek využití tohoto systému, navrhnout možnosti zlepšení práce s ním a účinnějšího využití zpracovávaných informací.

1 Charakteristika informačního systému SAP

Společnost SAP AG je významným hráčem na trhu ERP systémů, lze ji označit za největšího poskytovatele podnikových aplikací, bezesporu patří mezi největší softwarové firmy na světě. Její vizí od samého počátku bylo změnit svět, a to právě poskytováním integrovaných systémů. Do své nabídky zahrnuje všechny produkty, které nějakým způsobem podporují podnikové procesy, jako je řízení podniku, nadstavbové nástroje (např. nástroje Business Intelligence), systémy pro řízení vztahu se zákazníky. V neposlední řadě neustále pracuje na vývoji a aplikaci nových technologií, například vývojové platformy, cloudová řešení apod. Portfolio jejich produktů je velmi široké a v následujícím textu budou rozvedeny pouze nejvýznamnější oblasti využití systému SAP.¹

1.1 Podnikové informační systémy

Podnikové informační systémy, mezi něž nepochybně patří řešení nabízené firmou SAP, představují jeden z klíčových předpokladů, ovlivňujících úspěšný chod a řízení podniku. Systémy ERP (Enterprise Resource Planning = plánování podnikových zdrojů), jak se dnes nejčastěji podnikové informační systémy označují, jsou programovány s cílem sjednocení, nebo přesněji řečeno integrace jednotlivých podnikových funkcí a procesů na úrovni celého podniku. Výsledkem je spojení dílčích programů podporujících procesy na jednotlivých odděleních do jediné, na všech úrovních spolupracující aplikace.² Oblast trhu se systémy ERP je v dnešní době možné označit za koncentrovanou a již téměř zcela konsolidovanou, světová špička je zúžena na několik významných hráčů jako je SAP, Oracle, Infor, Lawson či Microsoft.³

¹ ANDERA, F. and DERRINGER, D.W. *Systeme, anwendungen, produkte in der datenverarbeitung ("systems, applications, products in data processing") SAP: Implications for computer information systems.* [online].1998. [vid. 2015-04-30]. In: *Elektronická databáze článků ProQuest.* Liberec: Univerzitní knihovna Technické univerzity v Liberci. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/232579377?accountid=17116>

² VYMĚTAL, D. *Informační systémy v podnicích-teorie a praxe projektování.* 2009, s. 14-15. ISBN 978-80-247-3046-2.

³ LIDINSKÝ, V., et al. *EGovernment bezpečně.* 2008, s. 84. ISBN 978-80-247-2462-1.

1.1.1 Obecná charakteristika informačního systému

V této kapitole bude provedena charakteristika informačního systému jako takového a následně se zaměřením na integrovaný informační systém SAP R/3 včetně stručného popisu jeho vzniku a vývoje. Ovšem nejprve si odpovíme na otázku, proč vůbec potřebujeme informační systém, k čemu nám má sloužit?

V konkurenčním prostředí je velmi důležité, aby v něm podnik působil co nejuspěšněji. Úspěch však je nutno kvantifikovat, měřit. Je naprosto obvyklé, že výkonnost podniku měříme přesně definovanými parametry. Je na mysli nejen výkonnost firemních procesů, ale i výkonnost jednotlivců na nejrůznějších pozicích. K tomu se nejlépe hodí ekonomické ukazatele, zejména kontrola nákladů.⁴

Vzhledem k objemu dat, zpracovávaných na všech úrovních podniku, si dnes již neumíme představit měření výkonnosti podniku bez podpory výpočetní techniky. Zavedení podnikového informačního systému se tak může stát prostředkem kontroly a následně i snižování nákladů. Pod pojmem informační systém rozumíme samozřejmě integrovaný systém, pokrývající všechny procesy podniku. Robustnost tohoto systému musí být mj. v přímé souvislosti s velikostí firmy, s jejími požadavky na popis procesů, ale i s jejími možnostmi tento systém udržovat aktuální tak, aby pomohl vyšší efektivnosti produkční činnosti podniku. Ruku v ruce s tímto požadavkem jde požadavek funkčnosti všech klíčových procesů firmy, v žádném případě nelze na informační systém nahlížet jako na samospasitelný nástroj.⁵

⁴ WAGNER, J. *Měření výkonnosti: jak měřit, vyhodnocovat a využívat informace o podnikové výkonnosti*. 2009, s. 128. ISBN 978-80-247-2924-4.

⁵ TVRDÍKOVÁ, M. *Aplikace moderních informačních technologií v řízení firmy*. 2008, s. 12. ISBN 978-80-247-2728-8.

Základním principem podnikových informačních systémů je vnitřně organizovaný soubor informací, údajů, dat, díky němuž jsou tyto systémy schopny zcela podporovat všechny procesy související nejen s podnikovou ekonomikou daného podniku.⁶

Podstatná jsou přitom hlediska zajištění nároků na obsah a kvalitu datových zdrojů (účelnost, úplnost, přiměřená přesnost, spolehlivost), časových nároků na dostupnost datových zdrojů (včasnost, doba dostupnosti, aktuálnost) a nároků na vhodnou formu (srozumitelnost, potřebná podrobnost, názornost).

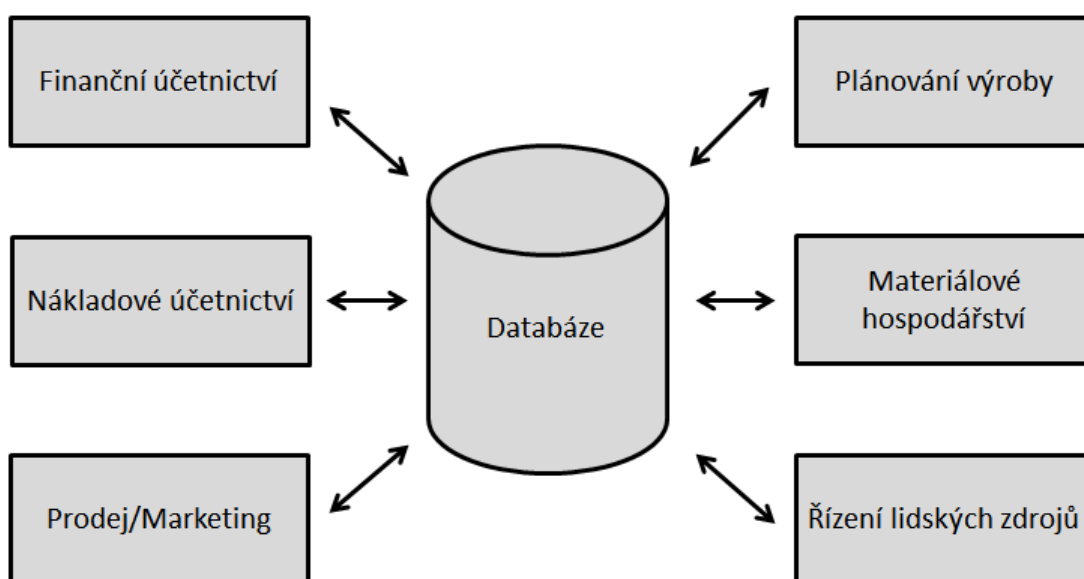
V současnosti se neustále zvyšuje rozsah a vliv informačních systémů, aplikační sféra informatiky dnes pokrývá prakticky všechny oblasti řízení. Zvyšuje se rovněž úroveň integrace informačních systémů, a to nejen uvnitř mezi moduly podnikového řízení, ale i směrem k externím partnerům. Vzorovými příklady mohou být procesy v oddělení plánování a řízení výroby, nákupu a logistiky, finanční účtárny či controllingu, prodeje a expedice či řízení lidských zdrojů. V neposlední řadě narůstá rovněž globalizace informačního prostředí, takže integrace směrem k externím partnerům nabývá na stále větším významu.⁷

Charakteristickým rysem integrovaných informačních systémů je společné využití dat. To v praxi znamená, že data zadávaná jedním oddělením podniku se automaticky promítnou do dat jiného oddělení. Například data zadaná prodejním oddělením mohou využít pracovníci jiných oddělení, aniž by je museli sami udržovat (například adresy zákazníků). A právě v této charakteristice je jedna z největších potenciálních komplikací. Pokud nefungují správně klíčové procesy v podniku a jednotlivá oddělení neudržují data správná a aktuální, může v konečném efektu docházet i k ekonomickým ztrátám, ale určitě systém neslouží účelu, k němuž byl zaveden, a sice kontrole nákladů a upozorňování na možnosti jejich snižování. Přínosy integrace dat při správné funkci systému jsou viditelné především v přímém zúčtování veškerých obchodních případů podniku ve všech aktivovaných

⁶ MALÍKOVÁ, O. a J. HORÁK. *Technika provádění účetních záznamů včera a dnes*. 2011, s. 50. ISBN 978-80-7372-799-4.

⁷ GELINAS, Ulrich, et al. *Accounting information systems*. 2011. ISBN 978-1-133-93594-0.

komponentách standardního systému, kdy díky propojení jednotlivých komponent s jedním obchodním procesem je možné data zadávat pouze jednou nikoli na více místech. Efektivní integrovaný informační systém je pouze tehdy, pokud byly důsledně zpracovány a zavedeny všechny potřebné součásti (oblasti, komponenty) systému tak, že data jsou po vložení „online“ přístupná v celém systému. Základem takového fungujícího systému se pak stává jednotná databáze, k níž jednotlivé komponenty přistupují a přesně definovaným způsobem „čerpají“ informace. Velmi často tyto komponenty nazýváme moduly.⁸

Obr. 1: Integrace dat v systému ERP

Zdroj: Maasen, Schoenen, Frick, Gadatsch – SAP R/3

Databázi tak současně naplňují pracovníci jednotlivých oddělení (modulů) a správně implementovaný systém nedovolí data duplikovat nebo ještě hůře, pro stejnou oblast zadávat dokonce data různá. Tímto principem je zaručeno, že v daném okamžiku pracují všichni uživatelé s aktuálními a pro všechny stejnými daty, takže management podniku dostává k ruce efektivní nástroj pro rozhodování.⁹

⁸ MALÍKOVÁ, O. a J. HORÁK., ref. 6, s. 41-53.

⁹ GÁLA, L., et al. *Podniková informatika*. 2006, s. 34-36. ISBN 978-80-247-1278-4.

1.1.2 Výběr a zavedení informačního systému

Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, pro různé podniky vyhovují různé informační systémy. Při jeho výběru je nutné vzít v úvahu řadu faktorů. Základním faktorem je obor činnosti – pro firmy podnikající v oblasti služeb bude jistě vhodný jiný typ a rozsah informačního systému, než pro podniky výrobní nebo pro státní sféru. Od rozsahu informačního systému se pak samozřejmě odvíjí cena jak samotného software, tak i délka a cena implementace.

Do rozhodovacího procesu vstupuje rovněž velikost podniku a s tím souvisící množství zaznamenávaných operací. Je třeba mít na paměti i počet účetních jednotek v rámci jednoho systému. Tento požadavek se projevuje zejména u velkých společností, často s matkou v zahraničí, které pracují ve společném, mezinárodním prostředí jednoho systému.¹⁰

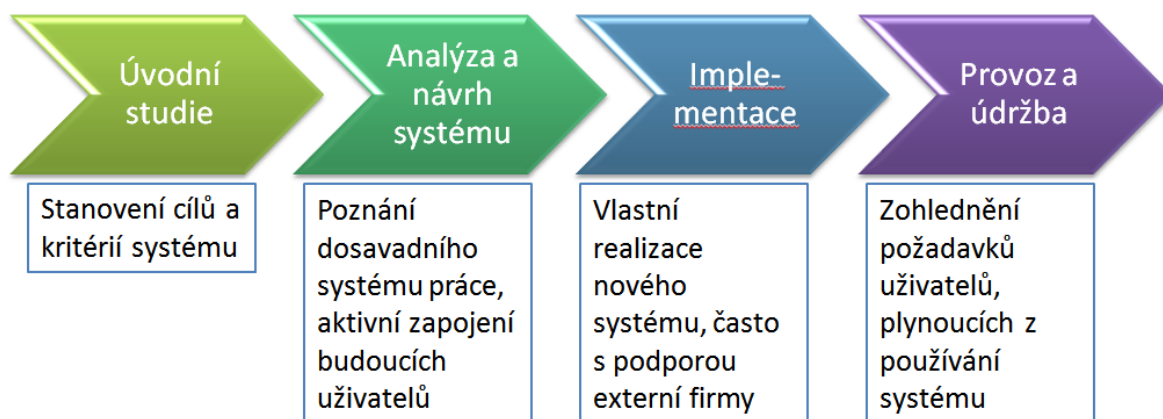
Pokud výše uvedené faktory již určily rozsah informačního systému, je třeba navrhnout odpovídající architekturu hardware, což se stává dalším, velmi často limitujícím faktorem při rozhodování, jaký systém zvolit.

Jsou-li zodpovězeny všechny otázky, plynoucí z výše uvedených faktorů, je tím získána již poměrně konkrétní představa, co představuje pořízení, implementace a následně podpora vybraného systému. Systémem v tomto okamžiku není myšlen jen vlastní software, ale i hardware, komunikační sítě a v neposlední řadě podpora uživatelů (školení, helpdesk) i vlastního systému (aktualizace, rozvoj nových funkcí). Toto jsou základní podklady pro výběrové řízení na dodavatele.¹¹

¹⁰ VOŘÍŠEK, J., et al. *Aplikační služby IS/ICT formou ASP: proč a jak pronajímat infromatické služby*. 2004, s. 26-28. ISBN 80-247-0620-2.

¹¹ MALÍKOVÁ, O. a J. HORÁK., ref. 6, s. 42-43.

Nejen výběr správného systému je rozhodující podmínkou pro úspěšnou funkci integrovaného informačního systému ve smyslu předchozí kapitoly. K tomu je nutné využít podpory zkušené a odborně fundované konzultační firmy, která nejen velmi dobře zná implementovaný systém, ale má rozsáhlé zkušenosti i s analýzou procesů ve firmách a návrhy architektury informačního systému. Proto je důkladný výběr implementátora naprosto základní podmínkou pro úspěšné zavedení fungujícího integrovaného informačního systému. Zavedení informačního systému, zejména u rozsáhlých projektů. Můžeme rozdělit v zásadě do 4 etap – úvodní studie, analýza a návrh systému, implementace a provoz a údržba. Stručnou charakteristiku jednotlivých etap ukazuje následující Obr. 12.¹²

Obr. 2: Časová osa typového zavedení informačního systému

Zdroj: VEBER, Jaromír a kol.: Management, základy, prosperita, globalizace

Z praxe implementačních společností vyplývá, že o úspěchu zavedení systému rozhoduje správné vyjasnění koncepce, příprava a provedení výběrového řízení na dodavatele, kvalitně zpracovaný prováděcí projekt a stanovení jasných pravidel pro komunikace mezi dodavatelem a uživateli, ale i mezi uživateli navzájem.¹³

¹² GÁLA, L., ref. 9, s. 20-25.

¹³ VRANA, I. a K. RICHTA. *Zásady a postupy zavádění podnikových informačních systémů*. 2005, s. 38-40. ISBN 978-80-247-1103-6.

Není pochyb o tom, že se v praxi, ať již manažerské či pouze uživatelské, nelze obejít bez informací. V dnešní době však nestačí jakékoli informace, ale musí být včasné, aktuální, přesné, spolehlivé, dostupné a s dobrou vypovídací schopností. Efektivní využití informací však není možné bez použití informačních systémů.¹⁴

K budování těchto systémů je nutno přistupovat odpovědně, důsledně analyzovat procesy a na základě této analýzy určit cíle implementace, poté vybrat správného dodavatele, v neposlední řadě zapojit aktivně budoucí uživatele již při implementaci. Při splnění těchto předpokladů je teprve možné očekávat od informačního systému správné plnění jeho funkce jako nástroje pro řízení procesů, sledování ekonomiky a také samozřejmě pro rozhodování managementu.

1.2 Enterprise resource planning (ERP)

1.2.1 Charakteristika

Komplexní integrované podnikové informační systémy, které slouží jako nástroj ke zpracování pravidelně se opakujících obchodních případů, nazýváme Enterprise resource planning (plánování podnikových zdrojů), běžně používaná zkratka je ERP. Jak je zřejmé z Obr. 1, je účelem těchto systémů sjednotit dílčí podnikové procesy (resource) na úrovni celého podniku (enterprise) do jedné aplikace sdílející společnou datovou základnu tak, aby bylo možné prověřit potřebné zdroje a naplánovat procesy včas a efektivně. Lze říci, že ERP se stává jádrem informačního systému.¹⁵

¹⁴ KEŘKOVSKÝ, M. a M. DRDLA. *Strategické řízení firemních informací. Teorie pro praxi.* 2003, s. 28. ISBN 80-7179-730-8.

¹⁵ ZHANG, H., GUO, C. and SUN, Q. *A Study on the Internal Control of Accounting Information Processing System Under the Computer Environment.* [online]. 2012. [vid. 2015-01-11]. In: Elektronická databáze článků ProQuest. Liberec: Univerzitní knihovna Technické univerzity v Liberci. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/1326734013?accountid=17116>

V dřívějších, neintegrovaných systémech docházelo k nutnosti zadávat informace opakovaně a udržovat v nezávislých databázích o různé struktuře, mezi nimiž nebyla data jednoduše přenosná. Docházelo pak často k nekonzistenci, chybovosti a hlavně neefektivnosti využívání podnikových dat. Bylo tedy potřeba vytvořit takovou informační podporu pro jednotlivé podnikové procesy, která bude splňovat požadavky všech oddělení v rámci jedné konzistentní aplikace. Tím se bezesporu stala aplikace nazývaná ERP.¹⁶

ERP systémy jsou komerčně vyvíjené aplikace, vyvinuté na typových případech (šablonách), sloužící k zefektivnění procesů v podniku. Je pro ně typické, že ačkoli jsou prodávány jako ucelený balík programů, je nutné je dále upravit a přizpůsobit požadavkům zákazníka. Tento proces (tzv. customizace) probíhá většinou na základě analýzy požadavků uživatelů a obvykle představuje jednu z klíčových částí celého projektu zavádění systému v podniku.¹⁷

Architektura ERP systémů je většinou postavena na jednotlivých modulech. Těch bývá velký počet a zpravidla nejsou v podniku využity všechny, v rámci implementace jsou nastaveny pouze ty, které jsou v daný okamžik relevantní. Dnes již ERP nezahrnuje jen moduly aplikační, ale i například moduly technologicko-správní (pro nastavení přístupových práv, analýzu operací prováděných ERP atd.), případně v rámci implementace na míru nastavené, sloužící k úpravě ERP pro potřeby zákazníka – výše zmíněná customizace. Hlavním cílem ERP systémů je spojit jednotlivé podnikové funkce na úrovni celého podniku do jedné struktury.¹⁸

Mezi nejčastěji používané moduly ERP patří materiálové hospodářství a nákup, plánování a řízení výroby, prodej a expedice, účetnictví finanční, účetnictví nákladové – controlling, personalistika, správa uživatelů

¹⁶ MALÍKOVÁ, O. a J. HORÁK., ref. 6, s. 53-56.

¹⁷ BRUCKNER, T, et al. *Tvorba informačních systémů: principy, metodiky, architektury*. 2012, s. 82. ISBN 978-80-247-4153-6.

¹⁸ GÁLA, L., ref. 9, s. 63-64.

1.2.2 Historie

S rozvojem informatiky a vzrůstajícími nároky na efektivitu procesů přestaly izolované systémy vyhovovat požadavkům a hledala se nová, efektivnější řešení. Prvním krokem zcela samozřejmě byly podnikové aplikace, poskytující informační podporu jen určité oblasti aktivit podniku, například materiálovému hospodářství ve vazbě na výrobu. Nejčastěji se používaly systémy typu **Material Requirements Planning (MRP)**, které pokrývaly oblast materiálových potřeb výroby. Tyto systémy stanovovaly množství a termíny nakupovaných dílů pro včasnou a efektivní a byly rozšířeny převážně v 60. a 70. letech minulého století. Dalším krokem pak byl **Manufacturing Resource Planning (MRP II)**, v němž již byla obsažena navíc možnost plánovat výrobní kapacity. Tyto systémy nalezneme v portfoliu významných hráčů na trhu v 80. letech a na začátku 90. let.

Skutečné ERP systémy mohly nastoupit až s nástupem nových technologií v informatice, začaly využívat výkonnějších počítačů, nových typů databází a programovacích. Protože finanční náročnost takového vybavení byla velmi vysoká, byly tyto systémy využívány jen opravdu velkými společnostmi. V souvislosti se zaváděním těchto systémů jsou rovněž typické zvýšené náklady v IT oddělení podniku, takže návratnost vložených prostředků byla velmi nízká a menším podnikům se pořízení ERP prostě nevyplatilo.¹⁹

ERP zpřístupnil širšímu spektru zákazníků až přetrvávající překotný vývoj technického a odborného zázemí. Na trh ERP systémů vstupovaly další firmy, vznikaly firmy specializující se na dodávání systémů do specifických odvětví.²⁰

¹⁹ MALÍKOVÁ, O. a J. HORÁK., ref. 6, s. 57-58.

²⁰ KEŘKOVSKÝ, M. a O. VYKYPĚL. *Strategické řízení, Teorie pro praxi*. 2006, s. 25. ISBN 978-80-7179-453-8.

1.2.3 Přínosy ERP

Za zásadní přínos řešení ERP lze bezesporu označit integraci systému. Tato integrace pak přináší zprůhlednění procesů, jako je zkvalitnění správy skladů, zřetelnější řízení nákupu a expedice, což s sebou nese vyšší přehlednost finančních toků. V neposlední řadě lze kladně ohodnotit i zvýšení počtu informací pro vyhodnocování efektivity jednotlivých procesů, zjednodušení přístupu uživatelů.²¹

Tyto přínosy jsou postaveny na následujících podmínkách:

Jak již bylo řečeno výše, před implementací systému je nezbytně nutné udělat podrobnou analýzu procesů v podniku, což při vlastní implementaci má za výsledek standardizaci těchto procesů platných „pro všechny“. Tyto normované podnikové procesy pak zcela samozřejmě zvyšují efektivitu podniku tím, že systém zobrazuje reálná data včas, v potřebném rozsahu a na správném místě.

ERP systém se tak stává jediným zdrojem informací, protože každý, kdo v systému pracuje má stejná data. Informační systém se tak stává transparentním.

V integrovaném systému musí uživatelé aktivně spolupracovat, jinak nelze mít data jednotná.²²

Teprve při splnění výše uvedených podmínek mohou systémy poskytovat potřebná data pro plánování nejrůznějších oblastí činnosti podniku, sledovat efektivitu procesů, zjišťovat ziskovost podle nejrůznějších kritérií.^{23, 24}

²¹ GOLDRATT, Eliyahu, M. a J. COX. *Cíl: proces trvalého zlepšování*. 2001, s. 65. ISBN 978-80-902-7702-0.

²² MULAČOVÁ, V., et al. *Obchodní podnikání ve 21. století*. 2013, s. 355-356. ISBN 978-80-247-8638-9.

²³ MALÍKOVÁ, O. a J. HORÁK., ref. 6, s. 50.

²⁴ BASL, J. a R. BLAŽÍČEK. *Podnikové informační systémy - podnik v informační společnosti*. 2008, s. 22. ISBN 978-80-247-2279-5.

V neposlední řadě umožňují správně implementované a udržované ERP systémy vytváření reportů, které včas a věrně zobrazují aktuální, ale i historická data o jednotlivých procesech.

1.2.4 Nejrozšířenější ERP systémy v České republice

V následujících odstavcích je uveden výčet nejpoužívanějších ERP systémů v ČR. Přestože je tato práce primárně zpracována pro systém SAP, jsou zde uvedeny a stručně charakterizovány i menší systémy. Členění je zvoleno podle velikosti podniku, pro který je systém primárně určen. To neznamena, že některé velké systémy neposkytují podporu i menším podnikům.

Pro malé podniky patří mezi nejvyužívanější ERP systémy například Helios Orange od výrobce Asseco Solution, a.s., QI od DC Concept a.s., či POHODA SQL 2009 od STORMWARE s.r.o.

Pro střední podniky můžeme jmenovat třeba Helios Green od Asseco Solution, a.s., Microsoft Dynamics AX nebo Microsoft Dynamics NAV od Microsoft s.r.o. nebo Exact Globe od Exact Software.

Velké podniky pak nejčastěji využívají SAP Business suite, dodávané společností SAP ČR, spol. s r. o., což je asi nejvíce rozšířený systém u nás, lze jej označit za dominantní ERP systém na českém trhu velkých výrobních podniků. Bez významu samozřejmě není ani Oracle E-Business Suite od Oracle Corporation.²⁵

²⁵ SYSTÉM ONLINE. *Přehled informačních systémů*. [online], [vid. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.systemonline.cz/prehled-informacnich-systemu/erp-systemy/>

1.3 Integrovaný informační systém SAP

Mezi nejrozšířenější ERP systémy, které používají nadnárodní podniky se závody či sídlem v České republice, patří softwarový produkt dříve nazývaný SAP R/3 (dnes SAP Business Suite). Lze říci, že ERP systém SAP přispívá k efektivnějšímu řízení firem každé velikosti a v každém odvětví, a to nejen v České republice. Společnost SAP v současnosti zaujímá pozici největšího světového dodavatele podnikového softwaru, který má desítky tisíc zákazníků ve více než 130 zemích.

V této kapitole bude popsán vznik a vývoj informačního systému SAP.

1.3.1 Vznik a vývoj společnosti SAP

Na rozdíl od mnoha jiných významných počítačových firem na světovém trhu, byla cesta společnosti SAP za úspěchem poměrně přímočará, zejména díky kvalitním produktům. Příběh společnosti se totiž začal psát v malém německém městečku poblíž Frankfurtu nad Mohanem.

Nápad se totiž zrodil v hlavách pěti inženýrů německé pobočky společnosti IBM. Dietmar Hopp, Hans-Werner Hector, Hasso Plattner, Klaus Tschira a Claus Wellenreuther se rozhodli vyvinout speciální serverový podnikový software. V roce 1972 založili v malém městečku Weinheim svou vlastní firmu, kterou pojmenovali SAP. Název je zkratkou spojení Systemanalyse und Programmentwicklung (systémová analýza a vývoj programů). Prvními aplikacemi byla finanční aplikace RF společně s dalším produktem RM, systémem pro správu materiálu. Tyto dvě aplikace se staly základem pro vývoj dalších softwarových modulů pro budoucí ERP systém. Písmeno R v názvu aplikací zastupuje slova Real Time-Datenverarbeitung, česky zpracování dat v reálném čase.²⁶

²⁶ ITBIZ. *SAP: Příběh německých programátorů, kteří dobyli Wall Street*. [online], akt. 2010-09-10 [vid. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://www.itbiz.cz/sap-pribeh-nemeckych-programatoru-kteri-dobyli-wall-street>

V roce 1973 získal SAP historicky prvního zákazníka, chemickou společnost ICI, a během dvou let se zákaznická základna rozšířila na čtyři desítky. V této době nabízí systém SAP R/1.²⁷

Značka SAP se hned od počátku profilovala jako dodavatel aplikací, které v mnohém usnadňují vedení účetnictví, přičemž řada finančních operací může být provedena doslova stiskem jediné klávesy. V roce 1976 se společnost transformovala na SAP GmbH, v roce 1977 se přesunula do současného sídla ve městě Walldorf. V tomto roce také vůbec poprvé SAP získala zákazníky za hranicemi Německa, když se její software rozhodly implementovat dvě rakouské firmy.

Za první systém ERP lze prohlásit systém SAP R/2, který byl následovníkem systému SAP R/1. Tento produkt sehrál velmi významnou roli v úspěchu společnosti od konce 70. let. Jednalo se softwarový balík určený převážně pro mainframy. SAP R/2 v mnoha směrech zjednodušoval firmám správu finančních a operačních dat v reálném čase a eliminoval nákladné papírování. Ve své historii SAP R/2 prošel řadou inovací, rozšíření. Byl v podstatě složen ze samostatných modulů, od nákupu přes účetnictví po prodej a distribuci, přičemž každý zákazník si tak mohl vybrat přesně ty moduly, které potřeboval.²⁸

Díky tomu, že SAP R/2 používaly velké nadnárodní korporace, vešel tento produkt do mezinárodního povědomí, což vedlo v letech 1984-87 k otevírání poboček v jiných zemích, například ve Švýcarsku a Rakousku, následované Francií, Velkou Británií a Španělskem.²⁹

²⁷ KALE, Vivek. *Inverting the Paradox of Excellence: How Companies Use Variations for Business Excellence and How Enterprise Variations Are Enabled by SAP*. 2014, s. 317. ISBN 978-1-4665-9217-9.

²⁸ CARBONE, T., QUERNS, D., HARTZELL, K. and BOOTHE, J. *SAP: A LITERATURE REVIEW AND IMPLEMENTATION STUDY*. Allied Academies International Conference. Academy of Information and Management Sciences. Proceedings. [online]. 1999. [vid. 2015-04-30]. In: *Elektronická databáze článků ProQuest*. Liberec: Univerzitní knihovna Technické univerzity v Liberci. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/192409527?accountid=17116>

²⁹ VON WESTARP, Falk. *Modeling Software Markets: Empirical Analysis, Network Simulations, and Marketing Implications*, 2003, s. 38. ISBN 3-7908-0009-0.

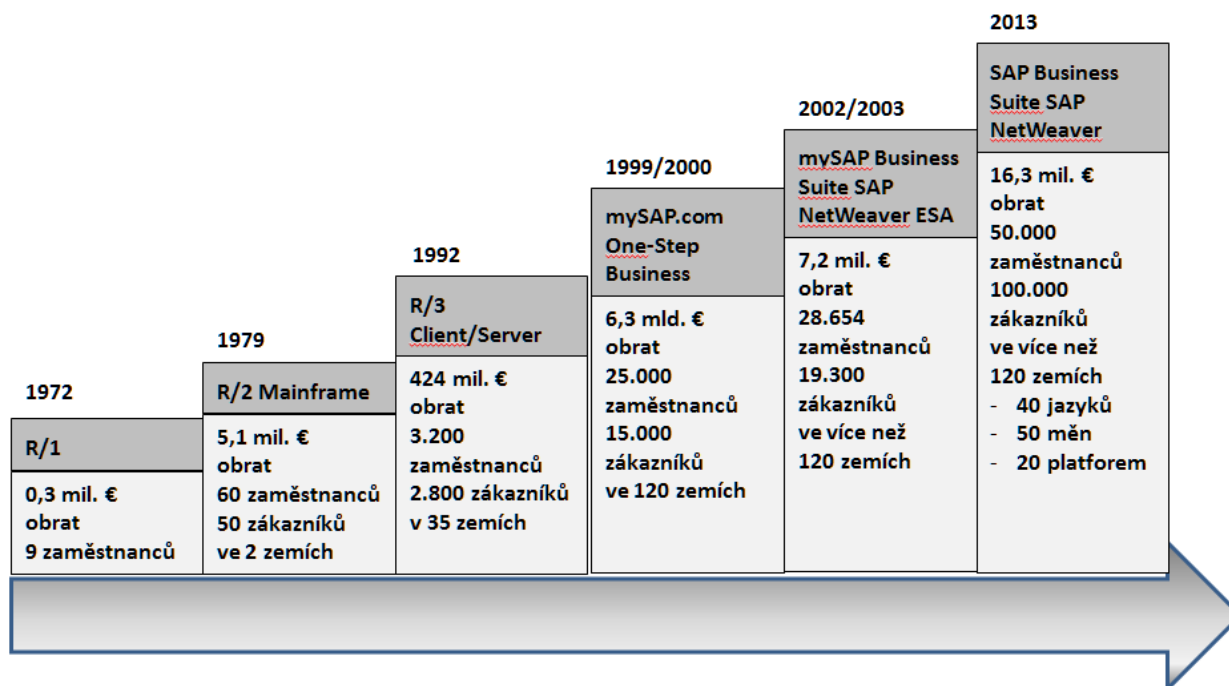
Roku 1992 společnost SAP dokončila vývoj další verze svého systému, SAP R/3, což lze nesporně označit za zlomový okamžik v historii společnosti. Jeho vývoj trval 5 let a ve srovnání s předešlými verzemi se jednalo o produkt, založený na architektuře klient – server využívající relačních databází. Díky této architektuře se stal dostupný i pro malé a střední podniky, které nedisponovaly drahými mainframy. Bylo jej již možné instalovat na hardware různých výrobců a využít počítače s různými operačními systémy. Zásadou tohoto systému se během několika měsíců stal SAP největším německým softwarovým výrobcem a ve světovém měřítku se zařadil na 7. místo.³⁰

V roce 1993 otvírá SAP své 18. zastoupení v zahraničí, a to v České republice.

V roce 1998 také oznamuje SAP novou strategii, spojenou s orientací na webové technologie a řešení v oblasti e-commerce a e-businessu, objevují se slova mySAP.com a EnjoySAP. K odstranění předpony „my“ došlo v roce 2007, kdy je společnost označila za přežitek z doby „dot com“. Následníkem systému SAP R/3 se v roce 2002 stal SAP Business Suite, nebo také SAP Enterprise. Architektura a funkčnost systému se již nijak zásadně neměnila, změnil se pouze způsob uspořádání jednotlivých aplikací (modulů), takže bylo možné aplikovat nová rozšíření systému.³¹

³⁰ DALE, Laney. *SAP R/3 Security for IT Auditors and Managers*. 2006, s. 1. ISBN 0-9788-2630-2.

³¹ RHODES, Tim, et al. *Sams Teach Yourself SAP in 24 Hours*. 2004. ISBN 0-137-14284-6.

Obr. 3: Vývoj podnikových aplikací společnosti SAP.

Zdroj: WOODS, Dan a Jeff WORD. 2004a. *SAP NetWeaver For Dummies*

43 let úspěšného vývoje systémů umožnilo společnosti SAP získat silnou pozici, což se třeba projevilo i tím, že internetová bublina na přelomu tisíciletí, která postihla prakticky celé IT odvětví, se společnosti SAP ani jeho zákazníkům prakticky nedotkla. Až rok 2009 a globální finanční krize dopadla i na společnost SAP, takže se musela vypořádat s poklesem příjmů i propouštěním.³²

1.3.2 Společnost SAP celosvětově

Společnosti SAP je dnes světovým lídrem v oblasti podnikových aplikací pro řízení a plánování. Z pohledu tržní kapitalizace je společnost SAP na světě třetím největším nezávislým výrobcem softwaru. Společnost SAP má k dnešnímu dni (konec roku 2013) prodejní a vývojová místa ve více než 130 zemích po celém světě a zaměstnává

³² ITBIZ., ref. 26

téměř 75 000 zaměstnanců. Jejich nabízených služeb vyžívá přes 291 000 zákazníků na celém světě.³³

Je samozřejmé, že má SAP řadu konkurentů, avšak v určitém smyslu se tyto konkurenční firmy navzájem podporují. Například společnost Oracle považuje za dodavatele databází pro své produkty, společnost Microsoft za dodavatele operačních systémů, na kterých produkty od SAPu běží apod.

Systémy společnosti SAP pomáhají dnes firmám všech velikostí a odvětví řídit jejich firmu efektivněji a získat tím náskok před konkurencí, a to od skladů po prodejny, od kanceláří po zasedací místnosti. Jednotlivé moduly systému se průběžně přizpůsobují růstu firmy.

FINANČNÍ VÝSLEDEK (mil. €)	9 měsíců 2014 (neauditováno) (dle mezinárodních účetních standardů)		
	9M 2014	9M 2013	% change
Licence a podpora	738	488	51,23%
Software	2 532	2 614	-3,14%
Podpora	6 862	6 470	6,06%
Software a podpora	9 394	9 084	3,41%
Software a s ním související obrat	10 132	9 571	5,86%
Obrat celkem	12 103	11 708	3,37%
Operativní náklady celkem	-9 525	-9 031	5,47%
Operativní zisk	2 578	2 677	-3,70%
Marže (%)	21,30%	22,90%	-1,66% pp
Zisk po zdanění	1 971	2 006	-1,74%
Zaměstnanci (FTE)	68 835	66 061	4,20%

Obr. 4: Ekonomické ukazatele společnosti SAP

Zdroj: SAP news - SAP Announces Third Quarter and Nine Months 2014 Results

³³ SAP. *About SAP*. [online], [vid. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.sap.com/corporate-en/about.html>

Firma SAP má také kotaci na několika burzách, včetně frankfurtské burzy a newyorské burzy. Na frankfurtskou burzu vstoupil SAP v roce 1988, po transformaci na veřejně obchodovatelnou společnost. 1,2 miliónu akcií bylo okamžitě rozebráno. Na newyorskou burzu vstoupil SAP o 10 let později, v roce 1998. Společnost SAP trvale rozvíjí své produkty tak, aby nejen podporovaly podniky v jejich rozvoji, ale v neposlední řadě uživatele při práci s ním, při úspoře času práce se systémem.³⁴

1.3.3 Společnost SAP v České republice

V České republice začala společnost působit roku 1993 a doposud má více než 1.200 zákazníků, z nichž velká většina patří ke špičce českého hospodářství a státní administrativy. Zákazníci SAP ČR pocházejí ze všech oblastí hospodářství, tedy například z oblastí finančních institucí, výrobních i distribučních firem a v neposlední řadě i organizací státní správy a samosprávy.

Sama o sobě společnost SAP ČR tvrdí, že jejich systémy pokrývají 61 % trhu TOP 100 českých firem. Mezi významné zákazníky v České republice tak patří například Škoda Auto – automobilový průmysl; ČEZ – energetika a plynárenství; Česká spořitelna – bankovníctví; ČSSZ – státní organizace; Česká pošta – služby.³⁵

1.4 Produkt SAP Business Suite

Produkt, označovaný jako SAP Business Suite obsahuje kromě analyzované komponenty **SAP Enterprise Resource Planning** také SAP Customer Relationship Management, SAP Product Lifecycle Management, SAP Supply chain Management a SAP Supplier Relationship Management. V řešení SAP ERP lze nalézt základní podnikové funkce, které jsou obvykle označovány pojmem moduly. Jejich charakteristika bude provedena dále.

³⁴ SAP NEWS. *About SAP*. [online], akt. 2014-10-20 [vid. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.news-sap.com/sap-announces-third-quarter-2014-results/>

³⁵ SAP. *About SAP*. [online], [vid. 2014-10-03]. Dostupné z: <http://www.sap.com/cz>

1.4.1 Schopnost přizpůsobení systému

System SAP obsahuje standardizované podnikové procesy, využívané ve více podnicích, protože funkce a procesy pro řízení podnikové ekonomiky se mezi jednotlivými podniky neliší tak, aby bylo nutné vyvíjet pro každý podnik vlastní softwarové řešení.

Ve většině případů firmy, implementující SAP, vyžadují specifické parametry a pravidla, nutná pro jejich podnikání. Lze říci, že balíček produktů SAP je sice standardizovaný, ale není možné jej vzít a nasadit bez jakýchkoliv úprav a přizpůsobení. Typickým příkladem je zejména ve zmíněných nadnárodních korporacích právě účtová osnova, nastavení jednotlivých účtujících jednotek, obchodní procesy a další. Nastavení standardů systému SAP podle těchto specifických požadavků je tedy naprosto obvyklou součástí implementačního projektu. V praxi existují tyto následující schopnosti přizpůsobení:³⁶

Customizing: Tato metoda je nejvíce doporučována firmou SAP. Tento nástroj umožňuje upravit standardní funkcionality, které nejsou závislé na konkrétním podniku pro požadavky dané společnosti. V rámci customizingu dojde pouze k úpravě již v systému nadefinovaných parametrů, hodnot či proměnných. V tomto případě jde pouze o přizpůsobení systému, takže lze tento způsob považovat za nejbezpečnější úpravu.

Při customizingu dochází ke změně nastavitelných proměnných či parametrů, shrnutých v jasně strukturovaném seznamu či plánu, nazývaném Implementační příručka (IMG). Tento seznam je tematicky seskupen ve stromové struktuře. Tímto nastavením parametrů se nemění vlastní software, pouze se pro dosažení požadované funkčnosti mění předdefinované parametry. Tento způsob přizpůsobení systému lze označit za nejrozšířenější.

Zákaznické exity: Tato funkce slouží k rozšiřování standardního systému pomocí speciálně připravených míst v programu. Zde se setkáváme s pojmem DYNPRO, což je dynamický programový kód, složený z kódu obrazovky a logiky s ní souvisící. Touto

³⁶ MAASEN, A., et al. *SAP R/3 Kompletní průvodce*. 2007, s. 21. ISBN 978-80-251-1750-7.

úpravou lze například nastavit tzv. povinná pole, bez jejichž vyplnění není možné data uložit.

Uživatelské exity: Tím je myšleno takové předpřipravené místo ve standardním programu, kam je možné vložit vlastní program zákazníka. Toto nastavení je integrováno do customizingu, a jelikož pracuje s datovými objekty a kódy standardů SAP, je nutné při každé změně verze systému ověřit funkčnost tohoto rozšíření v nové verzi programu.

Změna standardu SAP: Úprava standardního programu SAP představuje obrovský zasahující způsob změn. Tímto způsobem jsou měněny přímo části programů a datové objekty standardního systému SAP. Toto rozhodnutí by se mělo brát s velkou opatrností, jelikož změna těchto dat, částí vyžaduje hluboké znalosti tabulek a datových struktur systému SAP. V úvahu by se mělo brát také možné přepsání již vložených, nastavených dat.³⁷

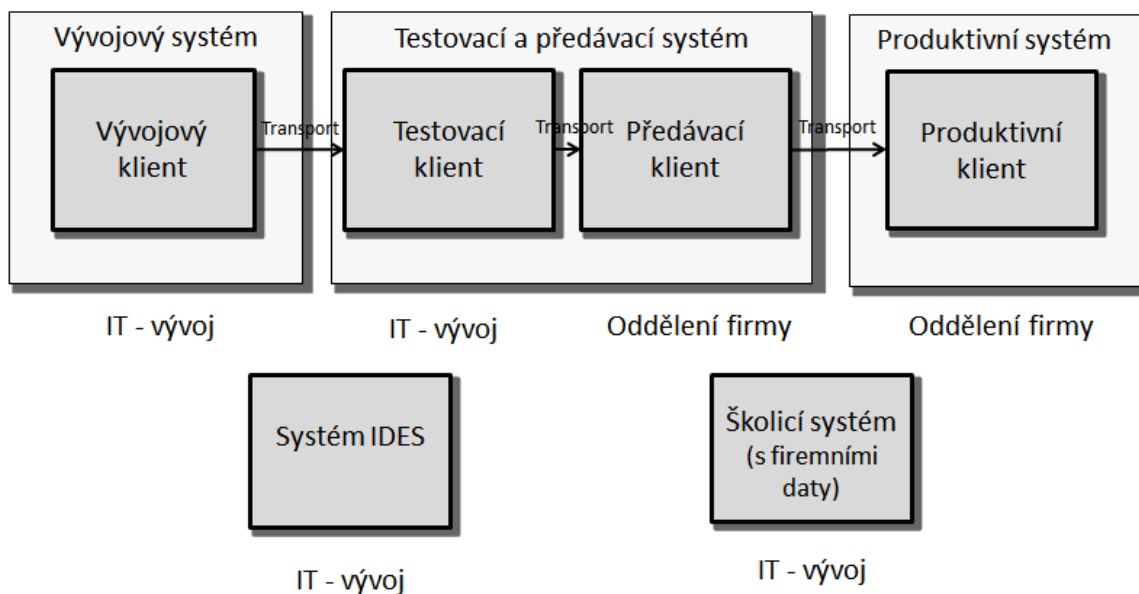
Vlastní vývoj: Je možné vytvořit obrazovky, které budou schopny údržby dat v externím informačním systému prodeje pomocí systému SAP R/3. Další možností je příprava speciálních funkcí, které nejsou součástí standardu.

1.4.2 Vývojové prostředí systému SAP

Velkou výhodou systému SAP je jeho škálovatelnost při zachování plné funkcionality, lze jej nainstalovat na nejrůznější platformy, takže zákazník může s rozvojem firmy a informačních systémů přecházet od základní instalace na serveru s Windows až po velké instalace na více serverech s robustními operačními systémy. Architektura client/server znamená, že koncový uživatel pracuje na stanici s tenkým klientským programem, který je možné nainstalovat na počítač s jakýmkoli operačním systémem, zatímco na jakémkoli

³⁷ MAASEN, A., ref. 36, s. 22-24.

serveru je možné využít rozličné databázové stroje. Systém SAP podporuje mnoho standardů, v informačních technologiích současnosti využívaných.³⁸

Obr. 5: Organizace vývojového prostředí SAP

Zdroj: Maasen, Schoenen, Frick, Gadatsch – SAP R/3

Pro zavedení i následnou údržbu systému SAP doporučuje firma SAP vytvořit 3 systémy, jejichž součástí je i nezbytné vývojové prostředí (viz Obr. 5). Úpravy systému probíhají ve vývojovém systému (vývojových klientech). Tyto úpravy pak jsou transportovány do testovacího systému, kde jsou důkladně testovány. Teprve po úspěšném otestování funkčnosti úprav je možné provést transport upravené verze do produktivního systému. Tento postup umožňuje veškeré úpravy důkladně sledovat a popsat. Velmi často jsou při zavádění využívány i jiné systémy, např. školící či další testovací, v neposlední řadě i pro správu dokumentů. Na Obr. 5 jsou uvedeny dva příklady těchto systémů.

V jednotlivých systémech je často využíván různě robustní hardware, protože nároky na dostupnost a výkonnost se mohou i velmi výrazně lišit. Je logické, že produktivní systém vždy běží na tom nejsilnějším, co v dané chvíli firma k dispozici má. Pro firmu SAP AG je důležité, aby implementace a následný rozvoj jejího komplexního systému probíhala bez

³⁸ MAASEN, A., ref. 36, s. 23-26.

problémů, proto vytvořila vlastní předběžný model, který nazvala ASAP (accelerated SAP). Obdobné nástroje existují i k vylepšování provozu již běžícího systému SAP.³⁹

1.4.3 Vlastnosti systému SAP

Integrovaný informační systém SAP je koncipován tak, že většina jeho vlastností je společná pro všechny produktové komponenty.

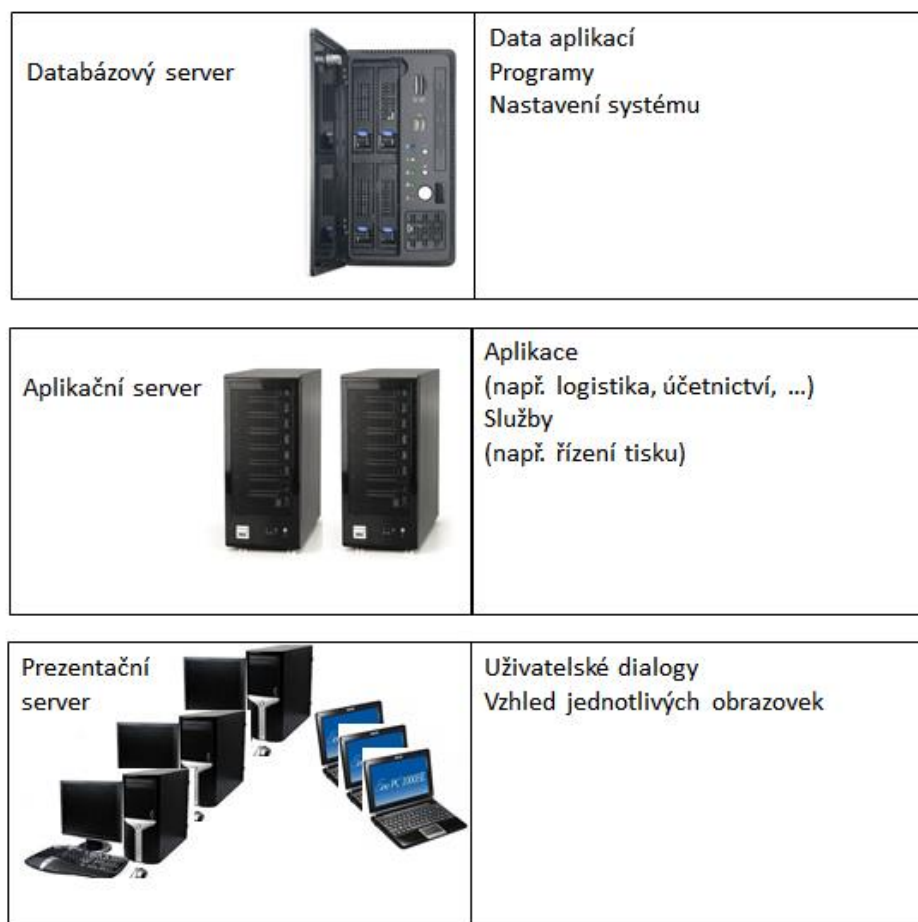
Systém SAP je zcela připraven na nasazení v mezinárodním prostředí, všechny produktové komponenty totiž podporují více jazyků. Při nastavení systému je třeba uvažovat se specifikem jednotlivých zemí, například účtové osnovy, účetních i zákonných předpisů. Účtování v několika měnách je samozřejmostí.

Pomocí organizačních elementů lze poměrně flexibilně vytvářet organizační struktury podniku, jako například závody, sklady, prodejní organizace či pobočky. Sjednocením více částečných komponent vznikají produktové komponenty. Celou podnikovou ekonomiku pak je možné řídit prostřednictvím transakcí v těchto částečných, integrovaných komponentách, prováděných nad jednou společnou databází.

1.4.4 Architektura systému

Jak již bylo řečeno dříve, základem úspěchu firmy SAP se stalo navržení nové architektury informačního systému klient/server. V průběhu vývoje systému se ustálila třívrstvá architektura, provozovaná na nejrůznějším hardware. Schéma této architektury je uvedeno na Obr. 6.

³⁹ MAASEN, A., ref. 36, s. 24-27.

Obr. 6: Třívrstvá architektura klient - server

Zdroj: Maasen, Schoenen, Frick, Gadatsch – SAP R/3

Databázová vrstva slouží k ukládání a načítání transakčních a konfiguračních dat, která jsou uložena na databázovém serveru a odtud také v průběhu transakcí načítána. Aplikační vrstva obsahuje jednotlivé aplikace, zpřístupněných na jednom nebo více aplikačních serverech. Tyto aplikace pak zajišťují provádění jednotlivých funkcí pro řízení podnikové ekonomiky. Prezenční vrstva vykresluje grafické uživatelské rozhraní na pracovní ploše počítače uživatele. Toto zabezpečuje prezentační server, který je vždy instalován na příslušné pracovní stanici.⁴⁰

⁴⁰ NOVOTNÝ, O., et al. *Business intelligence: jak využít bohatství ve vašich datech*. 2005, s. 26-27. ISBN 80-247-1094-3.

Z výše uvedeného vyplývá, že zpracování informací v architektuře klient-server představuje formu součinnosti více softwarových komponent, které se mohou nacházet na jednom či na několika počítačích. Počítače musí být propojeny sítí s komunikačním protokolem TCP/IP tak, aby jednotliví klienti mohli v případě potřeby využívat potřebné služby serverů.

Klientská pracovní stanice využívá k zobrazení potřebné obrazovky prezentační aplikaci SAP GUI, čímž se stává klientem služby aplikačního serveru, ten si pak musí sáhnout pro data na databázový server a tím se zase stává jeho klientem.⁴¹

⁴¹ MAASEN, A., ref. 36, s. 20-26.

2 Charakteristika vybraných modulů systému SAP

Již dříve zmíněné komponenty systému SAP Business Suite, nazývané SAP ERP, SAP CRM, SAP PLM, SAP SCM a SAP SRM jsou tvořeny dílčími částmi, které označujeme pojmem moduly. Každý modul je zaměřen na specifickou problematiku daného oddělení v organizační struktuře podniku. Kombinace těchto modulů je schopna pokrýt určité podnikové scénáře, což je souhrn podnikových procesů pro danou oblast. Pro systém ERP uvádí SAP 2013 podnikové scénáře **ERP Financials** pro řízení podnikových financí, které obsahuje moduly Financial Accounting (**FI**), Treasury and Risk Management (**TM**), Controlling (**CO**) a další, **ERP Human Capital Management** pro správu lidských zdrojů (**HR**), **ERP Corporate Services** pro řízení interních procesů s moduly Global Trade Services (**GTS**), Portfolio and Project Management (**PPM**), Quality Management (**QA**), Real Estate Management (**REM**), Enterprise Asset Management a další. Posledním scénářem pak je **ERP Operations** pro logistiku, například Material Management (**MM**), Sales and Distribution (**SD**), Production Planning (**PP**). Analýza zpracování účetních informací v systému SAP bude v této práci provedena mezi uživateli modulů Material Management, Sales and Distribution a samozřejmě Financial Accounting a Controlling. Níže je uvedena deskripce těchto modulů.⁴²

2.1 Obecné zásady použití

Uživatel systému SAP má po přihlášení k dispozici poměrně široce rozvětvenou nabídku, která se odvíjí od role, kterou má daný uživatel v systému přidělenou. Některé příkazy a funkce jsou ve formě speciálních ikon integrovány přímo do grafického prostředí (Front End) SAP. Tyto funkce lze podobně, jako v prostředí Windows spouštět pomocí speciálních kláves či klávesových zkratk.⁴³

⁴² LAWLOR, William. *Common SAP R/3 Functions Manual*. 2004. s. xxii-xxiv. ISBN 1-85233-775-3.

⁴³ MAASEN, A., ref. 36, s. 32-47.

Nespornou výhodou pro uživatele je skutečnost, že systém SAP podporuje práci ve více režimech, což jsou vlastně virtuální okna, mezi nimiž je možné přecházet. V každém z nich je možné spustit jinou úlohu, což zkušeným uživatelům umožňuje výrazně zrychlit a zefektivnit práci se systémem.

Každý program tohoto systému mohou spustit několika způsoby. Nejběžnějším způsobem je výběr z již zmiňované úvodní nabídky, ale lze jej spustit i zadáním tzv. transakce rovnou do příkazového okna. Transakci má přiřazenu každý ze spuštěných programů. Ve spuštěném programu je možné zadávat data přímo, anebo pokud je to potřebné, lze využít vyhledávací kód (matchcode).

Každému uživateli je v systému přiděleno jedinečné uživatelské jméno, na něž je definována role daného uživatele a od ní se odvíjí oprávnění, které daný uživatel má přiděleno. Je zřejmé, že takto má každý uživatel právo přístupu pouze k těm datům, která ke své práci potřebuje.⁴⁴

2.2 Materiálové hospodářství

Abychom mohli být proveden popis tohoto modulu, musí být vysvětleny základní pojmy. Nejpoužívanějším pojmem nejen v tomto modulu, ale v systému SAP vůbec, je materiál. Dalšími pojmy materiálového hospodářství jsou například dodavatel, organizační struktura (například závod, sklad, nákupní organizace apod.) SAP chápe materiál v mnohem širším významu, než jak je chápán jazykový význam tohoto slova. V systému SAP se materiálem rozumí například suroviny, nakupované díly, obaly, polotovary, ale i hotové výrobky či dokonce služby. Každý materiál musí mít nastaveny veškeré potřebné parametry, popisující jej pro všechna oddělení podniku. Těmto parametrům SAP říká kmenová data.

⁴⁴ MAASEN, A., ref. 36, s. 47-51.

Kmenová data musí uživatel udržovat i pro dodavatele, zatímco kmenová data pro organizační strukturu bývají nastavena většinou již při implementaci systému a rozhodně je nemůže měnit běžný uživatel nákupního modulu.

Údržba kmenových dat je v modulu materiálového hospodářství považována za přípravu, zatímco vlastní obchodní případ (objednávka, příjem zboží, uskladnění, kontrola kvality či likvidace faktur) se nazývá procesem pořízení.

Obecně lze říci, že příprava dat v systému SAP patří mezi zásadní činnost uživatele a kvalita zadání dat je pro všechny procesy rozhodující. Uvedme si to na příkladu kmenových dat materiálu.

Každému materiálu je v systému přiřazeno jedinečné označení, jehož definice je obsažena v customizingu. Toto označení může být tvořeno jen čísly, nebo kombinací čísel a písmen, popřípadě i dalších znaků a není možné jej zadat duplicitně. Kmenová data materiálu jsou využívána různými odděleními podniku, a proto jsou členěna do různých pohledů (kromě základních dat to jsou třeba příprava výroby, dispozice, nákup, data skladování, odbyt, řízení jakosti či účetnictví a kalkulace). Data v těchto pohledech mohou být udržována jednotlivými odděleními nezávisle na sobě. Co a kdo může udržovat je nastaveno v oprávnění (rolí) uživatele, takže každý uživatel pak nese odpovědnost za „svá“ data. Nebudou-li data udržována správně, například uživatel nákupu chybně zadá data nákupu, nebude možné vystavit správně objednávku nebo nebude objednávka obsahovat všechna potřebná data.⁴⁵

⁴⁵ MAASEN, A., ref. 36, s. 90-116.

Základní data 1
Základní data 2
Odbyt: Data prodej.organ. 1
Odbyt: Data prodej.organ. 2
Odbyt: Všeobecná data závodu
Zahraniční obchod: Export
Text odbytu
Nákup
Zahraniční obchod: Import
Text objedn.nákupu
Dispozice 1
Dispozice 2
Dispozice 3
Dispozice 4
Všeob.data závodu/skladování 1
Všeob.data závodu/skladování 2
Řízení skladu 1
Řízení skladu 2
Management jakosti
Účetnictví 1
Účetnictví 2
Kalkulace 1
Kalkulace 2
Zásoba závodu
Zásoba ve skladu

Obr. 7: Přehled pohledů kmenových dat materiálu

Zdroj: Systém SAP

Je mluveno o integrovaném informačním systému, takže jednotlivé pohledy jsou vázány na organizační strukturu a tím na účetní okruh, tedy účetnictví obecně, protože veškeré účetní operace jsou prováděny ve vztahu k účetnímu okruhu. Vzhledem k tématu této práce bude analyzováno propojení modulu materiálového hospodářství s účetnictvím. Zatímco účetní okruh spadá do účetnictví, je jeho organizační jednotkou, spadají závody či sklady mezi organizační jednotky logistiky. Propojení s finančním účetnictvím je nezbytné s ohledem na zákon o účetnictví a z něho vyplývající povinnost evidence zásob. Toto propojení je zpravidla realizováno přiřazením závodu účetnímu okruhu. Závod může být přiřazen vždy právě jednomu účetnímu okruhu, naproti tomu jeden účetní okruh může mít přiřazeno více závodů. A závodu jsou přiřazeny sklady.⁴⁶

⁴⁶ MAASEN, A., ref. 36, s. 91-94.

V kmenových datech materiálu je pohled účetnictví udržován na úrovni závodu, závod je tedy tou organizační úrovní, na níž jsou zůstatky hodnot skladů vedeny. Do hry zde vstupuje pojem okruh ocenění. Pokud je okruh ocenění přiřazen účetnímu okruhu, je materiál oceněn ve všech závodech účetního okruhu stejně, pokud jej přiřadíme závodu, můžeme ocenit materiál v různých závodech různě. Toto přiřazení se nastavuje a udržuje v customizingu, tedy již při implementaci systému.⁴⁷

Organizační úrovně	
Závod	<input type="text"/>
Sklad	<input type="text"/>

Obr. 8: Organizační úrovně v systému SAP

Zdroj: Systém SAP

Mezi přípravná data se počítají také kmenová data dodavatelů (kreditorů). Každý dodavatel má podobně jako materiál přiřazeno jednoznačné označení (číslo) a obdobně jako u materiálů je možné v customizingu nastavit, zda přiřazení čísla bude interní, přiřadí systém, nebo externí, zadáváno uživatelem. Kmenová data mohou být členěna na obecná (adresy) logistická (termíny, dodací podmínky apod.) a účetní (bankovní spojení, platební podmínky, přiřazení kontrolního účtu apod.). Z hlediska účetnictví vede systém SAP pro každého dodavatele samostatné konto, jehož číslo odpovídá označení dodavatele a je součástí vedlejší knihy. Propojení na hlavní knihu slouží kontrolní účet z kmenových dat dodavatele.⁴⁸

⁴⁷ MAASEN, A., ref. 36, s. 99-104.

⁴⁸ Tamtéž, s. 132-138.

Dodavatel Zobraz.: Vst.obr.

Dodavatel

Účetní okruh

Nákupní organizace

Všeobecná data

Adresa
 Řízení
 Platební styk
 Kontaktní osoba

Data účetního okruhu

Vedení účtu
 Platební styk
 Korespondence
 Zdrojová daň

Data nákupní organizace

Data nákupu
 Partnerské role

Obr. 9: Kmenová data dodavatelů v systému SAP

Zdroj: Systém SAP

Při správném nastavení kmenových dat probíhají všechny obchodní procesy materiálového hospodářství bez potíží a promítají se do účetnictví správně. Popis těchto procesů není předmětem této práce, proto mu nebude věnována pozornost ani v této kapitole.

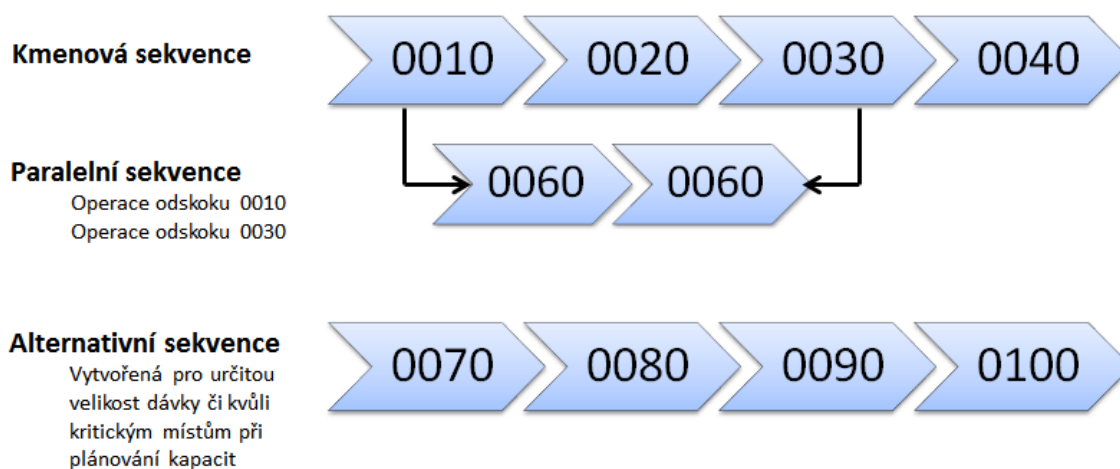
2.3 Plánování a řízení výroby

Tento modul řeší všechny procesy, související s výrobou. Stejně jako ve všech modulech systému SAP R/3 jsou základem pro správný popis těchto procesů přesné a důkladné zadání a údržba kmenových dat. Kromě příslušných pohledů kmenových dat materiálu se jedná zejména o kusovníky, pracoviště, pracovní postupy apod. V neposlední řadě je nutné zadávat i tzv. pohybová data, což v tomto případě jsou například výrobní či plánované zakázky.⁴⁹

⁴⁹ MAASEN, A., ref. 36, s. 350-353.

Kusovníky materiálu jsou stručně řečeno seznamy všech komponent, vstupujících do polotovarů či hotových výrobků. V průběhu výroby se tyto vstupující díly v systému spotřebovávají. Pracovištěm systém SAP rozumí přesně definovaný prostor, na němž je prováděn vlastní výkon, jednotlivá operace pracovního postupu. Pracoviště určuje, jaké náklady dané operaci přísluší, jaké kapacity jsou k dispozici a další, pro výrobu důležitá data.

Pracovní postupy kde, na jakých pracovištích bude daná výroba probíhat, co má být kde a za jak dlouho vyrobeno. Toto je definováno v operacích pracovního postupu. SAP nazývá tyto postupy normálními pracovními postupy. Jednomu pracovnímu postupu může být přiřazeno i několik materiálů, pokud jsou vyráběny na stejných pracovištích a časy operací jsou rovněž stejné. Tento způsob se používá například pro výrobu různých barevných variant stejného výrobku. Důležitou roli hraje pracovní postup v controllingu, kde je základním předpokladem pro provádění plánovaných i následných kalkulací.⁵⁰

Obr. 10: Příklad sekvencí pracovního postupu
Zdroj: Maasen, Schoenen, Frick, Gadatsch – SAP R/3

Pro vlastní řízení výroby jsou důležitá pohybová data, představovaná výrobní zakázkou. Výrobní zakázku vytváří systém nejčastěji automaticky na základě potřeb zákazníka, ale

⁵⁰ MAASEN, A., ref. 36, s. 355-367.

lze ji zakládat samozřejmě i ručně. V hlavičce zakázky jsou obsažena data, zahrnující termíny, množství a další důležitá data. Na základě kmenových dat výroby pak jsou do zakázky dotaženy například dostupné kapacity či potřeba komponent. Proces výroby je v systému završen tzv. zpětným hlášením k výrobní zakázce, při němž uživatel zadá počet vyrobených kusů a systém na tomto základě jednak naskladní vyrobené materiály na výrobní sklad, jednak odebere dle kusovníku materiálu ze skladů příslušný počet komponent. Současně zúčtuje náklady, které jsou dané výrobě přiřazeny na základě pracovních postupů.⁵¹

2.4 Odbyt

Na začátku i konci celého obchodního procesu výrobního podniku je možné nalézt data odbytu. Proto musí tento modul online spolupracovat s modulem plánování a výroby i s modulem materiálového hospodářství. Proces lze stručně popsat takto: Zákazník pošle objednávku, na jejímž základě je v systému vytvořena odbytová zakázka, která obsahuje množství požadovaných materiálů a termíny dodávek. Po ukončení výroby je možné zboží k zakázce shromáždit k odběru, vydat jej a vytvořit dodací list. K dodacímu listu systém podle nastavení vytvoří fakturu, která bude zákazníkovi odeslána. Proces odbytu končí příjmem platby od zákazníka a jejím spárováním s pohledávkou. Všechny kroky procesu odbytu jsou důsledně dokladovány. Jako u všech modulů je nutné i v odbytu zadávat a udržovat kromě organizačních struktur určitá kmenová data. V kmenových datech materiálu jsou to opět příslušné pohledy, dále je nutné mít v pořádku a úplná kmenová data odběratelů (zákazníků, debitorů). Pohybovými doklady se v tomto modulu rozumí prodejní doklady, např. objednávky, rámcové smlouvy, a to včetně cenových podmínek.⁵²

Kmenová data zákazníka můžeme obdobně jako u dodavatelů členit na obecná (adresy) logistická (termíny, dodací podmínky apod.) a účetní (bankovní spojení, platební podmínky, přiřazení kontrolního účtu apod.). Každý zákazník je založen současně jako dodavatel, přičemž propojení těchto kmenových dat je provedeno pomocí jedinečného

⁵¹ MAASEN, A., ref. 36, s. 428-450.

⁵² WÖHE, G. a E. KISLINGEROVÁ. *Úvod do podnikového hospodářství*. 2007, s. 181. ISBN 978-80-7179-897-2.

čísla, které je udržováno v kmenových datech zákazníka a naopak. Důležitý údaj je role, která je danému debitorovi přiřazena. Na základě těchto rolí se při zakládání uživateli nabídnou potřebné obrazovky k založení. Rozeznáváme například role zadavatel zakázky, příjemce materiálu či plátce faktury.⁵³

Jednotlivé obchodní případy jsou v systému SAP dokumentovány prodejními doklady. Při zadávání prodejního dokladu si systém bere potřebná data podle jednotlivých rolí zákazníků. Každý prodejní doklad se sestává z hlavičky, obsahující obecnější data obchodního případu a z jednotlivých položek, v nichž mohou být data odlišná od dat v hlavičce.⁵⁴

Nedílnou součástí modulu odbyt jsou i aplikace, podporující vlastní expedici. Základním dokladem expedice je dodávka, která má stejnou strukturu jako zakázka, tedy hlavičku a jednotlivé položky. Systémový způsob založení dodávky je s referencí k zákaznické zakázce, kdy jsou data převzata v logické návaznosti obou dokladů. Na vytvoření dodávky navazuje zadání přepravy. Posledním krokem expedice je fakturace.⁵⁵

2.5 Finance a controlling

Jak již bylo mnohokrát řečeno, významnou výhodou systému SAP je jeho integrace. Podíváme-li se na to z pohledu financí, nejsou integrovány jen komponenty finančního modulu, ale všechny moduly navzájem. Ve většině případů jsou peníze „až na prvním místě“ a vlastně všechny procesy v podniku mají přímý či nepřímý dopad na finance, nabízí tato silná integrace velkou konkurenční výhodu, totiž nebývalé náhledy na všechny podnikové informace.⁵⁶

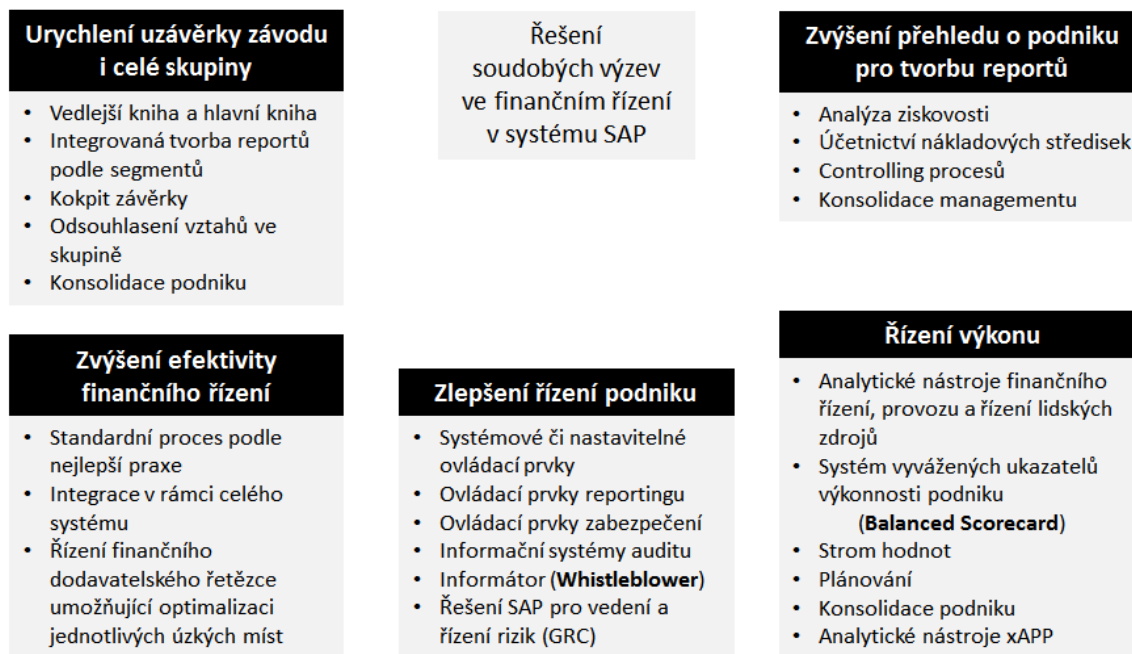
⁵³ MAASEN, A., ref. 36, s. 485-492.

⁵⁴ Tamtéž, s. 528-536.

⁵⁵ Tamtéž, s. 547-556.

⁵⁶ PATEL, M. *SAP ERP Financials, Podrobná uživatelská příručka*. 2010, s. 19. ISBN 978-80-251-2488-8.

Jak je zřejmé z Obr. 11, lze mezi výhody tohoto uspořádání řadit vytvoření standardizovaných podnikových procesů, práce nad stejnými daty, tedy snížení různých nedorozumění a chyb, zvýšení transparentnosti, zpřesnění údajů a informací a v neposlední řadě i přesná a včasná pro nejrůznější reporty.⁵⁷

Obr. 11: Řešení ve finančním řízení v systému SAP

Zdroj: Manish Patel – SAP ERP Financials

Modul financí a controllingu, stejně jako všechny ostatní moduly systému SAP poskytuje vždy místní lokalizaci, tzn. nejen jazykovou podporu, ale zcela samozřejmě i soulad legislativních požadavků s aktuálním systémem, což je zejména ve financích nutnost. Kromě toho poskytuje společnost SAP i tzv. odvětvová řešení, to znamená systém „předpřipravený“ pro různé oblasti podnikání. Jiné požadavky mají samozřejmě například finanční instituce, jiné výrobní podniky, z nich pak zcela specifické požadavky najdeme v řešení pro automotive firmy.⁵⁸

Základem modulu finančního účetnictví je hlavní kniha, protože právě do ní jsou zaznamenávány finanční dopady všech operací (obchodních případů). Ostatní moduly

⁵⁷ PATEL, M., ref. 56, s. 20.

⁵⁸ LANG, H. *Manažerské účetnictví: teorie a praxe*. 2005. ISBN 80-7179-419-8, 2005.

systemu do ní automaticky zaznamenávají jednotlivé účetní doklady, což zajistí zaznamenávání finančních transakcí v reálném čase. Tento fakt umožní provádět analýzy finančních dat v reálném čase a vytvářet aktuální reporty například pro vedení společnosti.⁵⁹

Pro nastavení finančního modulu je, stejně jako pro všechny ostatní moduly, nezbytné důkladně promyslet a připravit organizační strukturu. Ve financích máme pro tento účel k dispozici pojmy účetní okruh, společnost, pracovní úsek, profit centrum, funkční oblast a segment. V dalším si provedeme charakteristiku některých pojmů.

Účetní okruh je základem pro veškeré transakce finančního účetnictví, na jeho úrovni jsou vytvářeny zákonné finanční výkazy, rozvaha a výsledovka. Druhým důležitým prvkem organizační struktury jsou profit centra, která bývají v systému definována hlavně pro účely interního řízení. Na úrovni profit centra je možné analyzovat provozní výsledek, protože se na něj účtují náklady a výnosy.⁶⁰

Tak, jako jsou v ostatních modulech pohybová data, nalezneme jejich obraz i ve finančním účetnictví. Finanční transakce jsou zaznamenávány v účetních dokladech. Tyto vznikají, jak již bylo řečeno výše, nejčastěji automaticky, na základě pohybových dat ostatních modulů. Například příjem materiálu do skladu, navyšující stav skladu, je zobrazen v příslušném účetním dokladu, stejně jako třeba expedice, kde jednak vznikne účetní doklad k výdejce ze skladu, jednak k vystavené faktuře.

Nedílnou součástí systému SAP, a finanční modul není výjimkou, jsou reporty, které umožňují přípravu potřebných finančních výkazů (cash flow, zůstatky účtů, saldo

⁵⁹ PATEL, M., ref. 56, s. 30.

⁶⁰ MÁČE, M. *Účetnictví a finanční řízení*. Grada Publishing as, 2013, s.138-140. ISBN 978-80-247-4574-9.

dodavatelů a odběratelů a další). Finanční výkazy je možné různě definovat, takže lze připravit jejich nejrůznější varianty.⁶¹

O odběratelích a dodavatelích již bylo pojednáno v ostatních modulech, zde stojí za zmínku skutečnost, že je pro bezchybnou funkci nezbytné správně udržovat data účetního okruhu v jejich kmenových datech. Proces účetnictví dodavatelů a odběratelů je v systému SAP možné do značné míry automatizovat, nastavit nejrůznější automatické joby, které vykonají řadu rutinních operací na pozadí za uživatele. Samozřejmě jsou k dispozici opět nejrůznější standardní i definovatelné reporty.

Modul financí obsluhuje samozřejmě i bankovní služby, umí evidovat investice, generovat příslušné odpisy apod.⁶²

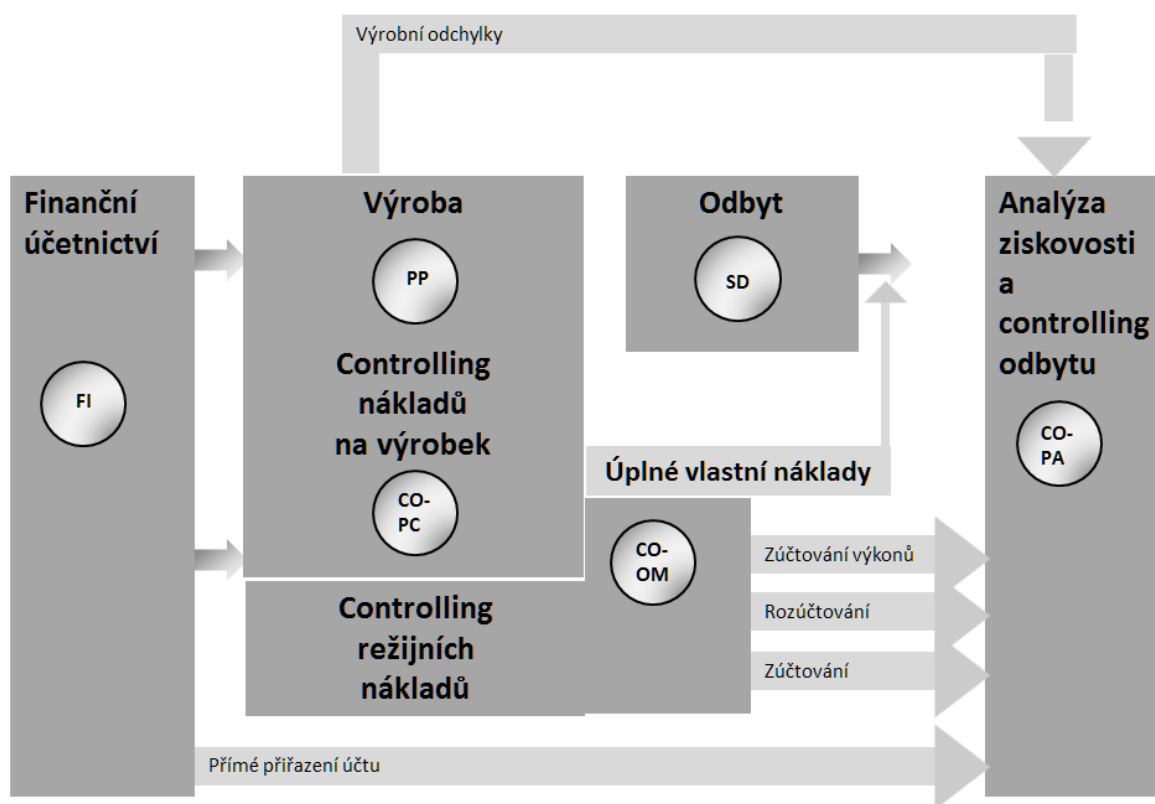
Nedílnou součástí komponenty SAP ERP Financials je modul nákladového účetnictví, který je zcela samozřejmě opět plně integrován. Tento modul umožňuje na definované struktuře nákladů sledovat plán či přiřazení nákladů, což napomáhá průhlednosti provozních procesů a účetních protokolů. Lze tak řídit náklady a pomocí reportů provádět následně analýzy odchylek mezi plánovanými a skutečnými náklady. Schématické znázornění toku hodnot je znázorněn na Obr. 12.⁶³

⁶¹ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza–metody, ukazatele, využití v praxi*. 2008, s. 21. ISBN 978-80-247-2481-2.

⁶² PATEL, M., ref. 56, s. 57-58.

⁶³ HRADECKÝ, M., et al. *Manažerské účetnictví*. 2008, s. 101-102. ISBN 978-80-247-2471-3.

Tok hodnot v operativním controllingu

Obr. 12: Operativní controlling

Zdroj: Manish Patel – SAP ERP Financials

V controllingu se objevují další pojmy, jako je nákladový okruh, nákladové druhy, nákladová střediska či vnitropodnikové zakázky. Nákladový okruh je organizační složkou nákladového účetnictví. Nákladový okruh může mít přiřazen i několik účetních okruhů. Ty však musí používat shodný účtový rozvrh a mít shodnou definici fiskálního roku. Interní účetnictví provádí veškerá účtování pomocí nákladových druhů či druhů výnosů. V nastavení systému SAP obvykle bývají nákladové druhy v nákladovém účetnictví obdobou účtů ve finančním účetnictví. Tento koncept umožní oddělit zákonné účtování v účetnictví od následného zpracování nákladů dle požadavků managementu podniku.⁶⁴

⁶⁴ LAZAR, J. *Manažerské účetnictví a controlling*. 2012, s. 40-42. ISBN 978-80-247-4133-8.

Záznam, sledování a analýza nákladů v podniku musí být přiřazeny nějakému objektu. Tímto objektem je nákladové středisko, sloužící k popisu podniku na základě předem určených kritérií (například zeměpisných, odpovědnostních apod.).⁶⁵

Pokud je potřeba plánovat a následně i sledovat náklady, provázející jakékoliv procesy uvnitř podniku, lze k tomu využít vnitropodnikové zakázky. Ty umožňují oproti nákladovým střediskům podrobnější řízení a sledování nákladů. Příkladem použití zakázky může být třeba marketingová akce, u níž pak mohou vyhodnotit náklady pouze na tuto konkrétní událost, zatímco na středisku mám veškeré náklady marketingu.⁶⁶

Důležitou součástí controllingu jsou kalkulace. V systému SAP je možné provádět kalkulaci výrobku, v níž můžeme analyzovat náklady výrobků či služeb podniku. Pomocí této komponenty lze například analyzovat náklady na jednotlivých operacích pracovního postupu či identifikovat rozčlenění nákladů a tím určit přidanou hodnotu jednotlivých částí výrobního procesu.⁶⁷

⁶⁵ PATEL, M., ref. 56, s. 249.

⁶⁶ Tamtéž, s. 143.

⁶⁷ ŽŮRKOVÁ, H. *Plánování a kontrola: klíč k úspěchu*. 2007, s. 123. ISBN 978-80-247-1844-6.

3 Analýza zpracování účetních informací v systému SAP

V této kapitole bude provedeno vyhodnocení práce se systémem SAP ve dvou společnostech – Spectrum Brands Czech spol. s r. o. a Fehrer Bohemia s.r.o. Důvodem oslovení uživatelů ze dvou společností bylo vzhledem k malému počtu uživatelů ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o. zvýšení vypovídací schopnosti průzkumu.

3.1 Charakteristika firem

Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Spectrum Brands Czech spol. s r.o. své působení v České Lípě započala roku 2002. Jedná se o 100%ní dceřinou společnost německé firmy Spectrum Brand, sídlící v Ellwangu. Zprvu se firma zaměřovala pouze na prodej spotřebních baterií značky VARTA. V průběhu působení firmy v České republice došlo k rozšíření portfolia o tyto značky: Remington, Russell Hobbs, 8in1, Tetra a Furminator. V dnešní době společnost nabízí sortiment spotřebních baterií, domácích spotřebičů, pro péči o tělo a vlasy a také nabízí produkty pro domácí zvířata. Sídlo společnosti je v České Lípě, které je tvořeno následujícími odděleními: prodejní, odbytové, marketingové, účetní. Společnosti zaměstnává 17 zaměstnanců a průzkum byl proveden pouze u zaměstnanců, kteří mají stálé pracoviště v České Lípě a pracují s programem SAP.

Fehrer Bohemia s.r.o., závod Česká Lípa

Fehrer Bohemia s.r.o. je společnost, působící v České Lípě již od roku 1992. Jedná se o 100%ní dceřinou společnost německé rodinné firmy Fehrer Automotive GmbH, sídlící v bavorském Kitzingenu. Firma Fehrer je významným dodavatelem automobilového průmyslu. Byla založena již v roce 1875 a má závody nejen v Evropě. Fehrer Bohemia má v České republice v současnosti dva závody, v České Lípě a v Liberci. Vyrábí interiérové díly, jako jsou například v českolipském závodě pěnové díly pro sedačky a opěrky nebo v libereckém loketní opěrky. Pro zajímavost, pěnové díly pro loketní opěrky do Liberce se vyrábějí v České Lípě. V roce 2013 dosáhla firma Fehrer Bohemia v obou závodech téměř

4.560 mil. Kč. Ke konci roku 2013 zaměstnávala firma 1.229 zaměstnanců, přičemž systém SAP využívalo více, než 250 uživatelů. Průzkum byl proveden jen mezi respondenty závodu Česká Lípa.

3.2 Metoda průzkumu

Sběr originálních dat (tzv. primární průzkum) je možné v zásadě provádět několika způsoby.

Dotazování se provádí pomocí dotazníku v písemné či internetové podobě, osobním či telefonickým rozhovorem

Pozorování je neosobní forma bez přímého kontaktu s respondenty.

Experiment prověřuje působení sledovaných skutečností na skupinu lidí.⁶⁸

Pro zjištění stavu zavedení a využívání systému SAP v obou společnostech se s ohledem na jednoduchost práce a nákladnost sběru dat jako nejvhodnější jevila dotazníková metoda. Dotazník je jednou z nejlevnějších metod průzkumu, lze jej jednoduše zpracovat a vyhodnotit a není pro respondenta příliš dotěrný. Na druhou stranu je nutné jej správně sestavit, tzn. formulovat otázky účelově ke stanovenému cíli. Jednoznačné určení cíle průzkumu je základní podmínkou pro správné sestavení dotazníku. Cíl našeho průzkumu je definován takto:

„Analyzovat zpracování informací prostřednictvím podnikového informačního systému SAP s ohledem na výstupy v účetnictví.“

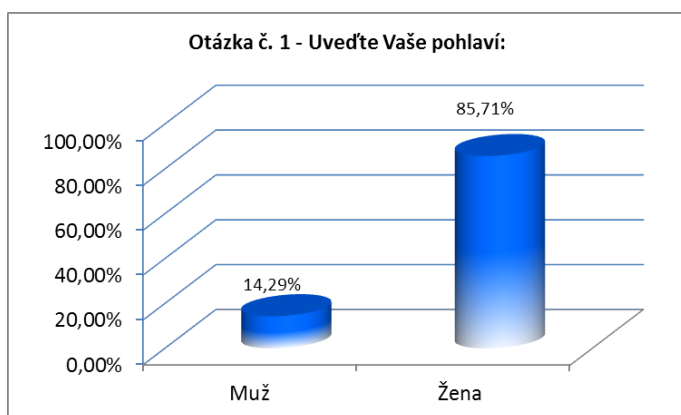
⁶⁸ KOZEL, R., et al. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. 2011, s. 173-176. ISBN 978-80-247-3527-6.

S ohledem na tento cíl byly formulovány jednoznačné, srozumitelné a stručné otázky. Většina otázek jsou otázky uzavřené, tzn. respondenti vybírají odpovědi, ale pro některé oblasti bylo nutné použít otázky polouzavřené. Vzhledem ke známé neochotě lidí „vymýšlet“ vlastní odpovědi nebyly vůbec použity otázky otevřené. Dotazník vyplnilo 7 uživatelů systému SAP ze společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o. a 69 uživatelů systému SAP ze společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. Charakteristika obou firem je uvedena níže, vzor dotazníku je uveden v příloze 1.

3.2.1 *Vyhodnocení dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.*

V následujících grafech je uveden přehled výsledků dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o. Dotazování se zúčastnilo 7 respondentů z modulů nákup, odbyt, marketing a finance/controlling. Vzhledem k nízkému počtu dotazovaných je vyhodnocení zobrazeno a komentováno pouze v grafické podobě.

Otázka č. 1: Uved'te Vaše pohlaví:

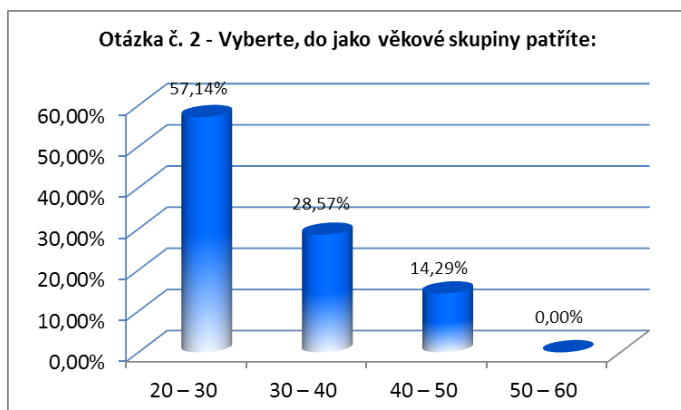

Obr. 13: Uved'te Vaše pohlaví

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Z Obr. 13 je zřejmé, že struktura dotazovaných ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o. je posunuta výrazně ve prospěch žen.

Otázka č. 2: Vyberte, do jaké věkové skupiny patříte:

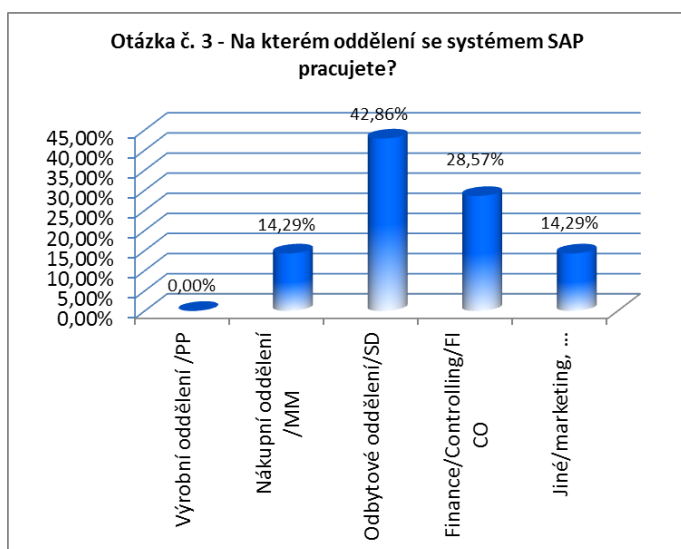

Obr. 14: Vyberte, do jaké věkové skupiny patříte

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Pracovní kolektiv ve firmě je velmi mladý, proto je nadpoloviční většina respondentů ve věku do 30ti let, naopak z věkové kategorie nad 50 let se průzkumu nezúčastnil nikdo.

Otázka č. 3: Na kterém oddělení se systémem SAP pracujete?

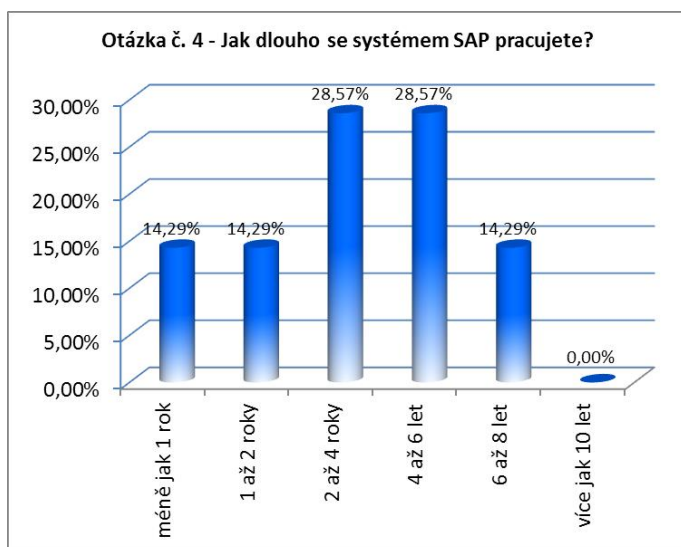

Obr. 15: Na kterém oddělení se systémem SAP pracujete?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Z Obr. 15 je možné přechíst zaměření firmy. Jedná se o obchodní společnost, proto je nadpoloviční většina účastníků průzkumu aktivní v prodejních modulech informačního systému SAP.

Otázka č. 4: Jak dlouho se systémem SAP pracujete?

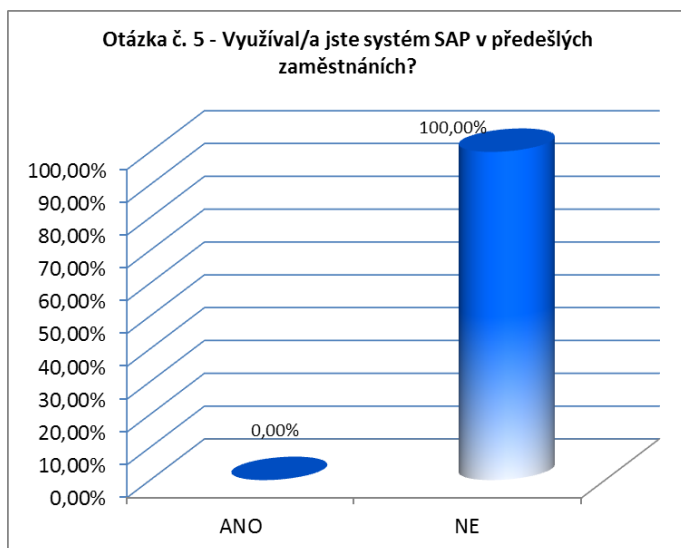

Obr. 16: Jak dlouho se systémem SAP pracujete?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Z hlediska doby práce se systémem SAP se průzkumu zúčastnilo 57 % uživatelů, kteří se systémem pracují v rozmezí 2-6 let, což je doba přiměřená pro kvalifikované posouzení SAP samotného a jeho přínosů firemním procesům. Proto je možné i z takto malého vzorku dotazovaných vyvodit určité závěry a porovnat je se zkušenostmi uživatelů SAP ve větší firmě.

Otázka č. 5: Využíval/a jste systém SAP v předešlých zaměstnáních?

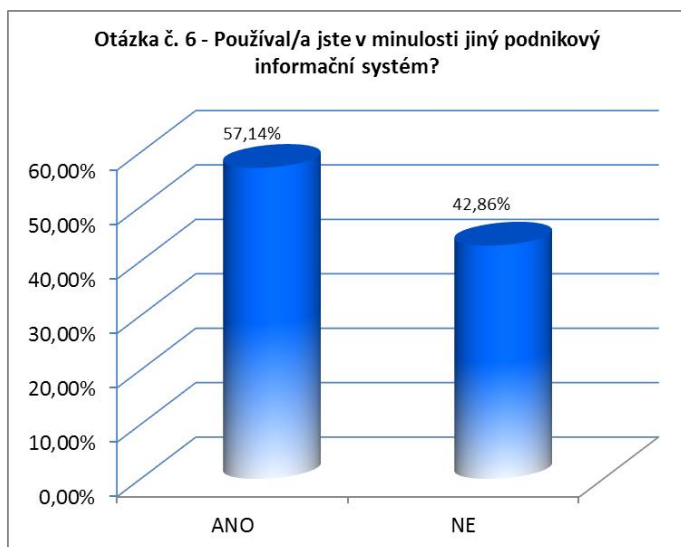

Obr. 17: Využíval/a jste systém SAP v předešlých zaměstnáních?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Jak z Obr. 17 vyplývá, není mezi uživateli ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o. žádný, který by si přinesl zkušenosti s integrovaným informačním systémem SAP z předchozích zaměstnání. To je velmi pravděpodobně způsobeno poměrně nízkým věkovým průměrem respondentů průzkumu.

Otázka č. 6: Používal/a jste v minulosti jiný podnikový informační systém?

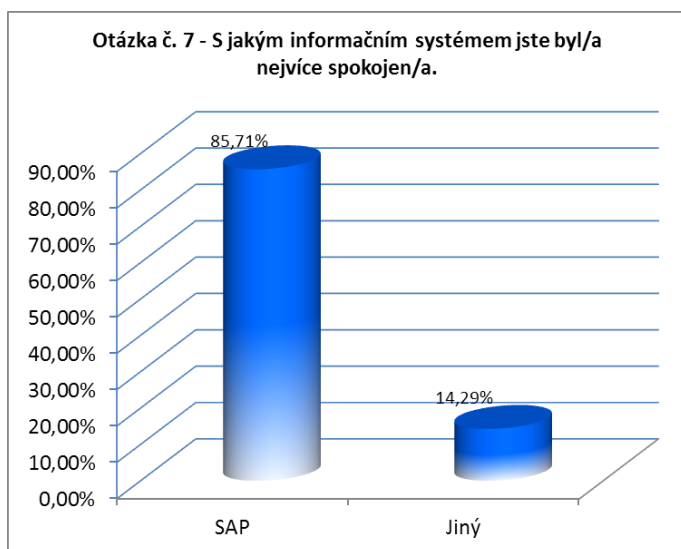

Obr. 18: Používal/a jste v minulosti jiný podnikový informační systém?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Naproti tomu více, než polovina pracovníků, zahrnutých do dotazování, měla možnost v minulosti pracovat s jinými informačními systémy. Nejčastěji se v průzkumu objevoval systém Scala, využívaný velmi často malými obchodními společnostmi.

**Otázka č. 7: S jakým informačním systémem jste byl/a nejvíce spokojen/a.
(V porovnání s jinými užívanými informačními systémy).**

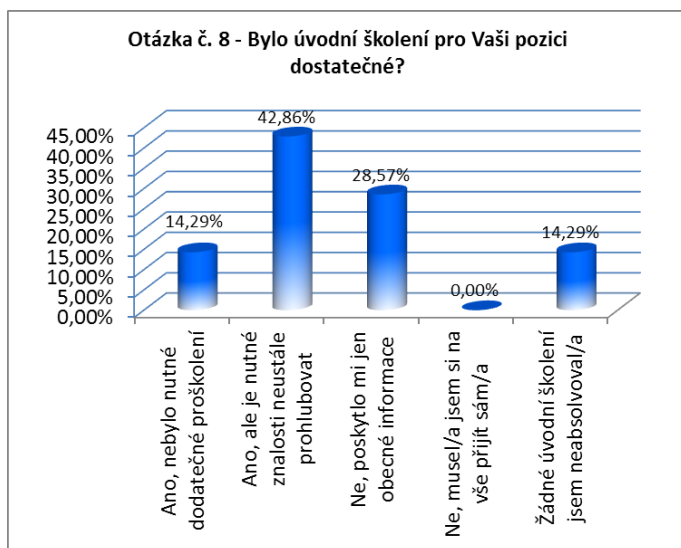

Obr. 19: S jakým informačním systémem jste byl/a nejvíce spokojen/a.

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Pouze jeden dotazovaný uvedl SAP jako rovnocenný jinému informačnímu systému. V tomto případě se jednalo o systém Qi.

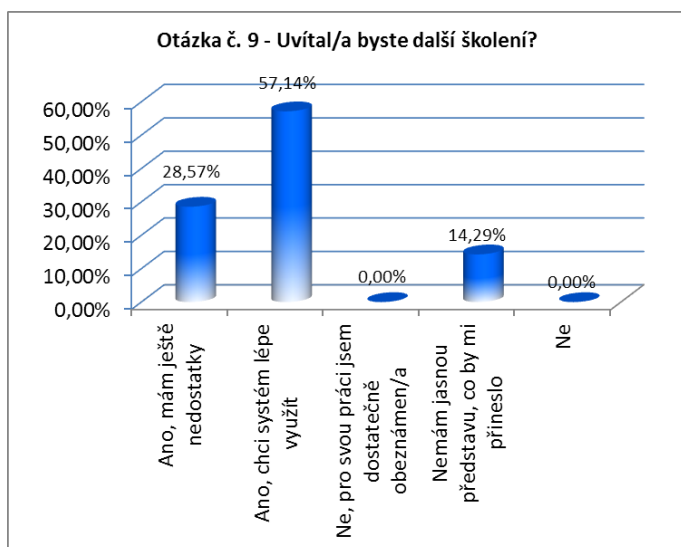
Otázka č. 8: Bylo úvodní školení pro Vaši pozici dostatečné?

Obr. 20: Bylo úvodní školení pro Vaši pozici dostatečné?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

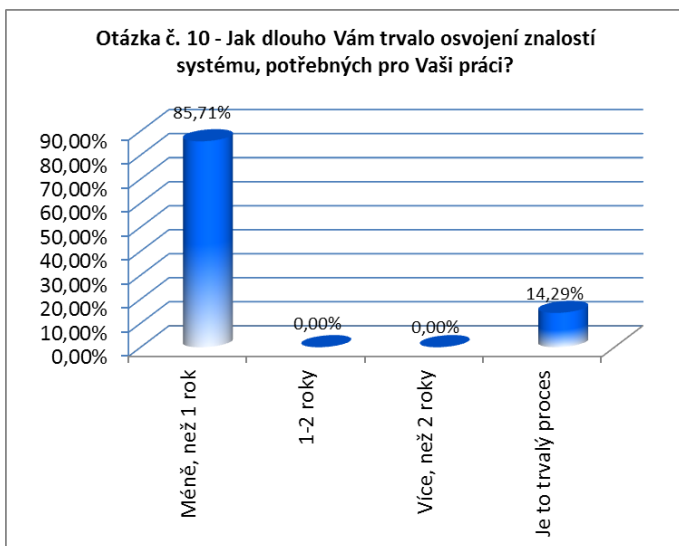
Otázka č. 9: Uvítal/a byste další školení?

Obr. 21: Uvítal/a byste další školení?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

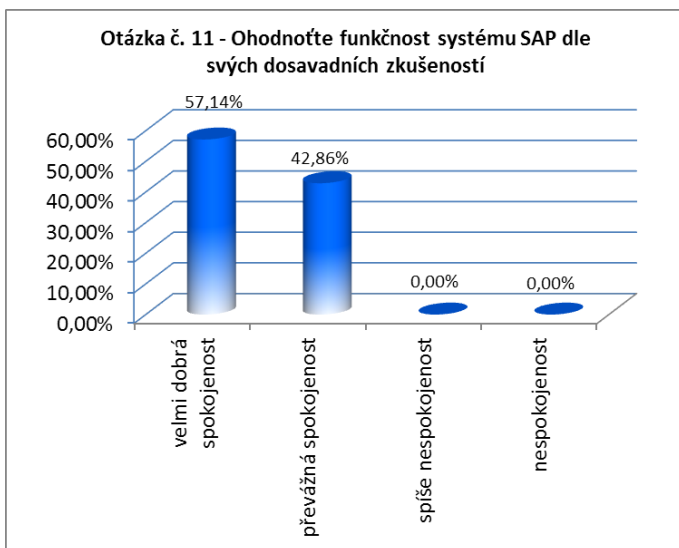
Otázka č. 10: Jak dlouho Vám trvalo osvojení znalostí systému, potřebných pro Vaši práci?

Obr. 22: Jak dlouho Vám trvalo osvojení znalostí systému, potřebných pro Vaši práci?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

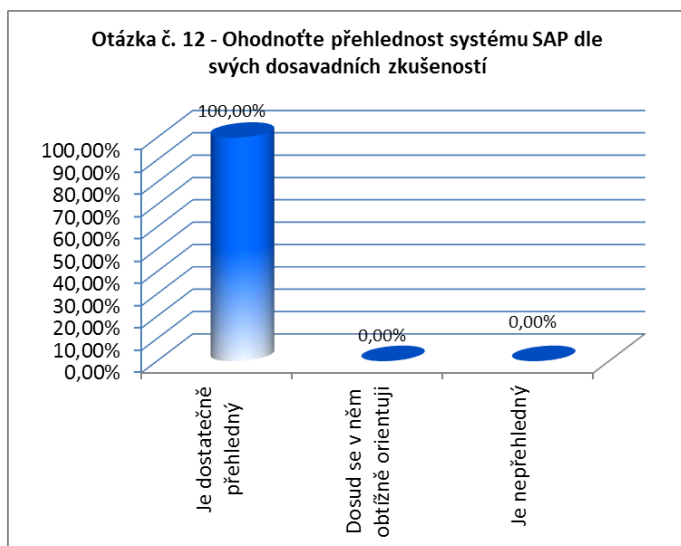
Otázka č. 11: Ohodnoťte funkčnost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Obr. 23: Ohodnoťte funkčnost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Otázka č. 12: Ohodnoťte přehlednost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

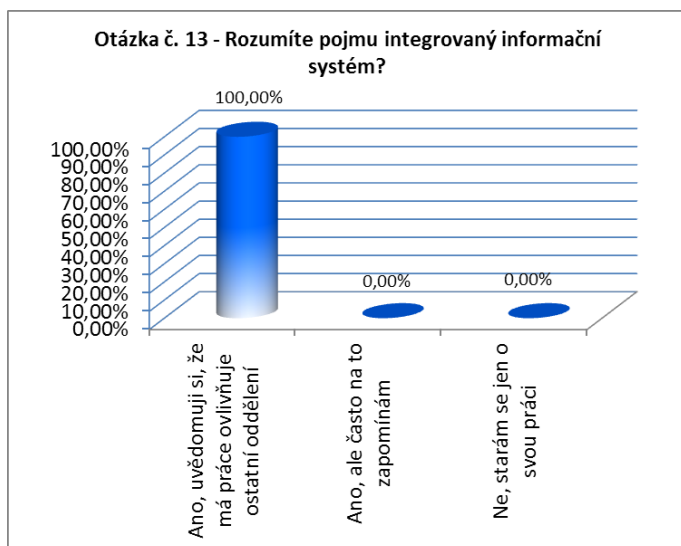

Obr. 24: Ohodnoťte přehlednost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Z otázek 8-12 je možné vyvodit závěr, že školení uživatelů systému SAP ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o. nebylo provedeno dostatečně důkladně a přestože dotazovaní uvádějí dobu osvojení systému kratší než 1 rok, velmi pravděpodobně neumí využít všech jeho možností, avšak pro jejich potřeby funkčnost a přehlednost SAP dostačuje.

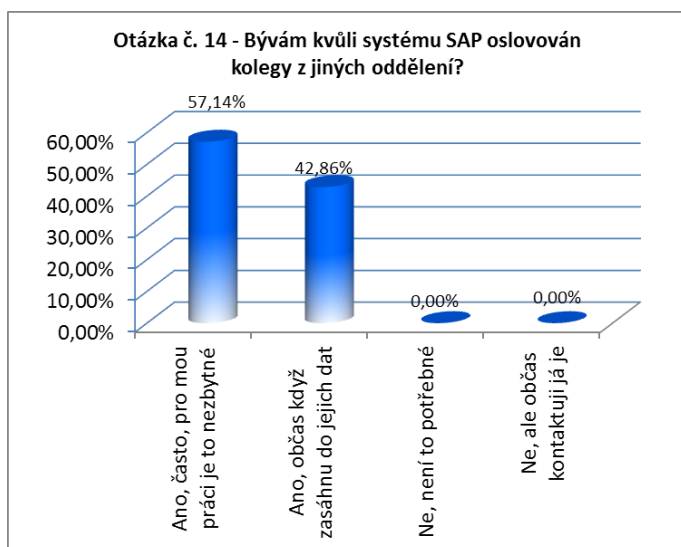
Otázka č. 13: Rozumíte pojmu integrovaný informační systém?

Obr. 25: Rozumíte pojmu integrovaný informační systém?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

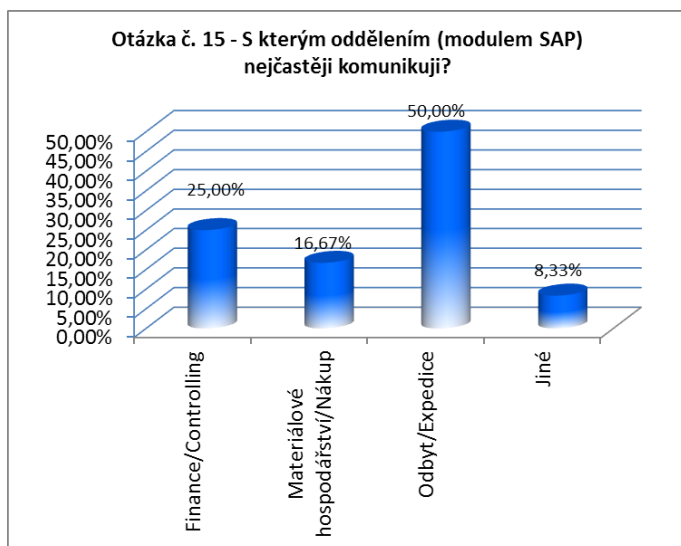
Otázka č. 14: Bývám kvůli systému SAP oslovován kolegy z jiných oddělení?

Obr. 26: Bývám kvůli systému SAP oslovován kolegy z jiných oddělení?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Otázka č. 15: S kterým oddělením (modulem SAP) nejčastěji komunikují?

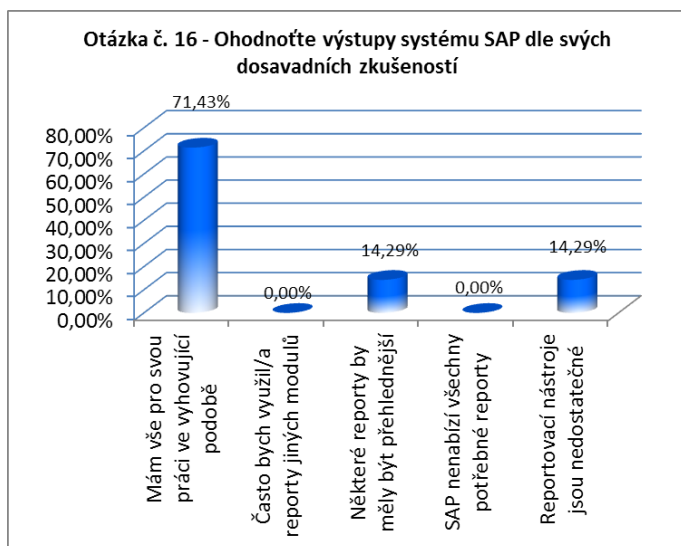

Obr. 27: S kterým oddělením (modulem SAP) nejčastěji komunikují?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Komplex otázek 13-15 měl za úkol zjistit stupeň integrace informačního systému SAP ve firmě. Protože SAP je primárně deklarován jako integrovaný systém, nedal se očekávat jiný výsledek než, že ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o. systém integrovaný v potřebném rozsahu je. Důležitým zjištěním tohoto dotazování však je, že si to uživatelé uvědomují a podle toho i v systému pracují.

Otázka č. 16: Ohodnoťte výstupy systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

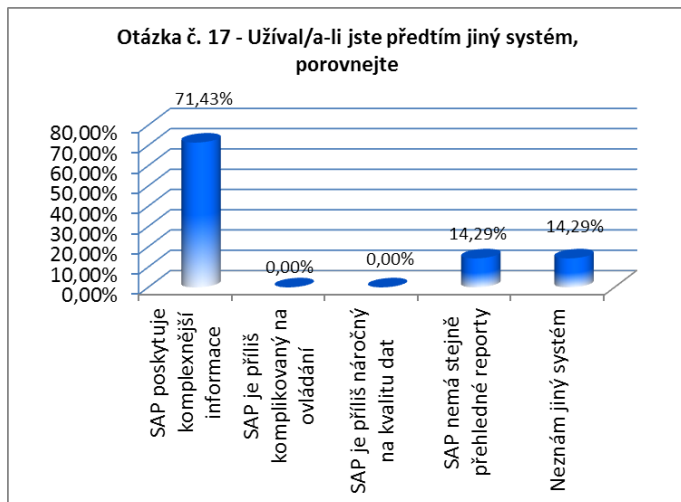

Obr. 28: Ohodnoťte výstupy systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Protože je v této práci mluveno o informačním systému, bylo důležité průzkumem zjistit, jak tuto funkčnost systém SAP naplňuje. K tomu byly položeny otázky 16 a 17. V souladu s výše uvedenými skutečnostmi je výsledek tohoto dotazování ve prospěch kladné odpovědi. 85 % respondentů považuje reporty SAP pro svou práci za dostatečné, byť někteří s určitými výhradami. Rovněž z porovnání s jinými, uživatelům známými systémy, vyšel SAP s pozitivním hodnocením jako komplexnější informační systém. Této komplexnosti však odpovídají vyšší nároky na přesnost a správnost zadávaných údajů a někdy též menší přehlednost reportů.

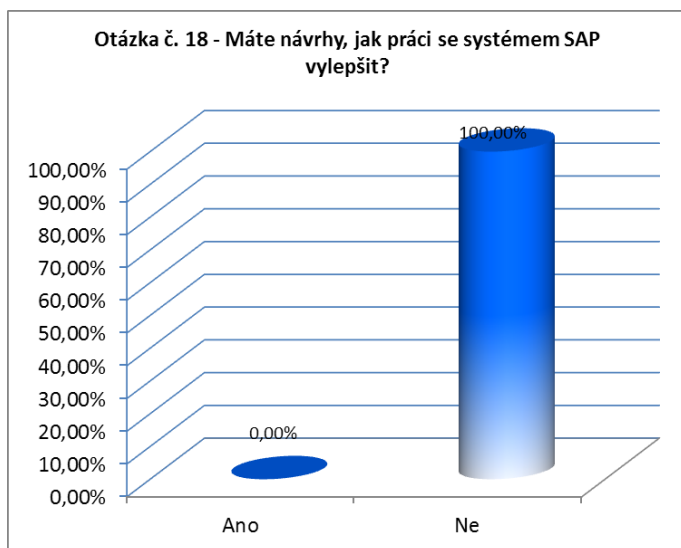
Otázka č. 17: Užíval/a-li jste předtím jiný systém, porovnejte

Obr. 29: Užíval/a-li jste předtím jiný systém, porovnejte

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

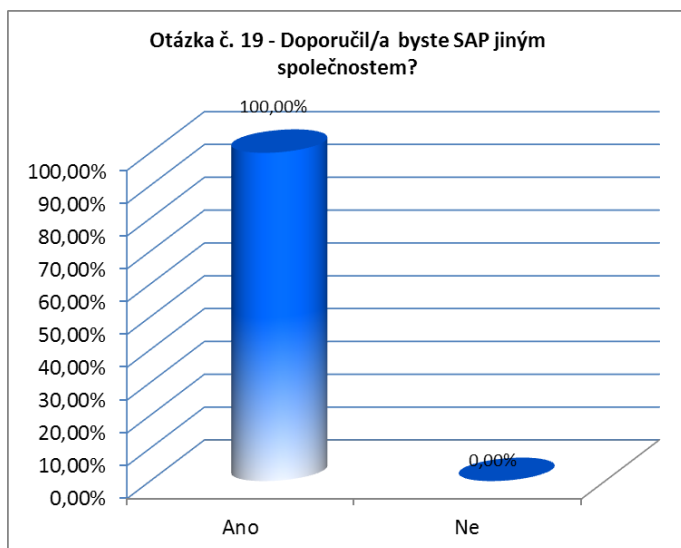
Otázka č. 18: Máte návrhy, jak práci se systémem SAP vylepšit?

Obr. 30: Máte návrhy, jak práci se systémem SAP vylepšit?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Otázka č. 19: Doporučil/a byste SAP jiným společnostem?

Obr. 31: Doporučil/a byste SAP jiným společnostem?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Závěrečné dvě otázky lze z hlediska průzkumu charakterizovat jako nepříliš zajímavé. Jak vypovídají výsledky dotazování v předchozích otázkách, není využití integrovaného informačního systému SAP ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r. o. příliš detailní a uživatelé necítí potřebu na něm cokoli vylepšovat. Přesto jsou se systémem SAP spokojeni a jiným společnostem by jej doporučili.

3.2.2 Vyhodnocení dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

V následujících tabulkách je uveden přehled výsledků dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. Dotazování se zúčastnilo 59 respondentů ze všech modulů systému SAP.

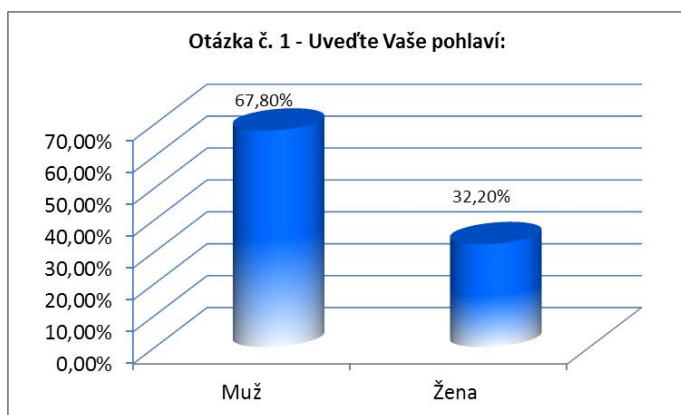
Otázka č. 1: Uveďte Vaše pohlaví:

Tab. 1 : Pohlaví

	Počet	%
Muž	40	67,80%
Žena	19	32,20%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Dotazníkový průzkum byl ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. proveden mezi 100 uživateli systému SAP a zpět se vrátily vyplněné dotazníky od 59 pracovníků, tedy s téměř 60ti%ní úspěšností. Průzkumu bylo účastno 40 mužů, tj. přibližně 68 % a 19 žen, což je zhruba 32 % žen. Lze říci, že takto strukturovaný průzkum je dostatečně vypovídající.

Obr. 32: Uveďte Vaše pohlaví

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

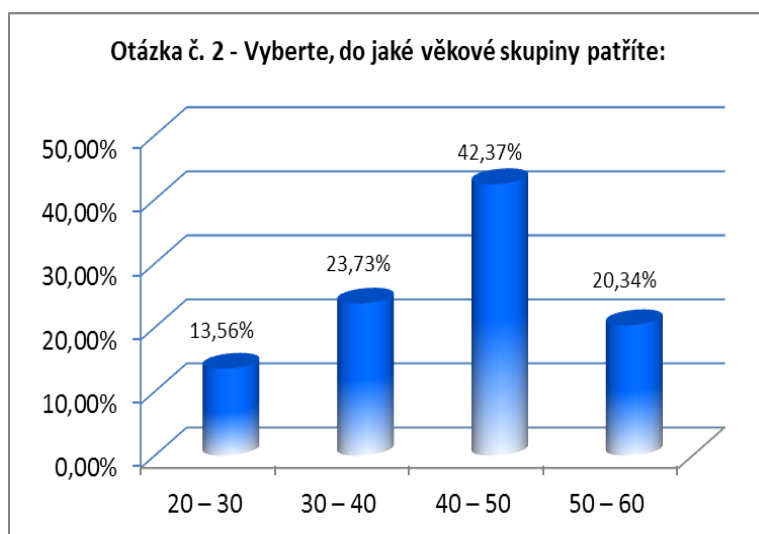
Otázka č. 2: Vyberte, do jaké věkové skupiny patříte:

Tab. 2: Věk

	Počet	%
20 – 30	8	13,56%
30 – 40	14	23,73%
40 – 50	25	42,37%
50 – 60	12	20,34%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Věková struktura dotazovaných ve společnosti Fehrer Bohemia je posunuta spíše ke střednímu věku, kdy počet účastníků průzkumu ve věku nad 40 let činil 37 osob, tj. 63 %. Tato skutečnost je způsobena tím, že společnost působí v České republice již téměř 23 let a závod v České Lípě disponuje velmi stabilizovaným kádrem technicko-hospodářských pracovníků, kteří vesměs pracují se systémem SAP od jeho zavedení. Řada z nich dokonce patří ke klíčovým uživatelům, kteří se aktivně zapojili již do implementace tohoto systému.

Obr. 33: Vyberte, do jaké věkové skupiny patříte

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

V Obr. 33 je posun věku dotazovaných směrem ke zkušenějším uživatelům patrný velmi výrazně. Z toho lze vyvodit, že odpovědi na další otázky dotazníku bude možné považovat za výpověď pracovníků s bohatými pracovními zkušenostmi, tedy za odpovědi velmi fundované.

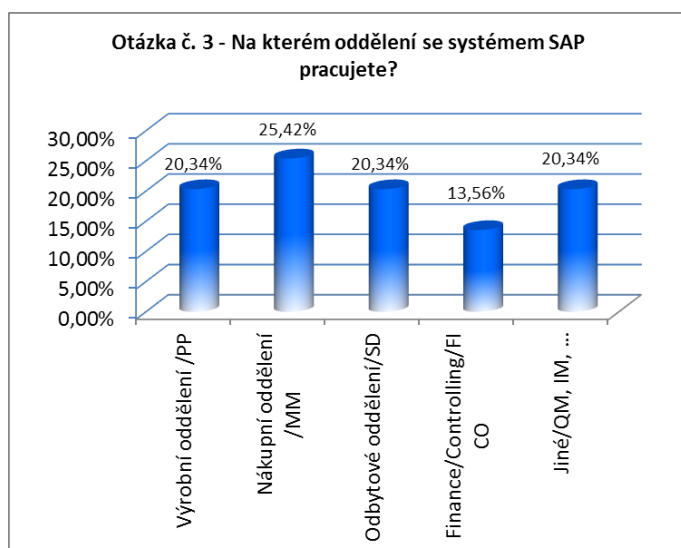
Otázka č. 3: Na kterém oddělení se systémem SAP pracujete?

Tab. 3: Oddělení/modul

	Počet	%
Výrobní oddělení /PP	12	20,34%
Nákupní oddělení /MM	15	25,42%
Odbytové oddělení/SD	12	20,34%
Finance/Controlling/FICO	8	13,56%
Jiné/QM, IM, ...	12	20,34%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

V průzkumu bylo osloveno 100 pracovníků ze všech oddělení společnosti Fehrer Bohemia, přičemž dotazníky byly rozeslány úměrně k počtu pracovníků v příslušném oddělení na různé organizační stupně. Odborná struktura respondentů průzkumu pak odpovídá počtu oslovených a tím i počtu zaměstnanců v tom kterém oboru činnosti.

Obr. 34: Na kterém oddělení se systémem SAP pracujete?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Z Obr. 34 je zřejmé, že struktura odpovědí je poměrně rovnoměrně rozvrstvena, na všechna rozhodující oddělení s výjimkou financí připadá přibližně 20 %, zbývající pětina pak vychází na ostatní oddělení, například kvalitu a údržbu. Modul financí však je v průzkumu zastoupen téměř 80 % svých zaměstnanců.

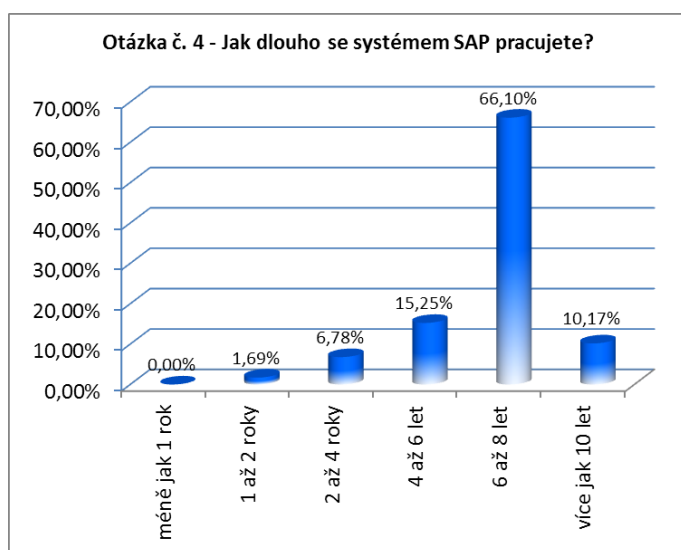
Otázka č. 4: Jak dlouho se systémem SAP pracujete?

Tab. 4: Doba práce se systémem

	Počet	%
méně jak 1 rok	0	0,00%
1 až 2 roky	1	1,69%
2 až 4 roky	4	6,78%
4 až 6 let	9	15,25%
6 až 8 let	39	66,10%
více jak 10 let	6	10,17%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Vzhledem k tomu, že je systém SAP ve Fehrer Bohemia implementován od 1.1.2008, uvedla většina respondentů průzkumu jako průměrnou dobu práce se systémem 6-8 let. Pouze 10 % uživatelů uvedlo delší dobu práce se systémem, zbývající respondenti jsou ve společnosti zaměstnání kratší dobu.

Obr. 35: Jak dlouho se systémem SAP pracujete?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

O tom, že své odpovědi zaslala většina velmi zkušených uživatelů, svědčí i tento graf, vždyť více, než 90 % respondentů uvedlo práci se systémem SAP delší, než 4 roky.

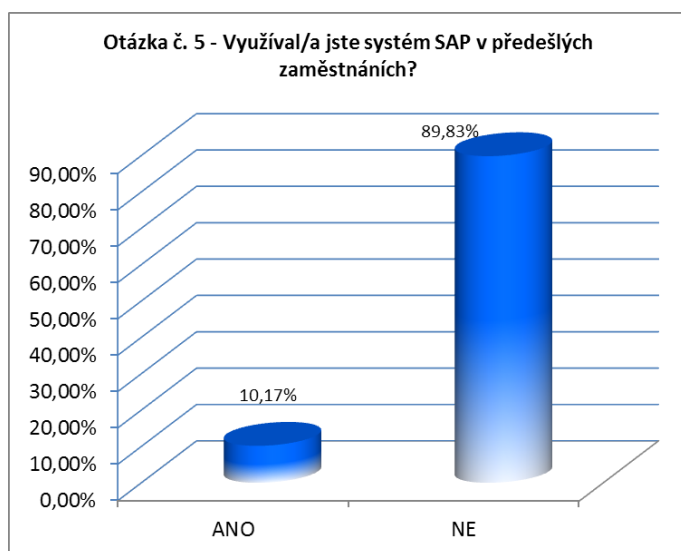
Otázka č. 5: Využíval/a jste systém SAP v předešlých zaměstnáních?

Tab. 5: Využití SAP v předešlých zaměstnáních

	Počet	%
ANO	6	10,17%
NE	53	89,83%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Z délky práce se systémem SAP je zřejmé i vyhodnocení odpovědi na tuto otázku, kdy všichni uživatelé, uvádějící dobu práce se systémem delší než 10 let, zákonitě museli se systémem pracovat i v předchozích zaměstnáních. To je vidět i v grafu.

Obr. 36: Využíval/a jste systém SAP v předešlých zaměstnáních?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

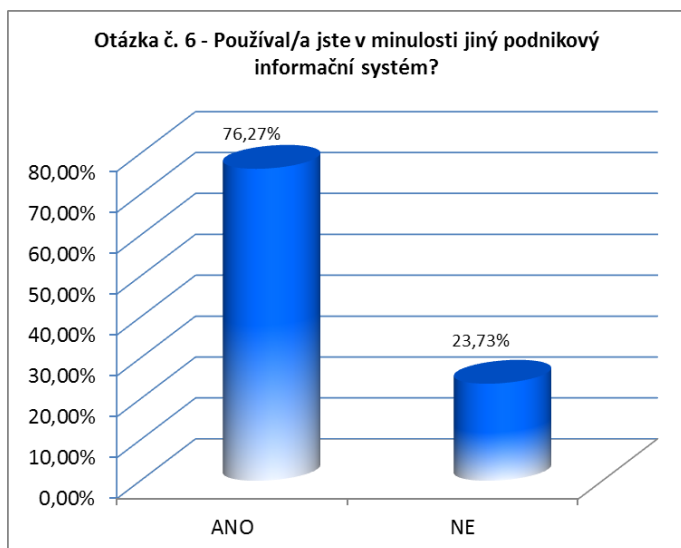
Otázka č. 6: Používal/a jste v minulosti jiný podnikový informační systém?

Tab. 6: Využití jiných systémů

	Počet	%
ANO	45	76,27%
NE	14	23,73%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Většina z dotázaných pracuje ve Fehreru již dostatečně dlouho, takže má zkušenost s předchozími, ve firmě používanými systémy XPPS od firmy BRAIN a Sunsystems od společnosti INFOR. Jiné informační systémy se v průzkumu objevily jen minoritně.

Obr. 37: Používal/a jste v minulosti jiný podnikový informační systém?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Z Obr. 37 je patrné, že prakticky tři čtvrtiny dotazovaných uvedlo práci s jinými systémy v předchozích zaměstnáních.

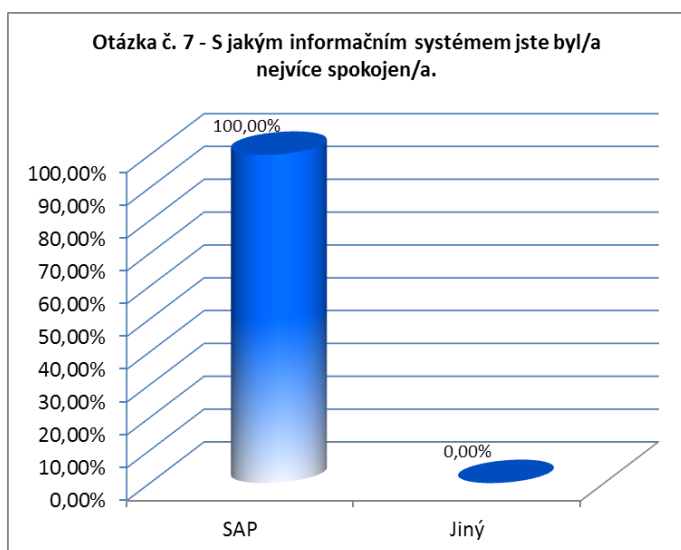
Otázka č. 7: S jakým informačním systémem jste byl/a nejvíce spokojen/a.

(V porovnání s jinými užívanými informačními systémy).

Tab. 7: Porovnání spokojenosti s IS

	Počet	%
SAP	59	100,00%
Jiný	0	0,00%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Obr. 38: S jakým informačním systémem jste byl/a nejvíce spokojen/a.

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Lze říci, že navzdory poměrně vysokému procentu uživatelů se znalostí jiných systémů je stoprocentní spokojenost se systémem SAP trochu překvapivá.

Otázka č. 8: Bylo úvodní školení pro Vaši pozici dostatečné?

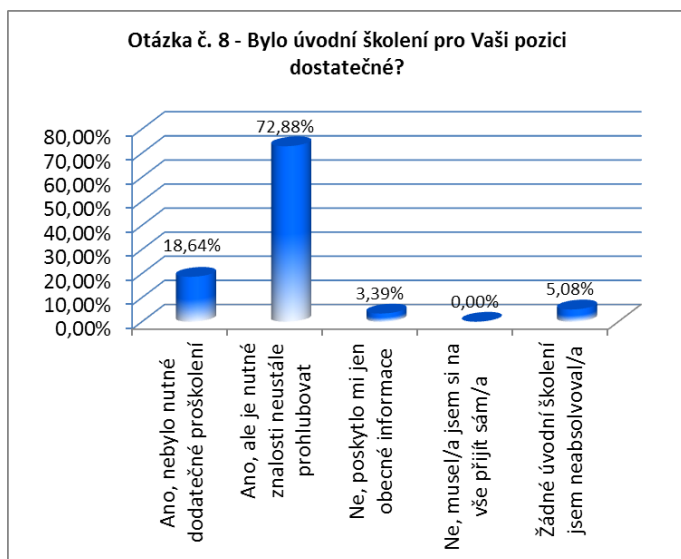
Tab. 8: Dostatečnost úvodního školení

	Počet	%
Ano, nebylo nutné dodatečné proškolení	11	18,64%
Ano, ale je nutné znalosti neustále prohlubovat	43	72,88%
Ne, poskytlo mi jen obecné informace	2	3,39%
Ne, musel/a jsem si na vše přijít sám/a	0	0,00%
Žádné úvodní školení jsem neabsolvoval/a	3	5,08%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. je systém školení propracován na základě tzv. klíčových uživatelů, tj. pracovníků s výbornou znalostí systémových procesů v definované oblasti. Většina těchto klíčových uživatelů se aktivně zapojila již do implementace integrovaného informačního systému SAP ve firmě a řada z nich se podílela i na zavedení a zlepšování předchozích propojených informačních systémů XPPS (ERP) a Sunsystems (finance, controlling, reporting). Klíčoví uživatelé pak provádějí školení nových uživatelů SAP, přičemž předávají i své dlouhodobé praktické zkušenosti s užíváním informačních

systemů. Jak vyplývá z vyhodnocení této otázky, je tento systém velmi účinný. Tato otázka je první z trojice otázek k tématu osvojení systému SAP a lze říci, že integrovaných informačních systémů obecně.

Obr. 39: Bylo úvodní školení pro Vaši pozici dostatečné?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

V Obr. 369 je zřetelně vidět, že pouze necelých 9 % účastníků průzkumu uvedlo, nedostatečné nebo žádné proškolení pro práci se systémem a téměř 19 % dotazovaných naopak uvedlo, že jim úvodní školení zcela dostačovalo. Většina uživatelů však pocítuje pro své zlepšování potřebu dalšího proškolení.

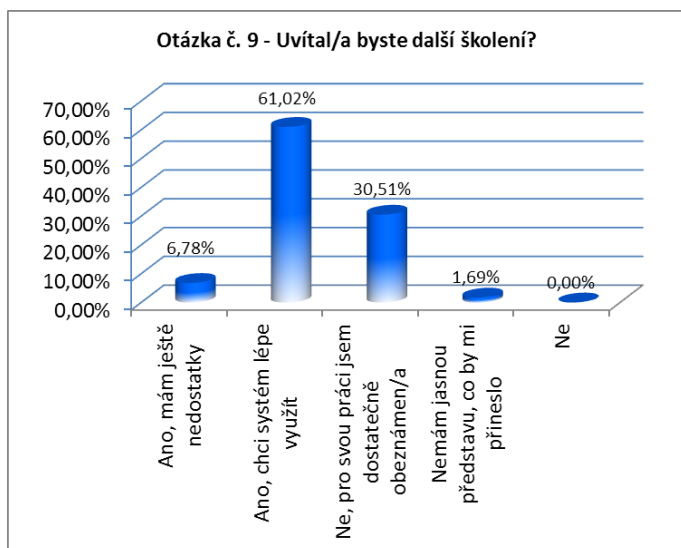
Otázka č. 9: Uvítal/a byste další školení?

Tab. 9: Další školení

	Počet	%
Ano, mám ještě nedostatky	4	6,78%
Ano, chci systém lépe využít	36	61,02%
Ne, pro svou práci jsem dostatečně obeznámen/a	18	30,51%
Nemám jasnou představu, co by mi přineslo	1	1,69%
Ne	0	0,00%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Tato otázka přímo navazuje na otázku číslo 8 a také zjevně koresponduje s jejími výsledky, kdy většina respondentů uvádí potřebu dalšího vzdělávání. Tato skutečnost je jedním ze základních rysů využití integrovaných informačních systémů.

Obr. 40: Uvítal/a byste další školení?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Obr. 40 ukazuje téměř dvoutřetinový podíl dotazovaných, kteří si uvědomují potřebu dalšího zlepšování znalostí systému a zvyšování dovedností při práci s ním.

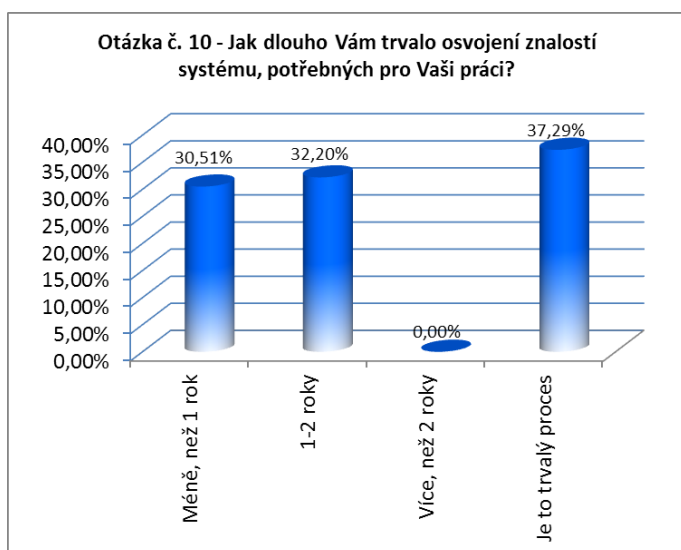
Otázka č. 10: Jak dlouho Vám trvalo osvojení znalostí systému, potřebných pro Vaši práci?

Tab. 10: Doba osvojení potřebných znalostí systému

	Počet	%
Méně, než 1 rok	18	30,51%
1-2 roky	19	32,20%
Více, než 2 roky	0	0,00%
Je to trvalý proces	22	37,29%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Třetí z otázek k osvojení systému hodnotí dobu, potřebnou ke smysluplnému využití funkčnosti systému SAP. Otázka zřejmě nebyla dostatečně přesně položena, takže ji dotazovaní pochopili jako otázku k osvojení pouze technických znalostí systému a dovedností při jeho ovládní, avšak ne k využití informací v systému obsažených.

Obr. 41: Jak dlouho Vám trvalo osvojení znalostí systému, potřebných pro Vaši práci?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

V souladu s vyhodnocením odpovědí na předchozí dvě otázky ukazuje Obr. 41 skutečnost, že si skoro 40 % respondentů na základě dosavadního využívání systému SAP navzdory ne úplně přesně formulované otázce uvědomuje nutnost neustálého zvyšování svých vědomostí.

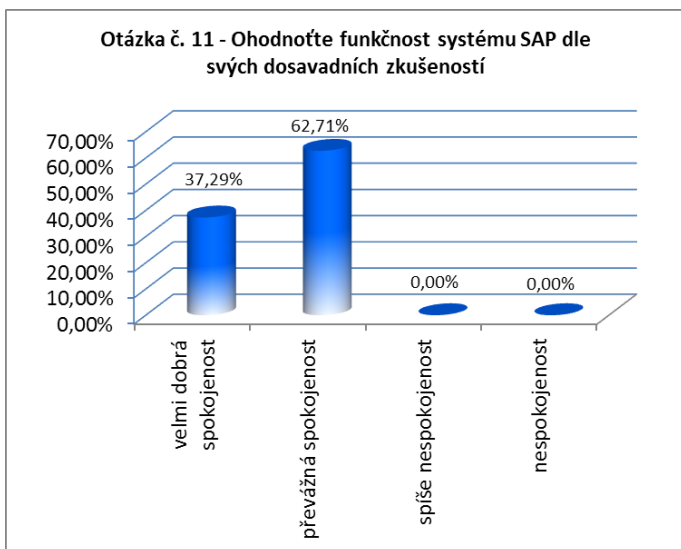
Otázka č. 11: Ohodnoťte funkčnost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Tab. 11: Hodnocení funkčnosti systému SAP

	Počet	%
velmi dobrá spokojenost	22	37,29%
převážná spokojenost	37	62,71%
spíše nespokojenost	0	0,00%
nespokojenost	0	0,00%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Tato otázka navazuje na předchozí a jen potvrzuje skutečnost jejího ne úplně správného pochopení.

Obr. 42: Ohodnoťte funkčnost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

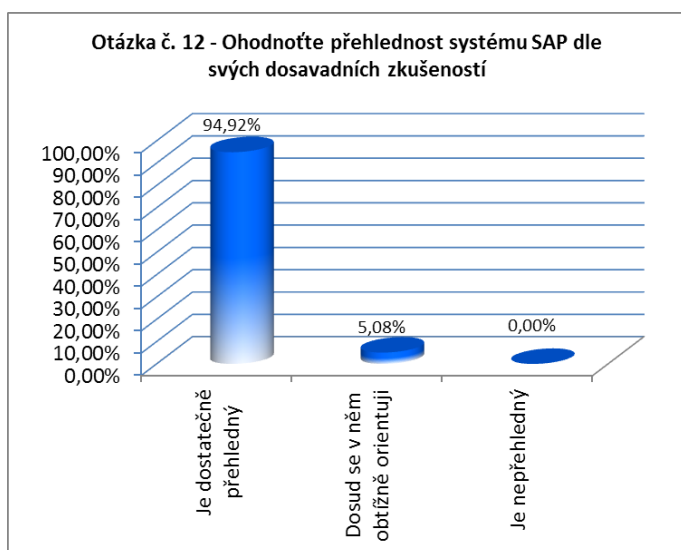
Z Obr. 42 je zřejmé, že mezi dotazovanými uživateli nebyl ani jeden, který by byl nespokojen s nabízenou funkčností systému.

Otázka č. 12: Ohodnoťte přehlednost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Tab. 12: Hodnocení přehlednosti systému SAP

	Počet	%
Je dostatečně přehledný	56	94,92%
Dosud se v něm obtížně orientuji	3	5,08%
Je nepřehledný	0	0,00%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Obr. 43: Ohodnoťte přehlednost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

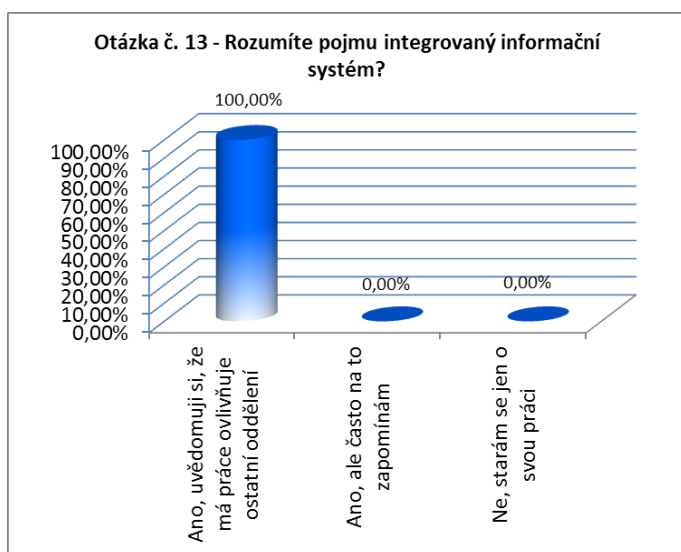
Poměrně překvapivý výsledek tohoto dotazu je téměř 95 %ní spokojenost s přehledností systému SAP.

Otázka č. 13: Rozumíte pojmu integrovaný informační systém?

Tab. 13: Porozumění pojmu integrovaný informační systém

	Počet	%
Ano, uvědomuji si, že má práce ovlivňuje ostatní oddělení	59	100,00%
Ano, ale často na to zapomínám	0	0,00%
Ne, starám se jen o svou práci	0	0,00%

O kvalitě implementace integrovaného informačního systému SAP ve firmě Fehrer Bohemia s.r.o. o perfektně nastaveném systému školení a v neposlední řadě o velmi dobré následné práci celého týmu klíčových uživatelů s novými i stávajícími uživateli svědčí vyhodnocení otázky č. 13.

Obr. 44: Rozumíte pojmu integrovaný informační systém?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Obr. 44 ukazuje, že všichni dotázaní si uvědomují provázanost systému přes všechny moduly a pracují se systémem podle toho.

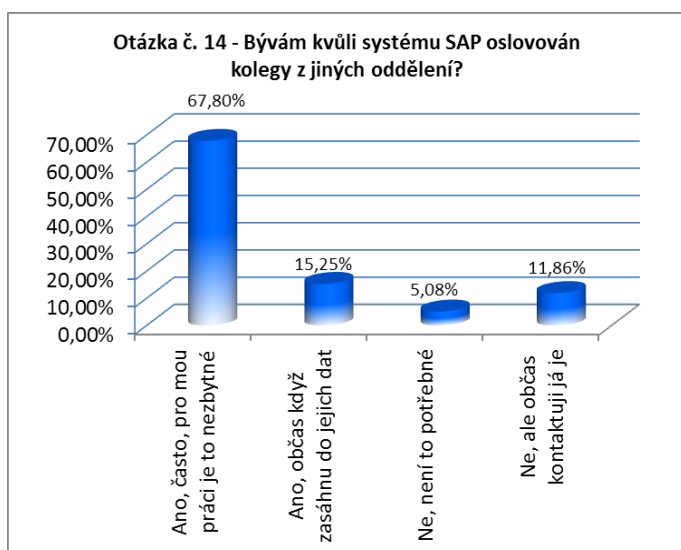
Otázka č. 14: Bývám kvůli systému SAP oslovován kolegy z jiných oddělení?

Tab. 14: Spolupráce s jinými moduly

	Počet	%
Ano, často, pro mou práci je to nezbytné	40	67,80%
Ano, občas když zasáhnu do jejich dat	9	15,25%
Ne, není to potřebné	3	5,08%
Ne, ale občas kontaktuji já je	7	11,86%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Dvojice otázek 14-15 si všímá stupně integrace systému ve společnosti.

Obr. 45: Bývám kvůli systému SAP oslovován kolegy z jiných oddělení

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Obr. 45 ukazuje, že pouze 5 % respondentů nepovažuje spolupráci s kolegy v ostatních odděleních za potřebnou.

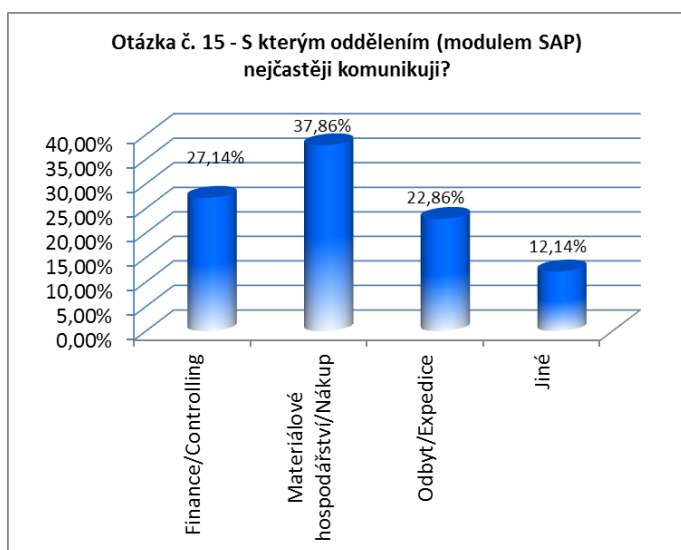
Otázka č. 15: S kterým oddělením (modulem SAP) nejčastěji komunikují?

Tab. 15: Spolupráce s jinými moduly

	Počet	%
Finance/Controlling	38	27,14%
Materiálové hospodářství/Nákup	53	37,86%
Odbyt/Expedice	32	22,86%
Jiné	17	12,14%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Z vyhodnocení odpovědí na otázky 14 a 15 je zřejmé, že systém SAP ve Fehrer Bohemia s.r.o. lze s určitostí označit za systém integrovaný. Téměř 70 % uživatelů pravidelně komunikuje s uživateli ostatních modulů, ostatní s nimi pracují příležitostně. Celkový počet jmenovaných oslovených modulů je téměř 150, což jasně svědčí o míře integrace systému, kdy uživatelé komunikují velmi často s více moduly.

Obr. 46: S kterým oddělením (modulem SAP) nejčastěji komunikují?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Obr. 46 říká, že z hlediska odbornosti je frekvence spolupráce rozvrstvena téměř rovnoměrně mezi moduly FI/CO, MM a SD, mírně ve prospěch materiálového hospodářství, ostatní moduly jsou v průzkumu zastoupeny jen velmi málo.

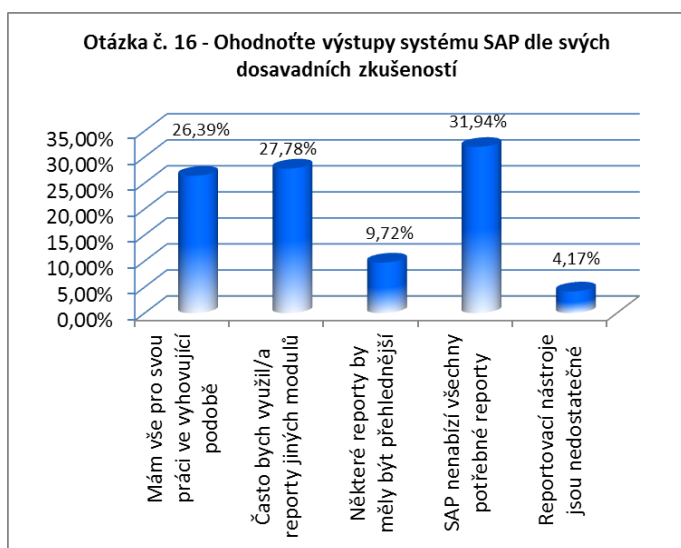
Otázka č. 16: Ohodnoťte výstupy systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Tab. 16: Kvalita výstupů systému SAP

	Počet	%
Mám vše pro svou práci ve vyhovující podobě	19	26,39%
Často bych využil/a reporty jiných modulů	20	27,78%
Některé reporty by měly být přehlednější	7	9,72%
SAP nenabízí všechny potřebné reporty	23	31,94%
Reportovací nástroje jsou nedostatečné	3	4,17%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Následující dvě otázky zobrazují spokojenost uživatelů s využitím informací v systému SAP. Vzhledem k tomu, že se jedná o informační systém, patří možnost využití informací pro další práci mezi základní parametry. Základním prvkem pro toto hodnocení jsou tedy reportovací nástroje SAP.

Obr. 47: Ohodnoťte výstupy systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Pouze zhruba čtvrtina uživatelů nalezne v reportech vše, co potřebuje, většina ostatních by uvítala silnější reportovací nástroje.

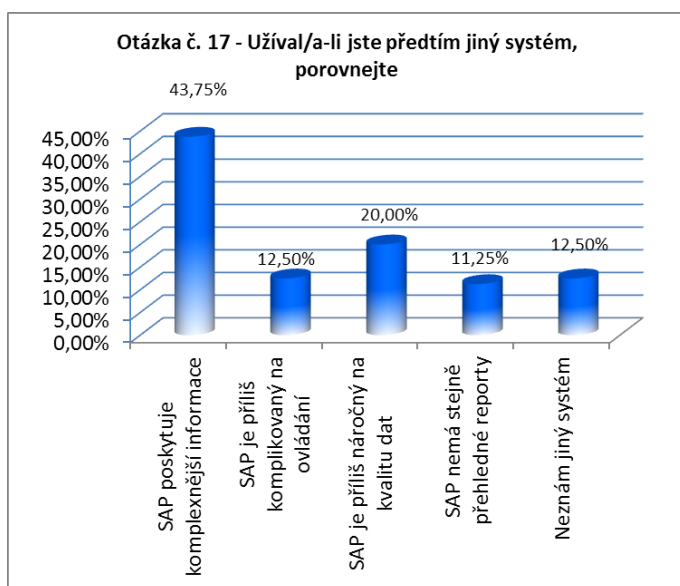
Otázka č. 17: Užíval/a-li jste předtím jiný systém, porovnejte

Tab. 17: Porovnání SAP s jinými systémy

	Počet	%
SAP poskytuje komplexnější informace	35	43,75%
SAP je příliš komplikovaný na ovládání	10	12,50%
SAP je příliš náročný na kvalitu dat	16	20,00%
SAP nemá stejně přehledné reporty	9	11,25%
Neznám jiný systém	10	12,50%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Navzdory více nespokojenosti s reportingem SAP vyšel tento systém z porovnání s dříve využívanými systémy jako mnohem komplexnější systém. Cenou za tuto přednost je vyšší náročnost na uživatele jak z hlediska ovládání, tak i z hlediska kvality zadávaných dat. I toto je charakteristická vlastnost integrovaných informačních systémů.

Obr. 48: Užíval/a-li jste předtím jiný systém, porovnejte

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

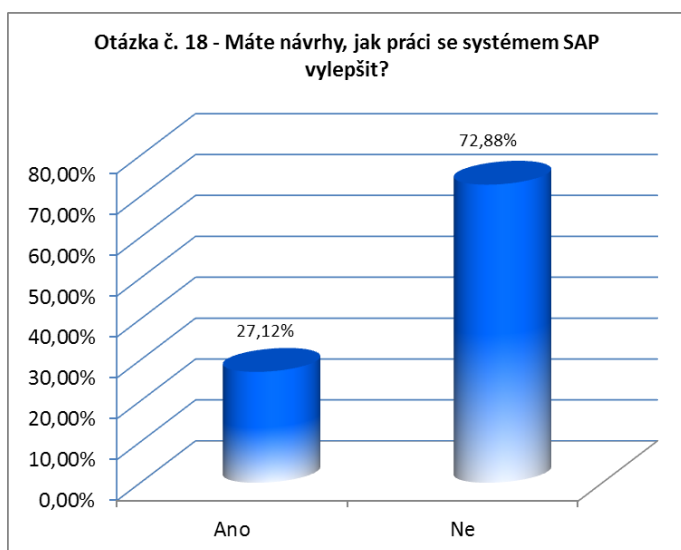
Otázka č. 18: Máte návrhy, jak práci se systémem SAP vylepšit?

Tab. 18: Návrh na vylepšení systému

	Počet	%
Ano	16	27,12%
Ne	43	72,88%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Aby bylo možné lépe analyzovat spokojenost uživatelů se systémem SAP, byla položena otázka na náměty ke zlepšení tohoto systému. Z vyhodnocení vyplynulo, že většina respondentů, kteří své náměty uvedli, požaduje názornější, přehlednější a snáze dosažitelný systém reportů. To přesně koresponduje s výsledky otázek 16 a 17, v nichž byla vyjádřena nedostatečná spokojenost s reportovacími nástroji, ale na druhou stranu uvedeno uvědomění si komplexnosti celého systému. V neposlední řadě byl v návrzích obsažen i širší rozsah oprávnění napříč všemi moduly, což naopak navazuje na skutečnost, že uživatelé systému SAP ve Fehrer Bohemia s.r.o. jsou velmi dobře se systémem obeznámeni a mají zájem jej využívat v nejširší možné míře.

Obr. 49: Máte návrhy, jak práci se systémem SAP vylepšit?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Z Obr. 49 je patrné, že náměty na zlepšení systému SAP uvedla téměř třetina dotazovaných.

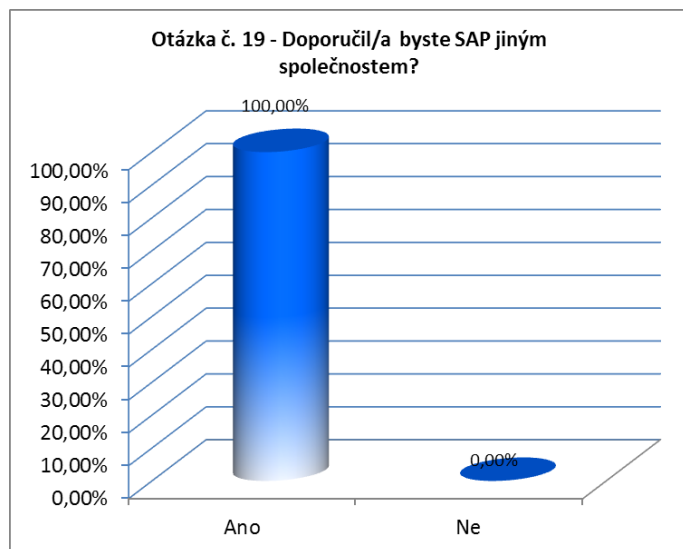
Otázka č. 19: Doporučil/a byste SAP jiným společnostem?

Tab. 19: Doporučení SAP jiným společnostem

	Počet	%
Ano	59	100,00%
Ne	0	0,00%

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

Závěrečná otázka dotazníku na doporučení tohoto integrovaného systému dalším společnostem byla pro hodnocení doložení spokojenosti se systémem SAP. Jednoznačný výsledek ukazuje na to, že by si pracovníci společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. práci bez systému SAP těžko dokázali představit a proto jej doporučují i ostatním.

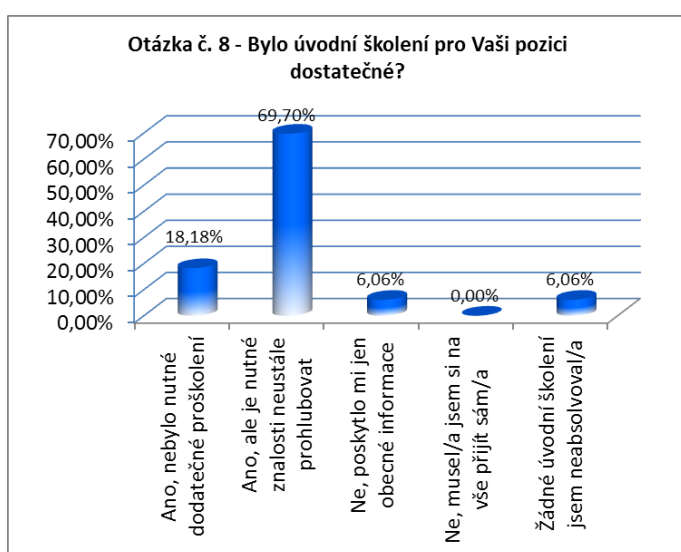
Obr. 50: Doporučil/a byste SAP jiným společností?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o.

3.3 Dotazníkový průzkum

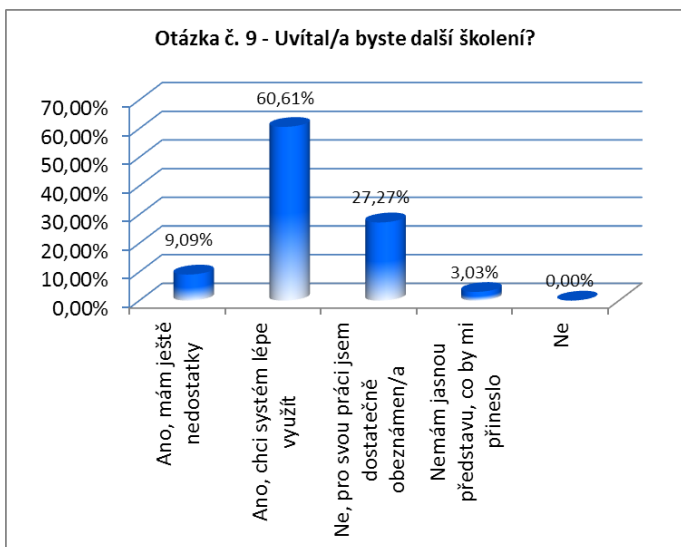
Cílem této diplomové práce je „Analýza zpracování účetních informací prostřednictvím podnikových informačních systémů“, proto byl dotazník sestaven s ohledem na získání potřebných informací pro tuto analýzu. Jak vyplývá z výše uvedeného vyhodnocení dotazníkového průzkumu ve společnostech Spectrum Brands Czech spol. s r. o. a Fehrer Bohemia s.r.o., je implementace integrovaného informačního systému poměrně významným zásahem do procesů ve firmě a kvalita implementačních prací se zákonitě promítne do kvality práce s informacemi ve společnosti. A protože základním kritériem pro hodnocení úspěšnosti firmy jsou ekonomické ukazatele, je finanční i nákladové účetnictví hlavním podkladem pro toto hodnocení. A integrace systému se nakonec projeví právě v těchto dvou modulech SAP. Proto byl dotazníkový průzkum zaměřen především na kvalitu proškolení uživatelů jednotlivých modulů, na jejich uvědomělost při práci v prostředí integrovaného informačního systému. V neposlední řadě pak byli respondenti průzkumu dotazováni na jejich vlastní zkušenosti s využitím informací v prostředí SAP, byly sbírány jejich podněty pro zlepšení práce se systémem.

Z pohledu účetnictví je důležité, aby si všichni uživatelé uvědomovali, co znamená pracovat v integrovaném systému a chovali se podle toho. Z průzkumu vyplývá, že téměř 90 % respondentů dotazníkového průzkumu v obou společnostech považuje své školení za dostatečné a vědí, jak se v systému chovat a jak s daty nakládat. Přesto jich 60 % považuje za potřebné další školení, a to zaměřené hlavně na rozvoj stávajících dovedností a znalostí k vyššímu využití systému SAP a tím k efektivnější práci s informacemi. Prakticky 35 % dotázaných uživatelů považuje toto zlepšování za trvalý proces. V následujících grafech jsou tyto skutečnosti zobrazeny ve shrnutí dotazníkového průzkumu za obě zkoumané společnosti.

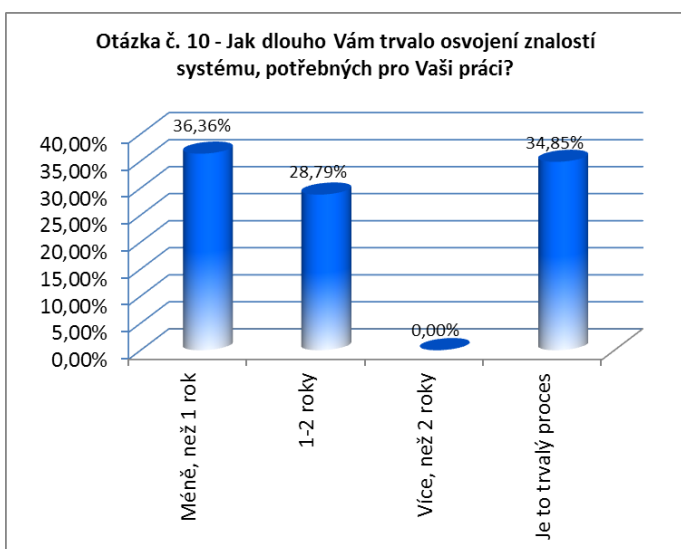
Obr. 51: Souhrn: Bylo úvodní školení pro Vaši pozici dostatečné?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Obr. 52: Souhrn: Uvítal/a byste další školení?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

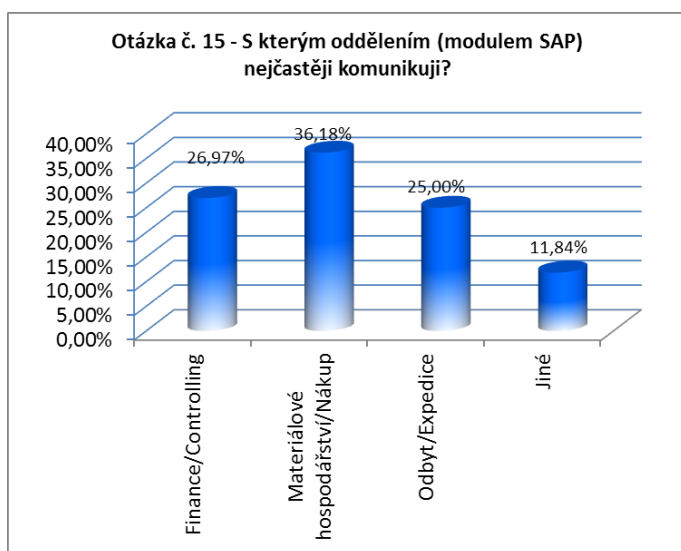

Obr. 53: Souhrn: Jak dlouho Vám trvalo osvojení znalostí systému?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Integrace systému se projevuje také v rozsahu spolupráce uživatelů napříč systémem. V provedených průzkumech přes 65 % spolupracuje s ostatními moduly pravidelně a dalších téměř 39 % dle potřeby vlastní či naopak „zvenčí“. Nejvíce komunikovaným modulem je materiálové hospodářství, což je ve společnosti Spectrum Brands Czech spol. s r.o. dáno charakterem její činnosti a ve Fehrer Bohemia s.r.o. dáno především strukturou

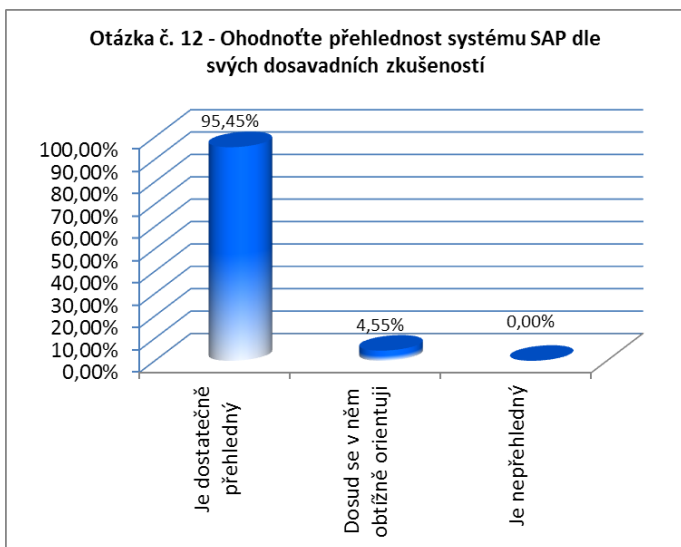
výrobních a náročností interní i externí logistiky. Na druhém místě pak jsou finanční a controllingové moduly, což zjevně koresponduje se závěrem, že přehled o efektivnosti vlastních procesů lze získat nejlépe prostřednictvím financí. Uvedená tvrzení lze ověřit v grafu, opět za obě společnosti.

Obr. 54: Souhrn: S kterým oddělením (modulem SAP) nejčastěji komunikují?

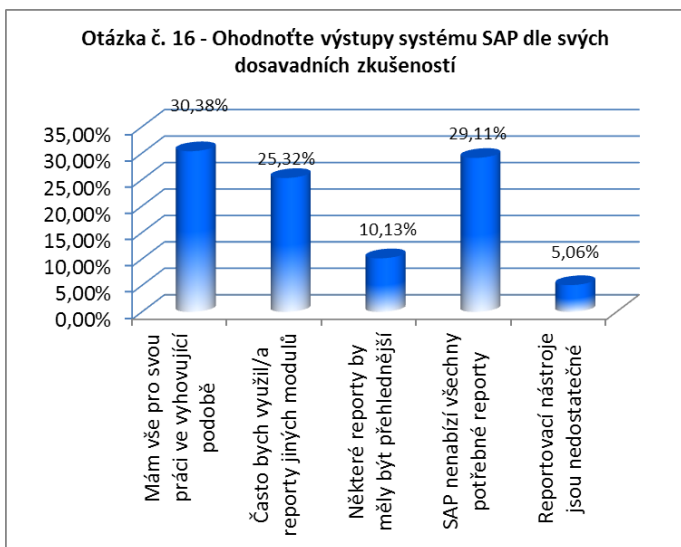
Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Samostatnou kapitolou vyhodnocení dotazníkového průzkumu je přehlednost systému a schopnost SAP poskytnout včas a na správném místě potřebné informace. 95 % účastníků průzkumu uvedlo SAP jako dostatečně přehledný systém, ale s kvalitou výstupů systému bylo spokojeno již jen 30 % uživatelů. Tento zdánlivý rozpor je způsoben tím, že většina odpovídajících pochopila dotaz na přehlednost systému SAP jako dotaz na obsluhu systému a s ní jsou díky možnosti nastavení oblíbených položek vesměs spokojeni. Naproti tomu otázka na výstupy systému byla formulována naprosto jasně a respondenti odpovídali konkrétně na tuto svou potřebu. Pro většinu z nich (70 %) standardní reportovací nástroje systému SAP nedostačují a uvítali by v této oblasti vyšší komfort.

Obr. 55: Souhrn: Ohodnoťte přehlednost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

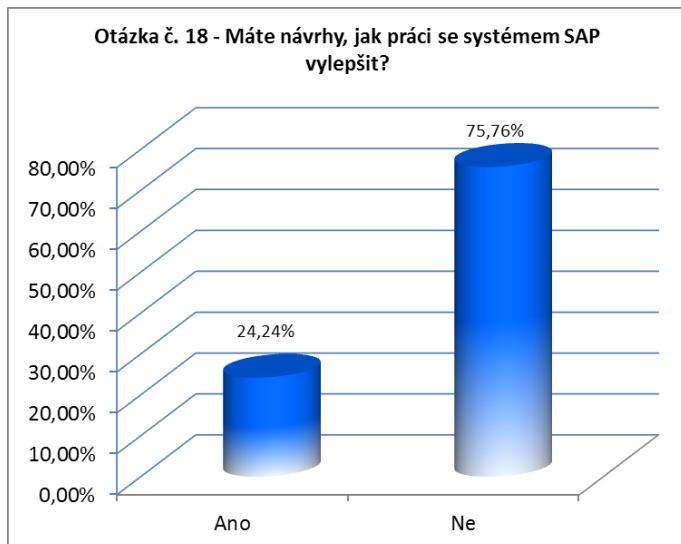

Obr. 56: Souhrn: Ohodnoťte výstupy systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

Z průzkumu vyplývá převážná spokojenost s integrovaným informačním systémem SAP. Přesto 30 % dotazovaných ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. uvedlo své návrhy na zlepšení systému. Drtivá většina těchto návrhů se týkala vylepšení reportingu přímo

v systému, ale navrhována byla i opatření v oblasti oprávnění v rámci vlastní oblasti činnosti i napříč jednotlivými moduly systému.

Obr. 57: Souhrn: Máte návrhy, jak práci se systémem SAP vylepšit?

Zdroj: Dotazování ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s r. o.

V průzkumu zazněly připomínky především k obecným podnikovým reportům, na jejichž základě jsou připravovány sestavy pro vedení společností, proto byly společně s uživateli Fehrer Bohemia s.r.o. definovány některé, často využívané transakce a v následujícím textu bude analyzována práce s nimi.

3.4 Často používané transakce ve Fehrer Bohemia s.r.o.

Pro lepší přehled o získávání informací ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. byly s uživateli integrovaného informačního systému SAP diskutovány transakce, nejčastěji používané pro získávání potřebných informací. Transakce jsou pouze slovně popsány, protože společnost Fehrer Bohemia s.r.o. nepovolila zobrazování svých informací v této diplomové práci.

V přehledu jsou uvedeny výhradně standardní transakce systému SAP, ovšem uživatelé SAP ve Fehrer Bohemia velmi často využívají ke své práci takzvané uživatelské transakce,

které jsou připravovány centrálními servisními odděleními v Německu nebo konzultanty SAP na základě jejich požadavků. V české společnosti bohužel nemá pro přípravu těchto transakcí oprávnění.

Klíčoví uživatelé systému SAP ve Fehrer Bohemia mají přiděleno oprávnění k exportu dat ze sestav do souborů, ať již textových či pro MS Excel. Takto exportovaná data jsou pak prostřednictvím nástrojů MS Office dále zpracovávána (Excel, Access, Word) a předkládána vedení společnosti pro další analýzy. Vzhledem k vícenásobnému zpracovávání dat se mohou stát nespolehlivými, proto tento způsob není považován za zcela vhodný.

Modul FI

FS10N – zobrazení zůstatků hlavní knihy

Tato transakce zobrazí pro konkrétní účet a účetní okruh stranu Má dáti, Dal, Zůstatek a Kumulovaný zůstatek. Dvojklikem na příslušný řádek je možné zobrazit detaily, které lze jinak získat pomocí transakce FBL3N. Na rozdíl od FS10N je v transakci FBL3N možné zobrazit více účtů najednou. Jedná se o účetními velmi často využívané transakce. U transakce FBL3N je možné si přednastavit zobrazovaná pole (layout). Základním problémem této transakce však je, že není možné do layoutu nastavit všechna potřebná pole, v případě Fehrer Bohemia s.r.o. je to například číslo dílu. Tato skutečnost je dána nastavením systému, způsobem naplňování infostruktur.

FB03 – zobrazení účetního dokladu

Tato transakce slouží k zobrazení konkrétního účetního dokladu. V závislosti na použitém layoutu je v sestavě vidět například účet, protiúčet, profitcentrum, částka ve firemní měně či v měně dokladu, text a další potřebné údaje. Sestava není vhodná pro obecné přehledy, je použitelná pouze pro konkrétní účetní případ.

S_ALR_87012082 – zůstatky dodavatelů ve firemní měně

Tato transakce zobrazuje pro vybraného dodavatele nebo i více dodavatelů strany Má dáti a Dal za vybrané (vybraná) období a Kumulovaný zůstatek ke konci období. Tato sestava patří mezi ty, s nimiž není problém, a uživatelům zcela vyhovují.

S_ALR_87012083 – seznam jednotlivých položek dodavatele

Pokud je potřeba zobrazit konkrétní přehled položek pro daného uživatele, lze použít tuto sestavu. Zobrazeny jsou například jednotlivé faktury s částkami a dalšími potřebnými daty pro vyhledání údajů k danému obchodnímu případu (dle layoutu). Přehled není vhodný pro rozsáhlé obecné analýzy.

S_ALR_87012093 – obraty dodavatelů

Pro zjištění obratu jednoho nebo více dodavatelů za požadované období je vhodná tato transakce. Zobrazí základní informace o dodavateli a částku obratu za vybrané období v měně dle zadání.

S_ALR_87012172 – zůstatky odběratelů ve firemní měně

Tato transakce zobrazuje pro vybraného odběratele nebo i více odběratelů strany Má dáti a Dal za vybrané (vybraná) období a Kumulovaný zůstatek ke konci období. Sestava je pro uživatele zcela vyhovující.

S_ALR_87012186 – obraty odběratelů

Pro zjištění obratu jednoho nebo více odběratelů za požadované období je vhodná tato transakce. Zobrazí základní informace o dodavateli a částku obratu za vybrané období v měně dle zadání.

OARP – programy pro práci s majetkem

Pro úplnost je v tomto přehledu uvedena i transakce, používaná pro evidenci majetku. Z této transakce je možné volat příslušné programy a získat tak informace o majetku, odpisech apod.

Přehled tříd pro požadovanému výběru		
Text	Třída	Počet
Všeobecné vyhodnocení inv.maj.	A100	13
Seznamy pohybů	A200	12
Odpisové seznamy	A300	8
Historie IM	A400	2
Sestavy změn	A500	2
Seznamy majetku	A600	2
Seznamy pojištění	A700	3
Vyhodnocení pro USA	A901	5
Vyhodnocení pro Itálii	A902	2
Celkem		49

Obr. 58: Nabídka programů pro správu investic v systému SAP

Zdroj: SAP R/3

Modul CO

S_ALR_87013340 – Plán/Skutečnost/Odchylka

Tato transakce se používá pro získání přehledu o výsledcích profitcentra v členění dle struktury zadané při customizaci systému. Je velmi často využívána vedením společnosti například pro zobrazení aktuální situace podniku. Pokud je nastavení provedeno správně, nejsou k sestavě připomínky.

S_ALR_87013614 – Přehled nákladů pro nákladové středisko Plán/Skutečnost

Porovnává plánované a skutečné náklady pro vybrané jedno nebo více nákladových středisek za požadované období. Je možné vybrat jen některé nákladové druhy. Opět se jedná o velmi často využívanou transakci, která, pokud je při implementaci správně nastavena, splňuje všechny požadavky uživatelů.

S_ALR_87013625 - Přehled nákladů pro nákladové středisko Plán/Soll/Skutečnost

Porovnává tři typy nákladů pro vybrané jedno nebo více nákladových středisek za požadované období. Plánované náklady jsou do systému zadány v předcházejícím roce při plánovacím procesu, soll náklady vypočítá systém na základě údajů výrobního modulu a skutečné náklady jsou zaúčtované položky. Opět je možné vybrat jen některé nákladové druhy. Velmi často využívaná transakce bez připomínek.

CK13N

Zobrazí kalkulaci daného výrobky v nastavené struktuře, nejčastěji materiálové a výrobní náklady. Při výběru je možné vybrat různé varianty kalkulace, například plánovanou, skutečnou apod. Transakce je určena pouze pro jednotlivý materiál a není tedy vhodná pro obecné analýzy. Přesto je nejen v controllingu velmi často využívána pro operativní informaci o nákladech daného výrobku.

KE30

CO/PA analýza, prováděná touto transakcí, je masivní controllingový nástroj, v němž je možné si připravit nejrůznější finanční analýzy. Tato příprava je velmi náročná, ale hotová analýza může poskytovat pravidelné přehledy o efektivitě procesů z nejrůznějších pohledů. Je velmi náročná na správné a přesné nastavení infostuktur daného systému a proto patří mezi nejvíce připomínkové sestavy.

Modul MM

MB51 – seznam materiálových dokladů

Transakce MB51 patří opět mezi velmi často využívané transakce, a to nejen v modulu materiálového hospodářství. Je možné si v ní, opět na základě přednastaveného layoutu, zobrazit materiálové doklady za vybrané období. Výběr je možné dělat podle nejrůznějších kritérií, například podle čísla dílu, druhu pohybu, skladu, dodavatel, zákazníka apod. Při výběru je však nutné mít na paměti množství dat v systému a upřesnit jej co nejvíce, aby požadavek dokázal systém vůbec v rozumném časovém úseku zpracovat. Dvojklikem je

možné zobrazit příslušný materiálový doklad a následně i účetní doklad. Pokud je známo číslo materiálového dokladu, je možné použít přímo transakci MB03.

MB5B – zásoba k datu účtování

Jediná sestava umožňující zobrazit zásobu k danému datu. Je možné vybírat zásobu jednoho nebo více dílů na daném skladu, druhu pohybu, součtovou nebo detailní pohled apod. Podle layoutu se zobrazí číslo dílu, číslo materiálového dokladu, sklad, počet kusů či finanční vyjádření v požadované měně a další potřebná data. Tato data jsou využívána například pro doložení vývoje průměrné ceny auditorům.

MB5L – zobrazení zůstatků

Další transakcí, využívanou často v materiálovém hospodářství je zobrazení zůstatků na příslušném účtu. Tato sestava porovnává stav skladu ve financích a v materiálovém hospodářství a slouží například pro stanovení počátečního a konečného stavu skladů při provádění materiálových inventur. Při správném zadání parametrů se jedná o velmi spolehlivou sestavu bez výhrad uživatelů.

MC46 – ukazatel: ležáky

V materiálovém hospodářství existuje řada předpřipravených analýz, z nichž asi nejvyužívanější je sestava materiálů bez pohybu, ležáků.

Modul SD

VFX3 – uvolnění faktur do účetnictví

V této transakci se zobrazují vydané faktury, které nejsou správně vystaveny, a není možné je uvolnit do účetnictví. Pracovníci účtárny tuto transakci pravidelně kontrolují a v případě potřeby kontaktují ostatní oddělení pro nápravu chyb.

VF05 – seznam faktur

Tato transakce zobrazuje seznam vydaných faktur pro vybraného odběratele a období. V seznamu je v závislosti na použitém layoutu možné vidět číslo dokladu, údaje o odběrateli, číslo materiálu, počet fakturovaných kusů, fakturovanou cenu, kdo a kdy fakturu vystavil a další důležité informace. Samozřejmě je možné prokliknout na detail faktury. Při správně nastaveném layoutu sestava poskytuje všechny potřebné informace a nejsou k ní další připomínky.

VF03 – zobrazení faktury

Pro zobrazení vydané faktury je využívána tato transakce. Zobrazuje hlavičku a položky vybrané faktury, přičemž je možné se prokliknout přímo do účetního dokladu, na kmenová data materiálu či zobrazit tok dokladů od objednávky až po zaúčtování faktury.

Modul PP

MD04 – aktuální seznam potřeb/zásob

Tato transakce je využívána prakticky ve všech logistických modulech, tzn. materiálovém hospodářství, odbytu i výrobě. Lze ji považovat za základní transakci ERP systému. Zobrazuje všechna důležitá data k zadanému materiálu, jako je aktuální stav skladu, potřeby, výrobní či plánované zakázky a další dispoziční prvky. Z této transakce je možné provést plánování, odstranit či změnit dispoziční prvek a provést další funkce.

CEWB

Lze říci, že tato transakce je používána výhradně pro výrobní modul. Zobrazuje na základě zadání pro materiál či skupinu materiálů kusovníky nebo pracovní postupy dle další specifikace, jako je například závod, pracoviště, výrobní verze či zakázka odběratele.

3.4.1 Využívané transakce

V odstavci 3.4 bylo uvedeno několik příkladů, jakým způsobem uživatelé ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. získávají informace potřebné pro svou práci. Standardní ani uživatelské transakce jim však často neposkytují potřebné informace „on demand“, v potřebném rozsahu a struktuře, takže je musí zpracovávat mimo SAP, například v MS Office, kde slučují data získaná většinou kombinací několika transakcí. Tato činnost je velmi zdlouhavá, pracná a v konečném výsledku může být i nespolehlivá.

Standardní transakce systému SAP jsou ve většině případů koncipovány na drill down, takže se uživatel s příslušnými oprávněními může postupným klikáním dostat až na původce zkoumaného účetního nebo obchodního případu a dohledat i všechny souvisící informace. Toto je nesporná přednost integrovaných informačních systémů obecně a společnost SAP ji v počátcích svého fungování využila jako konkurenční výhodu, zvláště při současném využití architektury klient-server. Tato vlastnost SAP je velmi užitečná při každodenní práci uživatele, při analyzování jednotlivých dat, ale nijak nepomáhá při sestavování konsolidovaných dat pro vedení společnosti. Pro tento úkol by byly potřebné souhrnné reporty, poskytující požadovaná data „ne jedno tlačítko“. A takové nástroje v řadě případů systém SAP uživateli nenabízí.

3.5 Návrh opatření

Z dotazníkového průzkumu vyplývá a na příkladu společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. lze dokumentovat, že pro správné a efektivní využití integrovaného informačního systému SAP je nutné splnit některé podmínky: Základ je třeba položit již v průběhu implementace pečlivě a důkladně provedenou analýzou, společně s výběrem kvalifikovaného týmu. Tento tým musí být sestaven z potenciálních uživatelů, výborně obeznámených s procesy v podniku a schopných nabyté zkušenosti opakovaně předat kolegům. Takto nastavený interní systém údržby systému a podpory řadových uživatelů je zárukou jejich integrovaného přístupu k obsluze systému.

Splnění těchto podmínek bohužel nezajistí uživatelům potřebný komfort pro další zpracování informací ze systému. Požadované informace jsou sice v systému správně a strukturovaně zadány, ale je obtížné dostat je v požadované struktuře ven. Vlastní systém SAP má pro tuto činnost určité možnosti, ale všechny tyto nástroje již vyžadují poměrně hlubokou znalost systému a struktury dat v něm uložených, takže pro běžného uživatele nejsou použitelné a tito uživatelé na ně samozřejmě nemají příslušná oprávnění. Jedním z těchto nástrojů je možnost sestavení přesně definovaných dotazů – query a na jejich základě vytvoření uživatelských transakcí. V každé firmě jsou pracovníci s dostatečnou znalostí systému a schopností query sestavit. Problém velmi často bývá v komunikaci mezi běžným (nebo i tzv. klíčovým) uživatelem a pracovníkem sestavujícím dotaz, zvláště pokud query sestavuje někdo v mateřské firmě v zahraničí. V konečném důsledku pak uživatelská transakce nedává požadované sestavy, uživatel není spokojen a příště si raději nějak poradí sám kombinací standardních transakcí. Proto je vhodnější sestavit na uživatelské transakce projektový tým, který se bude pravidelně scházet a příslušné transakce společně ladit.

Druhou, velmi často využívanou možností je implementace nějaké informační nadstavby, například manažerského informačního systému či business warehouse, který je s integrovaným informačním systémem online propojen a poskytuje tak vždy aktuální informace. V tomto případě se však jedná o velmi časově i finančně náročný projekt a společnosti se pro něj po vyhodnocení nákladů a přínosů projektu nemusí rozhodnout. Volí pak třeba levnější projekty, jako je například využití externích informačních nadstaveb, do nichž jsou data importována offline a sestavy jsou k dispozici oprávněným uživatelům v pravidelných intervalech, například 1x měsíčně. Příkladem takového řešení může být třeba software TM1, který je využíván ve společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. Právě offline import dat a omezený počet uživatelů externího systému však tvoří poměrně podstatné omezení tohoto způsobu práce s daty.

Navrhovaná opatření pro zkoumané subjekty lze shrnout takto: Nespokojenost běžných uživatelů s poskytovanými informacemi je možné řešit v zásadě třemi způsoby.

Prvním z nich je sestavení projektového týmu, který na základě požadavků běžných uživatelů a v úzké spolupráci s nimi vytvoří sadu uživatelských transakcí, které požadované informace poskytnout ve správné struktuře a rozsahu. Úskalím tohoto řešení může být změna požadavků uživatelů a vždy nové sestavování dotazů nebo úprava stávajících, a tím neustálé zatížení tvůrců uživatelských transakcí. Problém může být i při upgrade systému na vyšší verzi. Druhým způsobem může být využití některého z nabízených externích manažerských informačních systémů. Problémem tohoto řešení je velmi často offline import dat ze SAP. Protože i tyto systémy jsou licencovány, není zpravidla finančně únosné poskytnout je širokému okruhu uživatelů. Třetím řešením je komplexní přístup, což je vybudování tzv. business warehouse, který bude se systémem SAP přímo integrován, tudíž data budou poskytována online a budou zobrazována vždy aktuální. Toto řešení vyžaduje zpracování projektu a účast externích firem a je tedy zpravidla velmi nákladné.

Poskytování informací ze systému je samo o sobě nutné důkladně analyzovat, protože nelze poskytovat citlivé a v řadě případů i tajné informace širokému okruhu pracovníků podniku, proto firmy nejčastěji volí pro uživatele svých informačních systémů kombinaci výše uvedených řešení. Většina uživatelů má možnost využít v rámci svých kompetencí standardní či uživatelské transakce daného modulu, v případě potřeby rozšířeného o data jiných modulů. Pouze vrcholové vedení podniku pak má přístup k nadstavbovým informačním systémům, ať již externím software či integrovaným BW.

4 Závěr

V první kapitole této práce byl proveden popis informačního systému v podniku, rozveden pojem integrovaný informační systém a zhodnocen přínos tohoto systému pro společnost. Tyto obecné pojmy byly konkretizovány při použití integrovaného informačního systému SAP R/3, byla popsána historie společnosti SAP AG a vývoj systémů touto společností produkovaných včetně technických prostředků pro nasazení v podniku.

Dále byly charakterizovány nejvýznamnější moduly systému SAP R/3, používané ve společnostech Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s.r.o. Byly popsány funkce modulů materiálového hospodářství, plánování a řízení výroby, odbytu a expedice a v neposlední řadě finančního či nákladového účetnictví (controllingu). Všechny tyto moduly jsou správně integrovány, což svědčí o hluboké komplexnosti systému, nasazeného v obou společnostech.

Pro diplomovou práci byly zvoleny společnosti Fehrer Bohemia s.r.o. a Spectrum Brands Czech spol. s.r.o., jejichž stručná charakteristika je nezbytnou součástí analýzy zpracování účetních informací, prováděné metodou dotazníkového průzkumu. Dotazník byl sestaven v souladu s cílem této diplomové práce pro analýzu zpracování a využití dat v systému SAP R/3. Z vyhodnocení dotazníkového průzkumu vyplývá významný příspěvek kvality implementace integrovaného informačního ke kvalitě práce s informacemi. Hlavním podkladem pro toto hodnocení je finanční a nákladové účetnictví, v nichž se provedená integrace systému nakonec projeví. Závěry vyhodnocení jsou interpretovány v návrhu opatření. Nezbytnou součástí analýzy je samozřejmě popis funkčnosti vybraných nejpoužívanějších transakcí. Z pohledu účetnictví je důležité uvědomění všech uživatelů, že pracují v integrovaném systému a z toho vyplývající správné chování uživatelů. Zajímavý je výsledek průzkumu z pohledu nutnosti školení a dalšího vzdělávání uživatelů při práci se systémem. Přestože jsou uživatelé v obou společnostech se systémem SAP převážně spokojeni, vykázal průzkum určitou nespokojenost s výstupy, které systém nabízí.

Na základě závěrů předchozího odstavce lze konstatovat, že navrhovaná opatření je možné shrnout do pojmu zajištění potřebného komfortu pro zpracování informací ze systému. Tyto informace musí být správně a strukturovaně zadány do systému, ale uživatel musí mít možnost tyto informace také v požadované struktuře získat. Pro řešení tohoto požadavku uživatelů existuje několik možností. Jednou je sestavení strukturovaného dotazu přímo v systému SAP (query) a na jeho základě vytvoření uživatelské transakce, která uživateli nabídne požadovaná data. Druhou je implementace integrované informační nadstavby (Business Warehouse), poslední pak využití nějakého offline externího systému. Rozdíl mezi uživatelskou transakcí a některým z těchto možností je v rozsahu poskytovaných informací. Přístup k informacím je nutné důkladně analyzovat, zvláště z pohledu citlivosti informací a utajovaných dat.

Seznam použité literatury

České monografie

BASL, J. a R. BLAŽÍČEK. *Podnikové informační systémy - podnik v informační společnosti*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2279-5.

BRUCKNER, T, et al. *Tvorba informačních systémů: principy, metodiky, architektury*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2012. ISBN, 978-80-247-4153-6.

GÁLA, L., et al. *Podniková informatika*. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. ISBN 978-80-247-1278-4.

GOLDRATT, Eliyahu, M. a J. COX. *Cíl: proces trvalého zlepšování*. 2. vyd. InterQuality, s.r.o., 2001. ISBN 978-80-902-7702-0.

HRADECKÝ, M., et al. *Manažerské účetnictví*. Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2471-3.

KEŘKOVSKÝ, M. a M. DRDLA. *Strategické řízení firemních informací. Teorie pro praxi*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-730-8.

KEŘKOVSKÝ, M. a O. VYKYPĚL. *Strategické řízení. Teorie pro praxi*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 978-80-7179-453-8.

KOZEL, R., et al. *Moderní metody a techniky marketingového výzkumu*. Grada Publishing a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3527-6.

LANG, H. *Manažerské účetnictví: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: CH Beck, 2005. ISBN 80-7179-419-8.

LAZAR, J. *Manažerské účetnictví a controlling*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2012. ISBN 978-80-247-4133-8.

LIDINSKÝ, V., et al. *EGovernment bezpečně*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2462-1.

MAASEN, A., et al; překlad DANĚK, Milan. *SAP R/3 Kompletní průvodce*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1750-7.

MÁČE, M. *Účetnictví a finanční řízení*. Grada Publishing a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4574-9.

- MALÍKOVÁ, O. a J. HORÁK. *Technika provádění účetních záznamů včera a dnes*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. ISBN 978-80-7372-799-4.
- MULAČOVÁ, V., et al. *Obchodní podnikání ve 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2013, ISBN 978-80-247-8638-9.
- NOVOTNÝ, O., et al. *Business intelligence: jak využít bohatství ve vašich datech*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2005. ISBN 80-247-1094-3.
- PATEL, M.; překlad DANĚK, Milan: *SAP ERP Financials, Podrobná uživatelská příručka*. 1.vyd. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2488-8.
- RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza–metody, ukazatele, využití v praxi*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2481-2.
- TVRDÍKOVÁ, M. *Aplikace moderních informačních technologií v řízení firmy*. Praha: Grada Publishing a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2728-8.
- VEBER, Jaromír a kol.: *Management, základy, prosperita, globalizace*. 1.vyd. Praha: Management Press, 2000. ISBN 80-7261-029-5.
- VOŘÍŠEK, J., et al. *Aplikační služby IS/ICT formou ASP: proč a jak pronajímat informatické služby*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2004. ISBN 80-247-0620-2.
- VRANA, I. a K. RICHTA. *Zásady a postupy zavádění podnikových informačních systémů*. Praha: Grada Publishing a.s., 2005. ISBN 978-80-247-1103-6.
- VYMĚTAL, D. *Informační systémy v podnicích: teorie a praxe projektování*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. ISBN 978-80-247-3046-2.
- WAGNER, J. *Měření výkonnosti: jak měřit, vyhodnocovat a využívat informace o podnikové výkonnosti*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2009. ISBN 978-80-247-2924-4.
- WÖHE, G. a E. KISLINGEROVÁ. *Úvod do podnikového hospodářství*. 2. vyd. Praha: CH Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-897-2.
- ŽŮRKOVÁ, H. *Plánování a kontrola: klíč k úspěchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1844-6.

Zahraniční monografie

DALE, Laney. *SAP R/3 Security for IT Auditors and Managers*. DayDream Publishing, 2006. ISBN 0-9788-2630-2.

GELINAS, Ulrich, et al. *Accounting information systems*. Cengage Learning, 2011. ISBN 978-1-133-93594-0.

KALE, Vivek. *Inverting the Paradox of Excellence: How Companies Use Variations for Business Excellence and How Enterprise Variations Are Enabled by SAP*. CRC Press, 2014. ISBN 978-1-4665-9217-9.

LAWLOR, William. *Common SAP R/3 Functions Manual*. Springer Science & Business Media, 2004. ISBN 1-85233-775-3.

RHODES, Tim, et al. *Sams Teach Yourself SAP in 24 Hours*. Pearson Education, 2004. ISBN 0-137-14284-6.

VON WESTARP, Falk. *Modeling Software Markets: Empirical Analysis, Network Simulations, and Marketing Implications*. Springer Science & Business Media, 2003. ISBN 3-7908-0009-0.

WOODS, Dan a Jeff WORD. *SAP NetWeaver For Dummies*. Indianapolis, Indiana: Wiley Publishing, Inc. 2004. ISBN 0-7645-6883-3.

Internetové zdroje

ANDERA, F. and DERRINGER, D.W. *Systeme, anwendungen, produkte in der datenverarbeitung ("systems, applications, products in data processing") SAP: Implications for computer information systems*. [online]. 1998. [vid. 2015-04-30]. In: Elektronická databáze článků ProQuest. Liberec: Univerzitní knihovna Technické univerzity v Liberci. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/232579377?accountid=17116>

CARBONE, T., QUERNS, D., HARTZELL, K. and BOOTHE, J. *SAP: A LITERATURE REVIEW AND IMPLEMENTATION STUDY*. Allied Academies International Conference. Academy of Information and Management Sciences. Proceedings. [online]. 1999. [vid. 2015-04-30]. In: *Elektronická databáze článků ProQuest*. Liberec:

Univerzitní knihovna Technické univerzity v Liberci. Dostupné z:
<http://search.proquest.com/docview/192409527?accountid=17116>

ITBIZ. *SAP: Příběh německých programátorů, kteří dobyli Wall Street*. [online], akt. 2010-09-10. [vid. 2015-04-16]. Dostupné z: <http://www.itbiz.cz/sap-pribeh-nemeckych-programatoru-kteri-dobyli-wall-street>

SAP. *About SAP*. [online], [vid. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.sap.com/corporate-en/about.html>

SAP NEWS. *About SAP*. [online], akt. 2014-10-20 [vid. 2015-05-03]. Dostupné z:
<http://www.news-sap.com/sap-announces-third-quarter-2014-results/>

SYSTÉM ONLINE. *Přehled informačních systémů*. [online], [vid. 2015-04-13]. Dostupné z: <http://www.systemonline.cz/prehled-informacnich-systemu/erp-systemy/>

ZHANG, H., GUO, C. and SUN, Q. *A Study on the Internal Control of Accounting Information Processing System Under the Computer Environment*. [online]. 2012. [vid. 2015-01-11]. In: Elektronická databáze článků ProQuest. Liberec: Univerzitní knihovna Technické univerzity v Liberci. Dostupné z:
<http://search.proquest.com/docview/1326734013?accountid=17116>

Seznam příloh

Příloha 1 - Dotazník spokojenosti – podnikový informační systém SAP	111
--	------------

Příloha 1 - Dotazník spokojenosti – podnikový informační systém SAP

Prosím o vyplnění dotazníku, který slouží pro potřeby vypracování diplomové práce na téma „Analýza zpracování účetních informací prostřednictvím podnikových informačních systémů“

Tento dotazník je anonymní a slouží výhradně pro potřeby této práce.

1. Uveďte Vaše pohlaví:

- Žena Muž

2. Vyberte, do jaké věkové skupiny patříte:

- 20 – 30
 30 – 40
 40 – 50
 50 – 60

3. Na kterém oddělení se systémem SAP pracujete?

- Výrobní oddělení
 Nákupní oddělení
 Odbytové oddělení
 Finance/Controlling
 Jiné

4. Jak dlouho se systémem SAP pracujete?

- méně jak 1 rok
 1 až 2 roky
 2 až 4 roky
 4 až 6 let
 6 až 8 let
 více jak 10 let

5. Využíval/a jste systém SAP v předešlých zaměstnáních?

- ANO
 NE

6. Používal/a jste v minulosti jiný podnikový informační systém?

- ANO
- NE

Pokud ano, jaký:.....

7. S jakým informačním systémem jste byl/a nejvíce spokojen/a. (V porovnání s jinými užívanými informačními systémy).

- SAP
- Jiný.....

8. Bylo úvodní školení pro Vaši pozici dostatečné?

- Ano, nebylo nutné dodatečné proškolení
- Ano, ale je nutné znalosti neustále prohlubovat
- Ne, poskytlo mi jen obecné informace
- Ne, musel/a jsem si na vše přijít sám/a
- Žádné úvodní školení jsem neabsolvoval/a

9. Uvítal/a byste další školení?

- Ano, mám ještě nedostatky
- Ano, chci systém lépe využít
- Ne, pro svou práci jsem dostatečně obeznámen/a
- Nemám jasnou představu, co by mi přineslo
- Ne

10. Jak dlouho Vám trvalo osvojení znalostí systému, potřebných pro Vaši práci?

- Méně, než 1 rok
- 1-2 roky
- Více, než 2 roky
- Je to trvalý proces

11. Ohodnoťte funkčnost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

- velmi dobrá spokojenost
- převážná spokojenost
- spíše nespokojenost
- nespokojenost

12. Ohodnořte přehlednost systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

- Je dostatečně přehledný
- Dosud se v něm obtížně orientuji
- Je nepřehledný

13. Rozumíte pojmu integrovaný informační systém?

- Ano, uvědomuji si, že má práce ovlivňuje ostatní oddělení
- Ano, ale často na to zapomínám
- Ne, starám se jen o svou práci

14. Býváš kvůli systému SAP oslovován kolegy z jiných oddělení?

- Ano, často, pro mou práci je to nezbytné
- Ano, občas když zasáhnu do jejich dat
- Ne, není to potřebné
- Ne, ale občas kontaktuji já je

15. S kterým oddělením (modulem SAP) nejčastěji komunikují?

- Finance/Controlling
- Materiálové hospodářství/Nákup
- Odbyt/Expedice
- Jiné

16. Ohodnořte výstupy systému SAP dle svých dosavadních zkušeností

- Mám vše pro svou práci ve vyhovující podobě
- Často bych využil/a reporty jiných modulů
- Některé reporty by měly být přehlednější
- SAP nenabízí všechny potřebné reporty
- Reportovací nástroje jsou nedostatečné

17. Užíval/a-li jste předtím jiný systém, porovnejte

- SAP poskytuje komplexnější informace
- SAP je příliš komplikovaný na ovládání
- SAP je příliš náročný na kvalitu dat
- SAP nemá stejně přehledné reporty
- Neznám jiný systém

Původní systém

.....

18. Máte návrhy, jak práci se systémem SAP vylepšit?

- Ne
- Ano

Jaké

.....

.....

.....

19. Doporučil/a byste SAP jiným společnostem?

- Ano
- Ne